

III. Forelæsninger, øvelser og eksaminer.

a. Oversigt over de studerende, der i året 1. oktober 1942 til 30. september 1943 er blevet immatrikulerede.

Dimitteret i 1926	1
— i 1928	3
— i 1930	3
— i 1931	2
— i 1932	3
— i 1933	6
— i 1934	8
— i 1935	5
— i 1936	12
— i 1937	15
— i 1938	31
— i 1939	24
— i 1940	40
— i 1941	53
— i 1942	104
— i 1943	1126
— fra islandske skoler	1
Fra fremmede universiteter eller skoler	4
Officersskolernes afgangseksamen	3
Immatrikuleret uden studentereksamen i henhold til kgl. resolution	1
Ialt	1445

På grund af forholdene under den tyske besættelse af Danmark udkom i året 1943 ingen liste over de immatrikulerede studerende ved Københavns universitet. Angående dimittenderne fra skolerne i året 1943 henvises til »Meddelelser angående de højere almenskoler i Danmark for skoleåret 1942—43«.

b. Afholdte eksaminer.**1. Tillægseksamen i henhold til kgl. anordning af 8. februar 1908 med senere ændringer.**

Januar 1943: Latin: Der indstillede sig 1 stud. theol., som bestod.
Græsk: Der indstillede sig 27 stud. theol., af hvilke 24 bestod, og 6 stud. mag., som alle bestod.

Juni 1943: Latin: Der indstillede sig 4 stud. theol., af hvilke 2 bestod, og 13 stud. mag., af hvilke 10 bestod. Græsk: Der indstillede sig 5 stud. theol., af hvilke 3 bestod, og 13 stud. mag., som alle bestod.

2. Almindelig filosofisk eksamen efter anordning af 11. april 1927.

I året 1942—43 indstillede sig 1138, af hvilke 999 bestod.

3. Særskilt prøve i hebraisk.

Januar 1943: Der indstillede sig 23 studerende, af hvilke 14 bestod.

Juni 1943: Der indstillede sig 56 studerende, af hvilke 48 bestod.

4. Prøve i nytestamentlig græsk.

Januar 1943: Der indstillede sig 15 studerende, af hvilke 9 bestod.

Juni 1943: Der indstillede sig 12 studerende, af hvilke 9 bestod.

5. Teologisk embedseksamen.

Vinteren 1942—43: Der indstillede sig	28,	24	fuldendte eksamen.
Sommeren 1943:	—	—	—

Ialt indstillede sig	58,	50	fuldendte eksamen.
----------------------	-----	----	--------------------

Af disse fik 4 laudabilis et quidem egregie, 30 laudabilis og 16 haud illaudabilis.

Vinteren 1942—43.

Andersen, Harald Lindberg (1936)	67 haud.
Balle, Holger Johannes (1936)	119 laud. et quidem egregie
Birklev, Erik (1936)	80 laud.
Boas, Sophus Preben (1934)	60 haud.
Bøgh, Jørgen (1935)	107 laud.
Christensen, Christian Bakman (1936)	103 laud.
Frandsen, Frede (1935)	65 haud.
Hansen, Johannes Graver (1935)	70 haud.
Jørgensen, Viggo (1935)	84 laud.
Kolpen, Guy Leif Adolf (1933)	56 haud.
Kruse, Emil Michael (1936)	69 haud.
Kristensen, Valdemar Kristian (1933)	59 haud.

Kvan, Erik (1935)	87 laud.
Kvist, Vagn Aage (1935)	103 laud.
Lindum, Viggo Andersen (1936)	101 laud.
Nielsen, Otto Martinus (1937)	97 laud.
Nielsen, Svend Holm (1936)	88 laud.
Nyvang, Anker (1936)	105 laud.
Nørgaard, Evald Kristian (1935)	98 laud.
Petersen, Niels Jul (1937)	66 haud.
Rasmussen, Harry Lindgren (1938)	85 laud.
Rasmussen-Sand, Knud (1933)	83 laud.
Skjerbæk, Torkild Oluf (1936)	96 laud.
Sløk, Johannes Friis (1936)	119 laud. et quidem egregie

Sommeren 1943.

Andersen, Ejler (1937).....	96 laud.
Balslev, Svend (1937).....	101 laud.
Bendtsen, Kristen Poulsen (1936)	73 laud.
Berentsen, Børge (1936).....	67 laud.
Dam, Rikard Julius Ingemann (1937).....	121 laud. et quidem egregie
Forman, Carsten (1924).....	96 laud.
Hansen, Kristen Anker Thuun (1937).....	77 laud.
Harritsø, Holger Axel Wiedt (1936).....	69 laud.
Hoffund, Svend Folmer (1937).	61 laud.
Johannesen, Egon Henry (1937)	127 laud. et quidem egregie
Jæger, Aage (1936).....	81 laud.
Langberg, Knud Remmer (1937)	82 laud.
Langkjer, Georg (1937).....	109 laud.

Larsen, Ejner (1939).....	93 laud.
Madsen, Axel Krogh Rørbæk (1936).....	83 laud.
Nørgaard, Frederik Bæhnfeldt (1936).....	107 laud.
Pedersen, Svend Thormann Ve- stergaard (1935).....	75 laud.
Rasmussen, Johan Axel Anders (1937).....	63 laud.
Schultz, Jens Jørgen (1936)....	88 laud.
Sølling, Erik (1936).....	86 laud.
Sønderby, Christian (1937)....	78 laud.
Teislev, Richard Børge (1938).	105 laud.
Vedtofte, Mogens Vilhelm Emil (1934).....	64 laud.
Vendelhave, Frants Stener (1936)	73 laud.
Yde, Jens (1937).....	102 laud.
Zeuthen, Mogens Vilhelm (1936)	87 laud.

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1942—43.

1) Nye testamentes bifag: Hypotesen om Markus som kilde til Mathæus- og Lukasevangeliets. 2) Kirkehistorie: a) (Gl. ordning og maksimum) I hvilken forstand kan man tale om en Hellenisering af kristendommen indenfor oldkirken? b) (Minimum) Der ønskes en oversigt over den vesteuropæiske oplysningsbevægelses indflydelse på de protestantiske kirker i det 18. århundrede. 3) Nye testamentes eksegese: Rom. 11, 11—24 (incl.). 4) Gamle testamentes eksegese: a) (Gl. ordning) Jes. 1, 2—9 eller Jes. 41, 1—10 eller Joel 3—4, 3. b) (Maksimum) Jes. 55, 1—11 (incl.) eller Jes. 54, 1—10 (incl.). c) (Minimum) Gen. 6, 1—11. 5) Dogmatik: En redegørelse for den augsburgske konfessionsopfattelse af sakramenterne. 6) Etik: Hvilken betydning tillægger kristendommen forjættelsen om løn og truslen om straf som etisk motiv?

Sommeren 1943.

1) Nye testamentes bilag: Hebræerbrevets litterære karakter og læserkreds. 2) Kirkehistorie: a) (Gl. ordning og maksimum) Den romerske bispestols magtkrav og dens virkeliggørelse til og med Leo den store. b) (Minimum) Danmarks kirkehistorie fra 1730 til ca. 1800. 3) Nye testamentes eksegese: Markus 1, 9—11, Lukas 3, 21—22, Mathæus 3, 13—17 (Huck-Lietzmann: Synope § 6). 4) Gamle testamentes eksegese: a) (Gl. ordning) Salme 110, eller dersom denne tekst ikke er opgivet som læst, da: Salme 95 eller Salme 51, 1—10. b) (Maksimum) Gen. 25, 21—34 (incl.). c) (Minimum) Salme 21, 2—12. 5) Dogmatik: En bibelsk og dogmatisk redegørelse for Kristi opstandelses betydning for den kristne tro. 6) Etik: Nyere hovedopfattelser af begrebet Guds rige og disse opfattelsers betydning for kristelig etik.

**6. Juridisk embedseksamen, statsvidenskabelig eksamen samt
eksamen i forsikringsvidenskab og statistik.**

a. Juridisk embedseksamen.

Vinteren 1942—43: Der indstillede sig 90, 84 fuldendte eksamen.
Sommeren 1943: — — — 102, 97 — —

Ialt indstillede sig 192, 181 fuldendte eksamen.

Af disse fik 2 første karakter med udmærkelse, 131 første karakter, 39 anden karakter 1 og 9 anden karakter 2.

Vinteren 1942—43.

Andersen, Aage Edvard (1935).....	11,73 første	Jetsmark, Tove (1935)...	11,07 anden 1.
Andersen, Otto (1936)....	11,80 første	Johansen, Hans (1935)...	11,80 første
Andreasen, Jakob Vind (1937).....	11,07 anden 1.	Johansen, Hans Ryberg (1936).....	12,33 første
Andresen, Erling Feldsted (1935).....	11,73 første	Junglov, John Henry (1933).....	10,87 anden 1.
Aunsholm, Svend Poul Christian (1936).....	13,40 første	Juulmann, Erik Oskar Chri- stian (1934).....	11,67 første
Borch, Casper Carl Leuning (1937).....	12,67 første	Jørgensen, Aksel Otto Lykke (1937).....	12,33 første
Borgschmidt, Knud (1930)	11,87 første	Jørgensen, Leif Juel (1936)	11,13 anden 1.
Borsing, Kaj (1937).....	12,47 første	Kaaring, Jørgen Jakob Jensen (1935).....	11,80 første
Borup, Bent (1936).....	11,27 anden 1.	Kellermann, Jens (1934)	10,00 anden 2.
Brask, Jens Christen Gunde Høeg (1935).....	10,87 anden 1.	Krüger, Povl Qvist (1933)	12,87 første
Bruun, Christian Ove (1936).....	12,20 første	Langkjær, Hans Jørgen (1937).....	12,93 første
Buhl, Jon Palle (1936)...	12,60 første	Larsen, Jens Frost (1934)	10,67 anden 1.
Caroe, Finn, (1936).....	12,07 første	Lauritsen, Leif (1936)....	13,07 første
Christensen, Anne-Lise Eva f. Christiansen (1935)...	11,67 første	Levinsen, Knud Søren (1934).....	11,73 første
Christoffersen, Karl Ny- gaard (1935).....	12,27 første	Lützhøft, Svend Viggo (1933).....	10,87 anden 1.
Christrup, Børge (1926) ..	12,67 første	Lærkes, Viggo (1933).....	13,07 første
Dahl-Madsen, Erik (1936)	12,67 første	Madsen, Mogens (1935)...	11,13 anden 1.
Dige, Palle Hvass (1936)..	13,27 første	Mayntzhusen, Hugo (1936)	12,87 første
Erichsen, Kjeld (1937)...	12,33 første	Mikkelsen, Erik Marius (1936).....	13,20 første
Fog-Poulsen, Ole (1936) ..	12,07 første	Møller, Erik (1936).....	11,93 første
Franck, Elisabeth (1936) .	12,40 første	Nebelong, Bent (1936) ...	14,73 første
Frandsen, Niels (1936) ...	11,93 første	Nielsen, Ole Henning (1934).....	m. udm. 10,07 anden 2.
Frederiksen, Arne (1934).	11,13 anden 1.	Nørring, Niels Engelhard (1935).....	12,27 første
Friis, Gustav Artur Her- skind (1925).....	11,67 første	Olsen, Orla Gunnar Eg- mont (1937).....	10,87 anden 1.
Garde, Johan Friedrich ..		Ovesen, Bent Egede (1935)	11,33 anden 1.
Friboe (1935).....	13,20 første	Pedersen, Egon Orla Bak (1936).....	10,67 anden 1.
Hansen, Hans Reinhold ..		Pedersen, Søren Thomas Axel (1936).....	12,27 første
(1936).....	11,73 første	Petersen, Hans Henrik Bjørnsen (1935).....	12,40 første
Hansen, Jørgen Külerich (1936).....	11,20 anden 1.	Ravnbjerg, Preben Leif Johansen (1936).....	12,53 første
Hansen, Torgny Poul Dar- ling (1936).....	12,07 første	Salomonsen, Leif (1937) ..	12,93 første
Harsberg, Vagn Agner (1936).....	11,73 første	Scheel, Jørgen Ditlev (1936).....	12,00 første
Henningsen, Carl Henning (1936).....	11,93 første	Schmit, Kaare William (1936).....	12,00 første
Holten, Lennart (1933) ..	11,67 første		
Jensen, Niels Peter (1936)	12,47 første		
Jensen, Torben Knud (1936).....	11,67 første		

Severinsen, Erik (1937)....	12,87 første	Hansen, Dargo Laurits (1935).....	11,47 anden 1.
Stampe, Erik (1937).....	12,33 første	Haume, Henning (1929)..	11,67 første
Størmosse, Poul Jørgen Christian (1936).....	12,07 første	Heilesen, Tyge Christian (1934).....	13,00 første
Søndergaard, Jens Kors- lund (1936).....	14,67 første m. udm.	Henriksen, Peter Fuerbo (1935).....	11,53 anden 1.
Sørensen, Kai Skovgaard (1936).....	12,40 første	Hilsted, Finn Einar Aksel (1935).....	11,73 første
Tengqwist, Borge Emanuel (1936).....	11,67 første	Holm, Hans Bartholin Jens (1937).....	10,67 anden 1.
Thomsen, Evald John An- dreas (1928).....	11,13 anden 1.	Hornum, Johannes Kirke- gaard (1937).....	12,20 første
Tjur, Cark Aage (1937)..	13,80 første	Hven, Per (1932).....	10,80 anden 1.
Tolsborg, Frederik Ejnar (1934).....	9,73 anden 2.	Høeg, Poul (1937).....	13,47 første
Tolstrup, Carl (1934)....	11,67 første	Iongh, Jaap de (1935) ...	10,67 anden 1.
Tolstrup, Jørgen (1936)..	11,93 første	Jaquet, Henry Valdemar (1933).....	11,13 anden 1.
Tornøe, Jørgen Christian (1936).....	12,47 første	Jespersen, Carl Christian Primdahl (1935).....	11,53 anden 1.
Trolle, Frida (1937).....	13,07 første	Jochumsen, Dan (1933) ..	10,67 anden 1.
Turley, John Georg (1937)	12,27 første	Jørgensen, Niels Albert (1934).....	11,67 første
Wahl, Mogens Erik (1936)	13,13 første	Jørgensen, Peter Josef Winther (1937).....	12,47 første
Vibe-Hastrup, Hans Hen- rik (1933).....	10,67 anden 1.	Kaarsen, Eyvind (1934) ..	11,47 anden 1.
Willumsen, Kjeld Evers (1936).....	12,53 første	Kellermann, Jens (1934)..	10,40 anden 2.
Zurau, Inger Rosalie (1934)	9,87 anden 2.	Kirkelund-Jensen, Erik Gregers (1935).....	12,27 første
<i>Sommeren 1943.</i>			
Abel, Helmer Olof Viking (1936).....	12,13 første	Kjer, Gerhard Andreas Christian (1932).....	11,73 første
Andersen, Erik Viggo (1936).....	11,67 første	Kjær, Mogens (1937).....	13,27 første
Andersen, Flemming (1936).....	11,40 anden 1.	Knutzen, Jørgen Gert (1936).....	12,13 første
Andersen, Louise (1935)..	12,53 første	Koch, Peter Anton (1936)	12,33 første
Assens, Eigil Erhard Se- cher (1938).....	12,00 første	Krarp, Preben Juhl (1935)	11,87 første
Basse, Astor Weber (1936)	12,20 første	Kristensen, Holten Munk- drup (1937).....	13,00 første
Beyer, Ide Sophie Marie Kirsten (1936).....	11,67 første	Ladegaard, Ebbe Bølling (1936).....	11,40 anden 1.
Bjerregaard, Erik Sørensen (1937).....	13,40 første	Landt, Asger Valdemar Beyerholm (1929).....	11,07 anden 1.
Deleuran, Egon Jens (1935)	11,33 anden 1.	Langkilde, Jørgen (1935).	11,67 første
Didriksen, Knud Mogens (1937).....	11,93 første	Lind, Bertha Frederikke Nathalie (1936).....	12,53 første
Dreyer, Karen Pineus (1935).....	11,73 første	Lo-Larsen, Erik Kofoed (1937).....	12,80 første
Ebbe, Karl Johan (1932).	12,13 første	Lund, Louis Willy (1932)	10,93 anden 1.
Ejlers, Knud Christian Schacke (1935).....	10,87 anden 1.	Madsen, Carl Ludvig (1937)	12,07 første
Fischer, Poul Henning (1937).....	13,40 første	Madsen, Erling (1935)...	11,87 første
Flening, Poul Erik (1934)	10,20 anden 2.	Markussen, Per Martin Ing- wersen (1935).....	11,47 anden 1.
Folkerman, Jørgen Stæhr (1938).....	12,47 første	Mathiesen, Hans-Henning (1939).....	13,00 første
Friedmann, Alex (1938)..	12,67 første	Mehlsen, Erling Godthaab (1932).....	10,93 anden 1.
Gelsing, Teddy Emil Har- der Petersen (1934)....	11,87 første	Michelsen, Henrik Kanne- giesser (1937).....	12,13 første
Gerner-Mikkelsen, Poul Emil (1935).....	11,27 anden 1.	Mullit, Kay Ove Frederik (1936).....	12,27 første
Gregersen, Knud Bendix Nielsen (1933).....	10,67 anden 1.	Neergaard, Erik Bruun de (1936).....	12,20 første
Götsche, Jørgen Lynge (1935).....	12,00 første	Nielsen, Bent Amdi (1935)	11,27 anden 1.
		Nielsen, Bent Collin (1936)	13,47 første
		Nielsen, Ege (1934).....	10,47 anden 2.
		Nielsen, Gert Halvor (1932)	10,27 anden 2.

Nielsen, Thøger Harald (1937).....	14,27 første	Stokholm, Toke (1937)...	12,87 første
Nielsen, Vagn Rud (1937)	12,47 første	Stürup, Inger Bodil (1937)	13,40 første
Olsen, Peter Friis (1933)	11,93 første	Svendsen, Jørgen Elin (1937).....	13,47 første
Oppenheim, Svend Kaj (1938).....	11,53 anden 1.	Sørensen, Hans Viuf (1937)	12,73 første
Pallisgaard-Jensen, Svend Erik (1936).....	11,47 anden 1.	Sørensen, Tyge (1930)....	12,20 første
Pedersen, Frits Anker (1937).....	12,53 første	Tauson, Poul Vilhelm (1936).....	12,40 første
Pedersen, Jørgen Kristian (1937).....	13,13 første	Teisen, Jørgen Engelberth (1937).....	11,67 første
Pedersen, Møry Lisbeth (1937).....	12,13 første	Thaulow, Per (1934)....	11,67 første
Petersen, Ebbe Tang (1930)	11,67 første	Thomsen, Niels Ejnar Gre- gers (1934).....	12,07 første
Rasmussen, Tage Anker (1931).....	12,13 første	Tillisch, Palle (1938)....	12,40 første
Reventlow, Ludvig Alfred Otto (1935).....	10,07 anden 2.	Udesen, Knud Skou (1937)	11,80 første
Ridler, Poul (1937).....	12,20 første	Vejlby, Arne Johannes (1937).....	12,73 første
Riis, Else Grethe (1936)..	12,80 første	Westergaard, Svend Høy (1935).....	11,67 første
Runer, Erik Valdemar (1936).....	11,73 første	Vistisen, Svend Aage (1937)	12,53 første
Salioath, Niels (1936)....	13,40 første	Witt, Børge Frederik (1936)	12,20 første
Siesby, Eva Katrine (1936)	12,07 første	Wright, Albert Christian Karsten (1935).....	11,87 første
Steen, Jørgen (1936).....	12,13 første	Zeuthen, Henrik Normann (1934).....	11,93 første

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1942—43.

Eksamens 1ste del.

1. Hvori består forskellen mellem statsråd og ministerråd?
2. Hvad er betydningen af ordene i grundlovens § 25, at foreløbige love ikke må stride mod grundloven?
3. Efter at justitsministeriet i april 1942 i medfør af § 13 i lov af 15. maj 1875 om tilsyn med fremmede og rejsende m. v., jfr. § 2 i lov nr. 123 af 30. marts 1942, havde bestemt, at den svenske statsborger A skulle udvises af landet med tilhold efter fremmedlovens § 2, pålagde ministeriet politimesteren i X-købing hurtigst muligt og uden at afvente retskendelse at lade foretage husundersøgelse på et hvilket som helst sted indenfor politikredsen, hvor politiet med føje forment, at A opholdt sig. Politimesteren vægrede sig under henvisning til grundlovens § 79 ved at efterkomme ministeriets ordre.

Var politimesterens vægring berettiget?

4. Ifølge beværterlov nr. 129 af 15. marts 1939 § 24 udkræves politiets tilladelse til i beværtninger at lade opføre musikalske eller andre præstationer til underholdning af gæsterne. Kommunalbestyrelsen kan give almindelige regler til fastsættelse af vilkårene for og til begrænsning af antallet af de nævnte tilladelser.

Kan en kommunalbestyrelse herefter bestemme, at de omhandlede tilladelser kun må gives til restauratører på betingelse af, at disse alene beskæftiger organiserede musikere?

5. Slagter *Smith* har af gårdejer *Hansen* købt en kvie, som går i *Hansens* indhegning ved siden af gårdejer *Krogs* indhegning.

Da *Smiths* svend skal hente kvien, tager han ved en fejltagelse en *Krog* tilhørende, i hans indhegning gående kvie. *Smith*, som ikke er klar over forvekslingen, slagter kvien og sælger kødet.

Kan *Krog* i denne anledning fremsætte erstatningskrav?

6. Den umyndige stud. med. A har på et bibliotek lånt et medicinsk specialværk, idet han foreviste et skriftligt samtykke fra faderen som født værge. Ved en ildebrand i pensionatet brænder bogen. Kan biblioteket i denne anledning forlange erstatning af den umyndige eller værge eller eventuelt dem begge?
7. Hvad forstås ved et legitimationspapir, og hvilken retslig betydning har det, at et sådant er udstedt?

Eksamens 2den del.

1. Et firma i Haderslev havde i henhold til en kontrakt af 7. august 1940 til ejeren af en fast ejendom i Frederikssund leveret en bagerovn og påtaget sig den dermed i forbindelse stående ombygning af det pågældende bageri. Efter kontrakten overtog firmaet en to-årig garanti for sine leveringer, og for alle stridigheder vedrørende kontraktens opfyldelse vedtoges Haderslev som værneting. I december 1941 anmodede lejeren af bageriet firmaet om at reparere fyringsstedet, og dette skete i maj 1942. Lejeren nægtede imidlertid at betale reparationsregningen under henvisning til, at reparationen havde vist sig formålsløs, idet det efter reparationen var konstateret, at der ikke var støbt noget fundament under fyrstedet.

Under den af firmaet mod lejeren af bageriet i Frederikssund anlagte sag intervenerede ejeren af ejendommen, idet han principalt som hovedintervenient påstod firmaet tilpligtet at udbedre bagerovnen, subsidiært som biintervenient påstod sagsøgte frifundet. Sagsøgeren (firmaet) protesterede mod hovedinterventionen under henvisning til kontraktens værnetingsbestemmelse og almindelige retsgrundsætninger og mod biinterventionen med den begrundelse, at ejeren ikke havde nogen retlig interesse i det foreliggende søgsmål.

- a) Kan der gives sagsøgeren medhold i hans indsigelser?
 b) Hvorledes ville det stille sig, hvis ejendommens ejer først ønskede at intervenere i ankeinstansen?
2. Hvorvidt kan et før konkursen givet afkald på falden eller ventendes arv tilsidesættes i forhold til konkursboet?
3. a) Hvorvidt er en underretsdommer, der har påkendt en skilsmisssag på grundlag af ægteskabslov I § 61, og som har frifundet den sagsøgte ægteemand, inhabil under en derefter mod manden rejst straffesag for hans under skilsmisssagen fremdragne forhold?
 b) Hvorvidt vil dommeren, hvis han har udsat skilsmisssagen til undersøgelse af politiet, idet han til retsbogen har bemærket, at sagsøgte med føje kan sigtes for falsk forklaring, være inhabil under en derefter mod manden rejst straffesag for falsk forklaring for retten?
4. Under efterforskningen i en forsterdrabsaffære oplystes det om en af de sigtede kvinder, A, at hun, der af sin læge havde fået anvisning på at udvise særlig forsigtighed under sit svangerskab, da hun ellers let ville abortere, ved uforsvarlig adfærd havde fremkaldt abort. Det henstod som tvivlsomt, om der bag denne adfærd lå forsæt til svangerskabsafbrydelse eller et groft uagtsomt forhold.

Om en anden i sagen impliceret kvinde, B, oplystes, at hun havde ladet sit svangerskab afbryde af en jordemoder efter påvirkning af en veninde, C, der på grund af sin erfaring og overlegenhed øvede stor indflydelse på hende.

Hvorvidt kan A og B's veninde C straffes?

5. Der ønskes i korte træk en redegørelse for, hvorvidt undladelse kan medføre ansvar efter straffeloven.
6. A opbevarede på sin bopæl forskellige effekter, som han havde stjålet. Under et besøg hos ham så en af hans bekendte, B, sit snit til at tilegne sig nogle af genstandene. Senere indfandt en person, C, sig hos A og fik, ved urigtigt at udgive sig for pantefoged, A til at udlevere sig de resterende koster, som han derefter solgte.
Hvorledes skal B og C's forhold bedømmes,
 - a) dersom de har været bekendt med, at effekterne hidrørte fra tyveri,
 - b) i modsat fald?

Eksamens 3die del.

- 1) Teoretisk opgave: Der ønskes en redegørelse for dansk rets regler om ulovlig bebyggelse af og ulovlig såning i fremmed grund.
- 2) Almindelig opgave:

Efter kgl. anordning af 11. april 1931:

1. Husejer Hansen indgik d. 3. sept. 1910 en skriftlig entreprisekontrakt med murermester Eriksen, der påtog sig at ombygge huset for 50.000 kr., hvoraf 20.000 skulle betales, når arbejdet var færdigt, medens resten skulle afdrages med 1000 kr. i hver termin fra og med juni termin 1912, altså sidste gang i december 1926. Desuden skulle renter af restgælden til enhver tid betales i terminerne. Karlens påtegnede kontrakten som selvskyldnerkautionist for Hansen. Denne betalte de forfaldne renter og afdrag til og med juni termin 1925. D. 18. dec. 1925 betalte Hansen renter for det forløbne halvår, men erklærede sig ude af stand til at betale noget afdrag. Da han samtidig oplyste, at Karlens var insolvent, foretog Eriksen sig intet udover at rette et forgæves påkrav til Hansen d. 20. juni 1926 om at betale restancerne.
Hvornår forældes Eriksens forskellige krav mod Hansen og Karlens?
2. I sommeren 1935 købte K fra Amerika nogle varer cif København med 30 dages kredit. Da varerne ankom til Frihavnen i juli, blev de oplagt der for en speditørs regning. Efter K's anmodning gav speditøren ham d. 1. august udleveringsseddel på varerne. K foretog dog intet videre og betalte heller ikke købesummen. Da han sidst i september 1935 standsede sine betalinger, lå varerne stadig ufortoldet i Frihavnen på speditørens navn.
Har sælgeren ret til at hæve købet og kræve varerne udleveret til sig?
Ville det gøre nogen forskel, om K i stedet for at standse betalingerne var gået fallit?
3. A stjæler fra sin bedstemoder to guldtkronestykker og sælger dem efter den nuværende guldværdi efter vægt til tandlæge B, der anvender guldet til tandfyldning på fabrikant C.
Kan bedstemoderen vindicere guldet fra denne?
4. Hvorvidt medfører tinglysningslovens § 37 begrænsning i kreditorers ret til at gøre udlæg i tilbehør til fast ejendom, udover hvad der er fastsat i retsplejelovens § 507?
5. Kan ejeren af en aktie særskilt overdrage stemmeret ifølge aktien til en anden eller give denne genkaldelig eller uigenkaldelig fuldmagt til at udøve stemmeretten?

Spørgsmål 6—8 de samme spørgsmål som spørgsmålene 1—3 i den skriftlige opgave ved 2den del (se ovenfor side 125).

Efter kgl. anordning af 13. juli 1937:

Spørgsmål 1—5 de samme spørgsmål som i den almindelige opgave for dem, der indstillede sig efter kgl. anordning af 11. april 1931.

6. I et af den ugifte købmand Axel Hansen under 17. september 1933 for notaren oprettet testamente findes følgende bestemmelse:

»Min forhenværende husbestyrerinde frøken Karen Sørensen skal, sålænge hun lever, nyde renten af et beløb på 25.000 kr., der vil være at båndlægge under overformynderiets bestyrelse. Ved hendes død skal kapitalen tilfalde hendes søstersøn, bogholder Peter Ravn«.

Testamentet indeholdt endvidere bestemmelse om, at der skulle oprettes et legat på 10.000 kr. til fordel for medlemmer af Lyngby handelsforening, og at testators øvrige formue — som han anslog til ca. 35.000 kr. — skulle tilfalde hans eneste brøder, ingeniør Carsten Hansen.

Købmand Hansen dør i 1935. I 1937 indgår Ravn ægteskab. Ifølge et af ægtefællerne oprettet testamente skal den længstlevende være den førstafdødes universalarving, hvis der ikke er børn i ægteskabet. I 1941 dør Ravn ved et ulykkestilfælde uden at efterlade sig livsarvinger.

Da frøken Sørensen — i en alder af 79 år — afgår ved døden i april 1942, opstår der strid mellem ingeniør Hansen og enkefru Ravn om retten til de 25.000 kr. Det oplyses under sagen, at købmand Hansen havde kendt Peter Ravn fra hans barndom og havde bekostet hans uddannelse på handelsskole.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

7. Den 19-årige Hans Skov sælger 10 ham tilhørende grise for 300 kr. til gårdejer Kock. Grisene trives ikke. Ved dyrlægeundersøgelsen viser det sig, at de har nysesyge. De må derfor aflives og stalden desinficeres.

Kock kræver erstatning, dels for købesummen, dels for udgiften til dyrlæge og desinfektion 50 kr. samt federpenge 100 kr.

Skov må indrømme, at han ved salget var klar over, hvad grisene fejlede. Hans værge påstår ham frifunden under henvisning til hans umyndighed og til, at de 300 kr. blev stjålet fra ham samme dag, som han modtog dem.

Hvorledes vil sagen være at afgøre?

8. Hvorvidt er en aftale mellem ægtefæller om at søge eller undlade at søge separation eller skilsmisse bindende?

For kandidater, der indstillede sig samtidig til 2den og 3die del:

1. Da A en aften kom hjem i sin lejlighed, mærkede han gaslugt. Idet han strøg en tændstik for at undersøge gasledningen, skete der en eksplosion, som atter medførte en brand, hvorved såvel A's indbo blev ødelagt som indboet i lejligheden ovenover, der var lejet af B. A og B havde begge tegnet brandforsikring for løsøret, A tillige en almindelig ansvarsforsikring for alt ansvar udenfor kontraktsforhold.

Idet der gås ud fra, at A har handlet med grov uagtsomhed, spørges der:

- a) Hvorvidt kan A af brandforsikreren kræve erstatning for sit ødelagte indbo?
 b) Under hvilke betingelser kan der i anledning af skaden på B's indbo rejses krav mod ansvarsforsikreren af A eller B eller af det selskab, hvori B's indbo var brandforsikret?
2. Imellem et artistforbund og nogle cirkusejere var der indgået en kollektiv aftale, der bl. a. indeholdt bestemmelser om visse løntillæg. Ar-

tisten A, der var medlem af forbundet og blev engageret af en af cirkusejerne, gik imidlertid ind på, at han ikke skulle have de omtalte tillæg, og en tid modtog han den aftalte løn uden tillæg.

Hvorvidt har enten A eller forbundet retsmidler overfor cirkusejeren i anledning heraf?

3. Hvorvidt er ejeren af en kystejendom berettiget til at modsætte sig opfyldninger på forstranden ud for hans grund?
4. Hvilken forskel i tinglysningens retsvirkninger knytter nugældende dansk ret til sondringen mellem betingede og ubetingede skøder?
5. Er en af majoriteten på et aktieselskabs generalforsamling truffen beslutning om størrelsen af årsudbyttet altid bindende for minoriteten?
6. A's enke B sidder i uskiftet bo med en fælles datter C.

Efter A's død har C indgået ægteskab med en falleret landmand. For at sikre datterens arv mod mandens kreditorer opretter B herefter et testamente, hvori hun bestemmer, at hele den arv, der til sin tid kommer til udbetaling fra det uskiftede bo, skal være C's særeje og båndlægges i overformynderiet for C.

Hvorvidt og i bekræftende fald under hvilke betingelser er denne testamentariske bestemmelse gyldig?

7. For hvilke tab kan erstatning kræves, når en mand — efter at have besvangret sin forlovede — uden grund hæver forlovelsen?
8. Hvorvidt kan den 20-årige kontorist A pantsætte et radioapparat, som han har købt for sin løn,
 - a) til sikkerhed for den gæld, som hans ven B har pådraget sig overfor firmaet C?
 - b) til sikkerhed for betalingen af et sæt tøj, som A selv har fået leveret af skræddermester D?

3) Konkret opgave:

Ved skadesløsbrev af 18. december 1939, lyst d. 21. s. m., gav frugthandler Hans Svendsen fragtmand Ring underpant i et ham tilhørende automobil til sikkerhed for, hvad Svendsens fader, grosserer Niels Svendsen, til enhver tid måtte være Ring skyldig, dog ikke ud over et beløb af 2000 kr. Efter at grosserer Niels Svendsen i det følgende årstid havde nedbragt sin gæld til fragtmand Ring til 1400 kr., solgte han d. 20. januar 1941, uden at indhente sin søns samtykke og i strid med skadesløsbrevets bestemmelser, den pantsatte bil til vognmand Carl Jensen for et beløb af 1300 kr. Et par dage efter lånte han en af sine bekendte, radiofabrikant Nørregaard, der stod i en øjeblikkelig forlegenhed for kontante penge, 800 kr., og denne udstedte i den anledning d. 23. januar 1941 følgende erklæring til ham:

»Jeg anerkender at have modtaget 900 kr. af grosserer Niels Svendsen. Beløbet er for salg af en tinglyst bil. Jeg forpligter mig til at udbetale dem til fragtmand Ring, Vestergade 12, København, d. 22. februar 1941.

Frederiksberg, d. 23. januar 1941. P. Nørregaard.«

Radiofabrikant Nørregaard udbetalte ikke 900 kr. til fragtmand Ring d. 22. februar således som fastsat i erklæringen. D. 25. februar 1941 leverede han Svendsen 3 radioapparater til et samlet beløb af 1100 kr., som ikke samtidig blev betalt. Fragtmand Ring, der stadig fik de aftalte afdrag betalt af grosserer Niels Svendsen, opdagede først engang i juni måned 1941, at det pantsatte automobil var solgt. Da han, som på det tidspunkt havde c. 1000

kr. til gode hos grosserer Niels Svendsen, i den anledning henvendte sig til denne, fik han af Svendsen meddelelse om den aftale, der var truffet med Nørregaard, idet Svendsen samtidig udtalte sin forbavelse over, at de 900 kr. ikke allerede for længe siden var betalt til Ring. Han overleverede ved samme lejlighed fragtmand Ring den af Nørregaard d. 23. januar 1941 udstedte erklæring.

Da Nørregaard nægtede at betale Ring de 900 kr., anlagde denne derefter sag imod ham til betaling af beløbet tillige med renter 5 pct. p. a. deraf fra forfaldsdagen d. 22. februar 1941.

Nørregaard påstod sig under sagen principalt fuldstændig frifundet, idet han først og fremmest gjorde gældende, at Ring overhovedet ikke kunne støtte noget selvstændigt krav mod ham på den erklæring, han d. 23. januar 1941 havde udstedt til grosserer Niels Svendsen. Dernæst hævdede han, at det pågældende lån i alle tilfælde var blevet afviklet derigennem, at det ifølge aftale med Svendsen skulle tjene til delvis betaling for de 3 radioapparater, Nørregaard havde leveret denne d. 25. februar 1941. I hvert fald mente Nørregaard, at han, der endnu ikke havde fået de 1100 kr. for radioapparaterne betalt af Svendsen, måtte være berettiget til at bringe de 900 kr. i modregning mod dette beløb.

Subsidiært gjorde Nørregaard gældende, at han i alle tilfælde måtte findes mod at betale 800 kr. Han havde ikke lånt mere end 800 kr., og den omstændighed, at Svendsen havde benyttet hans øjeblikkelige forlegenhed for kontante penge til at få forskrivning for 900 kr., kunne ikke påberåbes imod ham af Ring.

Ring fastholdt i et og alt sit krav. Efter hans mening var der straks ved erklæringens udstedelse d. 23. januar 1941 stiftet en endelig og uopløselig ret for ham til de 900 kr., idet Svendsen, der på grund af det ulovlige bortsalg af automobilen var stærkt interesseret i, at beløbet blev betalt til Ring, måtte siges at være optrådt til varetagelse af dennes interesser. Han bestred desuden, at der skulle være truffet nogen aftale mellem Nørregaard og Svendsen om, at de 900 kr. skulle gå af på købesummen for radioapparaterne, eller at Nørregaard skulle kunne gøre modregning gældende. Overfor Nørregaards subsidiære påstand anførte han, at Svendsen ikke, da han overleverede ham erklæringen af 23. januar 1941, havde oplyst ham om, at Nørregaard kun havde fået 800 kr., og at han heller ikke på anden måde var bekendt dermed. Subsidiært påstod han sig tilkendt 800 kr. med et sådant tillæg for risiko og rente, som retten fandt billigt.

Svendsen forklarede som vidne, at det havde været ham magtpåliggende, at beløbet efter erklæringen af 23. januar 1941 blev betalt til Ring, da denne havde pant i det solgte automobil. Han bestred, at der var truffet nogen aftale mellem Nørregaard og ham om, at de 900 kr. skulle gå af på købesummen for radioapparaterne, og at han ville være gået med til en sådan aftale. Det var rigtigt, at han kun havde lånt Nørregaard 800 kr., idet de 100 kr. var beregnet som risikopræmie. Han havde ikke omtalt dette for Ring.

Nørregaard forklarede som part, at Svendsen ikke, da erklæringen af 23. januar 1941 blev udstedt, gav nogen nærmere forklaring på, hvorfor beløbet skulle betales tilbage til Ring og ikke til ham selv. Han forstod dog, at det var fordi grosserer Svendsen skyldte Ring penge i anledning af et mellemværende om et automobil.

Under sagen var der fremlagt en faktura fra radiofabrikant Nørregaard til grosserer Svendsen af 25. februar 1941 lydende på 3 radioapparater i konsignation til en pris af 1100 kr. Denne faktura indeholdt intet om kreditering af de lånte 900 kr. (800 kr.). Nørregaard forklarede som part dette med, at

fakturaen var tænkt som en blot og bar følgeseddel og ikke som udtryk for nogen opgørelse.

Det blev endelig under sagen oplyst, at Svendsen havde solgt de 3 radioapparater, uden at Nørregaard havde fået nogen del af købesummen udbetalt.

Under sagen adciterede Ring vognmand Carl Jensen og påstod ham dømt til at tåle, at Ring lod foretage udlæg i det solgte automobil for det påstævnede beløb. Vognmand Jensen påstod sig imidlertid frifundet under henvisning til, at det endnu ikke var fastslået, at Ring ikke kunne få beløbet betalt hos Nørregaard.

Der ønskes en prøvelse af parternes anbringender og en begrundet afgørelse af retstvisten.

Sommeren 1943.

Eksamens 1ste del.

1. A solgte ved et den 1. august 1942 tinglyst skøde sin villa til B. A beboede selv stuelejligheden, som overtoges af B, medens 1ste sal var udlejet til X.

I ejendommen indestår en 1. prioritet, der forfalder ved ejerskifte eller efter 3 måneders opsigelse, samt en 2. prioritet, som er uopsigelig fra kreditors side fra ejer til ejer indtil 11. juni 1947. A var forpligtet til at sørge for indre vedligeholdelse af den af X lejede lejlighed.

Ved salget af ejendommen aftaler A og B, at B skal overtage pantegælden og forpligtelserne over for X.

Hvorvidt og i bekræftende fald hvornår må A antages at være frigjort for de ham som ejer af ejendommen påhvilende forpligtelser?

2. Efter at frk. A, der ejede en betydelig formue, i 1937 havde indgået ægteskab med B, stillede hendes fader krav om, at der mellem ægtefællerne oprettedes ægtepagt, hvorefter hustruens medbragte formue gjordes til hendes særeje. Efter nogen forhandling gik B med til ægtepagtens oprettelse på betingelse af, at A og B samtidig ved testamente indsatte hinanden som universalarvinger.

Kan det i overensstemmelse med aftalen oprettede gensidige testamente tilbagekaldes af A, medens det ægteskabelige samliv består?

Den 5. december 1941 indgiver A andragende til amtet om skilsmisse på grund af ægteskabsbrud, som B erkender at have begået. Forhandling om skilsmissevilkårene påbegyndes, men udsættes af amtet på grund af A's pludselige sygdom. Den 20. december 1941 dør A efterladende sig en brodersøn C som eneste slægtsarving.

Hvorvidt tager B arv efter A i henhold til loven eller testamentet?

3. Ved en i 1924 udfærdiget bevilling blev A skilt fra sin kone B bl. a. på vilkår, at hun fik forældremyndigheden over deres etårige fællesbarn, at han betalte hende et månedligt underholdsbidrag på 100 kr., og at han betalte 40 kr. om måneden til barnets underhold, således at disse beløb skulle indbetales den 1ste i hver måned på hendes konto i en nærmere betegnet sparekasse. I dette øjemed fik han af hustruen oplyst kontoens nummer.

I 1927 indgår B nyt ægteskab. Hun er klar over, at dette medfører, at underholdsbidraget til hende bortfalder, men undlader ikke desto mindre at gøre A bekendt med, at hun er blevet gift påny. Han udbetaler hende derfor stadig 140 kr. om måneden. Først i 1940 bliver han tilfældig bekendt med forholdet.

Kan A kræve de siden 1927 udbetalte beløb tilbagebetalt?

4. Ifølge lov nr. 352 af 7. august 1922 § 10 stk. 2 sker udnævnelse af vurderingsformænd »på grundlag af forud indhentet indstilling fra vedkommende amtsråd eller for de skyldkredses vedkommende, der alene omfatter bydistrikter, fra vedkommende byråd.«

Efter anmodning fra finansministeren indstillede *X* amtsråd gård-ejer *A*, gårdejer *B* og lærer *C* til en ledigbleven stilling som vurderingsformand. I indstillingen tilføjedes det, at et medlem af amtsrådet ville foreslå Murer *D*. Finansministeren besatte derpå den ledige stilling med *D*.

Er denne udnævnelse lovlig og gyldig?

5. Hvorvidt er lov nr. 137 af 13. april 1923 om det udenrigspolitiske nævn grundlovsmæssig?
6. Kan man ved en tekstanmærkning på finansloven nedsætte tolden på appelsiner?

Eksamens 2den del.

1. En københavnsk grosserer *A* havde fået et beløb på 900 kr. til gode, for hvilket en i Odense bosat dansk statsborger *B* og en i Hamborg bosat tysk statsborger *C* hæftede in solidum. *A* anlagde i anledning heraf sag mod *B* og *C* ved Odense ret. *C* påstod sagen afvist for sit vedkommende.

Hvoraf afhænger det, om der må gives *C* medhold?

2. Under en af *A*'s konkursbo mod *B* anlagt vekselsag gør *B* gældende, at den pågældende veksel er led i et større mellemværende, og fremlægger en anden veksel, i henhold til hvilken han fremsætter et modkrav, der overstiger det af boet indtalte krav.

1) Vil sagsøgte kunne fremsætte dette modkrav overfor boet?

2) Vil det gøre nogen forskel, om boet under vekselsagen tillige nedlægger påstand om, at en for beløbet foretagen arrest kendes lovlig gjort og forfulgt?

3. Den 18. maj 1942 tilstillede *D* sine fordringshavere et cirkulære, hvori han meddelte, at han havde standset sine betalinger. I de kommende måneder førtes der nogle forhandlinger med fordringshaverne om en akkordordning, men efter at forhandlingerne herom var strandet, blev *D* den 13. september 1942 erklæret konkurs. Det viste sig nu, at *D* den 1. juni 1942 havde sluttet et frivilligt forlig med en hovedkreditor om betaling af dennes forfaldne fordring, stor 14.000 kr., og at den pågældende kreditor, efter at forliget var ratihaberet i forligskommissionen, den 6. juni efter *D*'s anvisning havde gjort udlæg i et beløb, der indestod på en kontrabog.

Hvorvidt vil dispositionen kunne afkræftes?

4. Efter aftale med redaktør *A* indleverede *B* en af ham forfattet artikel til anonym offentliggørelse i det af *A* redigerede dagblad. I artiklen indeholdtes dels en række oplysninger om en navngiven trediemand *T*'s ægteskabelige forhold, dels i forbindelse hermed en pornografisk beskrivelse af kønlige forhold.

Efter at *B* havde modtaget korrekturaftryk af den nævnte artikel, men forinden det pågældende nummer af dagbladet var udkommet, fandt politiet ved en ransagning på dagbladets kontor *B*'s manuskript, der indeholdt angivelse af hans navn og adresse, og gav *T* meddelelse om indholdet.

Der spørges nu om følgende:

- 1) Hvorvidt kan offentliggørelse af den omtalte artikel hindres af *T* gennem forbud eller nødværge?

- 2) Hvorvidt, eventuelt hvem kan der pålægges strafansvar for artiklens indhold, hvis offentliggørelse ikke finder sted?
- 3) Hvem kan der pålægges strafansvar for artiklens indhold, hvis offentliggørelse finder sted?
5. I en tilstand af patologisk rus fyrede en lærer *A* med en broderen *B* tilhørende riffel på en skoleelev *T*, dog uden at ramme denne. Derefter skød han endnu et skud mod *T* med en ham selv tilhørende revolver ligeledes uden at ramme.
 - 1) Hvorvidt kan de nævnte våben konfiskeres?
 - 2) Hvorvidt kan *A* ved dom fratages ret til at udøve lærervirksomhed?
6. Efter hvilke synspunkter afgøres det, om der i tilfælde, hvor en forbrøderisk virksomhed lader sig henføre under flere straffebud, foreligger ideel konkurrence eller sammenstød af straffebud? Og hvilken betydning har afgørelsen?

Eksamens 3die del.

1) Teoretisk opgave:

Hvilken retlig betydning har accept af et formueretligt løfte efter dansk ret og forholdets natur?

2) Almindelig opgave:

1. I et værksted blev en dampkedel sprængt, fordi den arbejder, der passede den, havde forsømt at iagttage de i lovgivningen foreskrevne forholdsregler. Ved sprængningen blev en anden arbejder på værkstedet alvorlig kvæstet, og et stykke af kedlen blev slynget ud gennem muren og dræbte en mand, der gik forbi på gaden.

Arbejderen var ulykkesforsikret i henhold til lovgivningens regler herom, men inden han havde modtaget erstatning fra ulykkesforsikringen, rejste han sag mod arbejdsgiveren (ejerens af værkstedet) til erstatning.

Den dræbte mand efterlod en enke, som i kraft af en af manden tegnet ulykkesforsikring havde fået udbetalt 20.000 kr. i anledning af mandens død. Nu anlagde hun sag mod ejeren af værkstedet og krævede en erstatning på 30.000 kr. for tab af forsørger samt et beløb efter rettens skøn som godtgørelse for ødelæggelse af stilling og forhold.

I begge sagerne påstod sågsøgte sig frifundet. I den af enken anlagte sag påstod han subsidiært de udbetalte 20.000 kr. afkortet i erstatningen.

Efter hvilke regler skal de to sager afgøres?

2. 1. april 1933 trak tømmerhandler Tang, der havde leveret varer til gård-ejer Gorm, en tre måneders veksel på ham for købesummen, 3000 kr., til egen ordre og diskonterede den i landbobanken, efter at Gorm havde tegnet accept på den. 1. maj s. a. trak Tang en tre måneders veksel stor 2000 kr. på Gorm for at rejse penge på den, og Gorm accepterede den for at vise Tang en tjeneste. Også denne veksel var trukket til egen ordre og diskonteredes af Tang i landbobanken. Da Gorm skulle bruge penge til at reparere sine bygninger, fik han bygningsnedker Berg til den 1. juni s. a. at trække en tre måneders veksel, stor 1500 kr., på Tang til Gorms ordre. Tang accepterede vekslen, og Gorm diskonterede den i landbobanken. På grund af uorden i banken blev vekslerne ikke forevist til betaling for akceptanterne før 1. november 1933. De blev ikke betalt,

men banken rykkede skriftlig akceptanterne med mellemrum til ind i 1937 uden at få svar. I september 1941 anlagde banken endelig sag mod gårdejer Gorm og krævede ham dømt til at betale de tre vekslers beløb. Gorm påstod sig frifundet.

Hvorledes kan de to parter begrunde deres påstande, og hvilket udfald må sagen få?

3. Hvorvidt kan en tilbageholdsret gøres gældende også mod rettigheder, der er stiftet over den tilbageholdte ejendom (fast eller løs), før tilbageholdsretten blev stiftet.
4. Hvorvidt kan et ansvarligt interessentskab kræves opløst som følge af, at en deltager umyndiggøres?
5. Ved en den 10. marts 1941 godkendt, den 17. s. m. tinglyst ægtepagt skænker tømrermester *A* sin hustru *B*, der i forvejen har et betydeligt særeje:
 1. 12.000 kr. aktier i Det almindelige Industriselskab til en kurs af 160.
 2. 10.000 kr. kontant.
 3. Et flygel til værdi 3.000 kr.
 4. Bohave til værdi 5.000 kr.

Da *A* ikke er i stand til at betale sin kreditor *C*, hvis fordring på 36.000 kr. hidrører fra tiden før marts 1941, og *A* må indrømme, at han allerede da var insolvent, indstævner *C* *B* til betaling af beløbet. Herimod rejser *B* indsigelse under henvisning til, at kursen på aktierne, som hun har beholdt, nu kun er 5, at de 10.000 kr. straks ved modtagelsen blev anbragt i Låne- og Byggebanken, der har likvideret med en dividende til indskyderne på 40 pct., at hun straks forærede flyglet til sin søster, og at bohavet er brændt som følge af en husassistents uforsigtige omgang med et elektrisk strygejern.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

6. Fiskeeksportør *A* og hustru *B* omkommer ved en søulykke. Det må anses for bevist, at *A* — i bevidstløs tilstand — har overlevet *B* i 2 timer.

Der var formuefællesskab mellem ægtefællerne, hvis samlede formue udgør 28.000 kr. Ægteskabet var barnløst. *B* har holdt skjult for *A*, at hun har en før ægteskabet født uægte datter *C*, og *A* har holdt skjult for *B*, at han i 1939 under ægteskabet har fået og anerkendt faderskabet til en udenfor ægteskab født søn *D*. Ægtefællerne har efterladt sig et i 1940 oprettet lovformeligt testamente, hvorved de gensidigt indsætter hinanden til universalarving og bestemmer, at den længstlevende skal have fri rådighed over hele formuen såvel i levende live som ved testamente.

Hvorledes vil en arvetvist mellem *C* og *D* samt *A*'s og *B*'s søskende være at afgøre?

7. Hvilke omstændigheder vil der navnlig være at tage hensyn til ved afgørelsen af, om en person i internationalprivatrethlig henseende skal anses for domicileret i Danmark?

3) Konkret opgave:

I august måned 1935 søgte tobaksfabrikant Hans Dahl i Odense, der hidtil havde været anset for en velstående mand, moratorium med sine kreditorer over 5000 kr. Blandt kreditorerne var Odense Folkebank, i det følgende betegnet med *Fb*, med et tilgodehavende stort 20.000 kr., sikret ved skadesløsbrev i den Dahl tilhørende faste ejendom i Odense. I anledning af betalingshenstanden havde sagfører Kjær på Dahls vegne en samtale med direk-

tøren i Folkebanken, der herunder udtalte, at banken ikke kunne underskrive på en erklæring, der præjudicerede bankens stilling overfor Dansk Kautionsforsikring, der havde tegnet kaution for en mindre del af bankens eventuelle tab hos Dahl. Kort efter denne samtale modtog sagfører Kjær fra banken en den 20. august 1935 dateret skrivelse af sålydende indhold: »Under henvisning til deres skrivelse af 16. d. m. vedrørende tobaksfabrikant Dahl skal man hoslagt fremsende den af banken underskrevne moratorieerklæring. Det tilføjes dog, at man ikke vil kunne vige i pantsikkerhed til fordel for en eventuel ny kredit, hvorfor man har ladet den om denne handlende passus udgå af erklæringen.« Den af banken strøgne passus lød således: »Vi er endvidere indforstået med, at det bliver nødvendigt for at holde virksomheden igang at skaffe nogen ny kapital, og at denne kredit går forud for den nuværende gæld til os.« Virksomhedens drift blev herefter fortsat under ledelse af en kontrolkomité, hvori sagfører Kjær havde sæde, og denne komité, i det følgende betegnet med *K*, optog straks i Handelsbanken et driftslån, stort 30.000 kr., der ifølge aftale skulle have stilling som massekrav. Den 30. januar 1936 forelå årsregnskabet for 1935, og efter at have gjort sig bekendt med dette besluttede *K* at hæve moratoriet, og på et den 20. februar 1936 afholdt kreditormøde blev det vedtaget, at firmaet skulle træde i likvidation.

Efter at det havde vist sig, at *Fb* ikke vil få nogen dækning gennem sit pant, har *Fb* overfor *K* fremsat de nedenfor nærmere angivne krav, der har givet anledning til en tvist, som derefter er forelagt retten til afgørelse.

I

- a. *Fb* gør gældende, at *K* i forhold til banken har været uberettiget til at optage det ovennævnte lån hos Handelsbanken som massekrav og påstår ved opgørelsen i likvidationsboet at blive stillet, som om dette Handelsbankens krav kun var et simpelt krav. Der må herefter laves 2 opgørelser, og differencen mellem den *Fb* ifølge de 2 opgørelser udlagte dividende påstår *Fb* sig tilkendt hos *K*'s medlemmer personlig. Denne difference er parterne enige om til brug her under sagen at ansætte til et beløb af 6000 kr. *K*, der procederer til frifindelse, gør i første række gældende, at *Fb* ligesåvel som de øvrige kreditorer, der alle har underskrevet moratorieerklæringen uden forbehold, må have været klar over, at nye penge var nødvendige for overhovedet at kunne føre moratoriet igennem, og da derefter *Fb*'s tiltrædelseserklæring fremkom, ledsaget af den ovenfor citerede følgeskrivelse, måtte *K* gå ud fra, at forbeholdet alene gjaldt pantsikkerheden, men ikke et eventuelt, ikke pantsikret lånekrav. Iøvrigt bestrider *K* ikke, at hvis det mod forventning måtte blive statueret, at den i forhold til *Fb* måtte have overskredet sin kompetence, at det da er *K*, der må godtgøre *Fb* det påståede differencebeløb, jfr. dog med hensyn til fordelingen af ansvaret mellem *K*'s medlemmer indbyrdes nedenfor.

Fb bestrider rigtigheden og betydningen af *K*'s ovennævnte indsigelse, idet den særlig gør gældende, at den er gået ud fra, at det var lykkedes *K* at fortsætte virksomheden uden optagelse af nyt lån og i hvert fald uden tilsagn om fortrinsret.

- b. *K* gør videre gældende, at det for moratoriets gennemførelse nødvendige lån, der kun kunne skaffes på vilkår af fortrinsret, har i forhold til de almindelige kreditorer forøget boets status, set i forhold til stillingen, som den ville have været, om virksomheden var standset den 1. september 1935. Angående virksomhedens status ved moratoriets begyndelse

og afslutning er det under sagen oplyst, at nettoformuen er forbedret med ialt 8000 kr. som følge af, at driften havde kunnet fortsættes. Disse 8000 kr. må efter *K*'s påstand tages i betragtning ved udregningen af det under a. krævede differencebeløb, og hvis denne *K*'s påstand gives medhold, er parterne enige om, at dette beløb vil være at nedsætte fra 6000 til 5000 kr. Men iøvrigt bestrider *Fb* betydningen af denne indsigelse, idet den hævder, at dette forhold er uden nogen forbindelse med det af den rejste krav.

II

Fb formener, at *K* under moratoriet med urette har udbetalt de nedenfor nævnte beløb, store henholdsvis 2000 kr. og 3000 kr. og påstår, at *K*'s medlemmer til boet skal indbetale disse 5000 kr. *K.* procederer til frifindelse.

1. Angående det første beløb, 2000 kr., er følgende oplyst:

I maj 1933 indgav gårdejer Niels Dahl til Kolding Bank et andragende om kassekredit til sin gårds drift, stor 10.000 kr., mod 3die prioritets sikkerhed i gården og mod kaution af sin broder, fabrikant Hans Dahl i Odense, der ved påtegning på ansøgningen havde anbefalet denne. I en skrivelse af 8. juni s. a. fra banken blev det meddelt gårdejer Dahl, at hans andragende var bevilget på de i samme nævnte vilkår, og der blev derefter i banken åbnet gårdejer Dahl en kassekreditkonto, som han efterhånden trak på. Da kontoen den 1. juli 1935 blev afsluttet, udviste den et tilsvær, stort 12.000 kr. Ved salg af ejendommen fik banken dækning for 8000 kr., og efter påkrav udbetalte *K* til banken dens resttilgodehavende, stort 4000 kr. *Fb* hævder, at der af dette beløb kun burde være anerkendt og udbetalt 2000 kr.

a. *Fb* gør først gældende, at det har vist sig, at Kolding Bank straks ved åbningen af kassekrediten havde overført til denne en ældre gæld, stor 2000 kr., som gårdejer Dahl skyldte banken fra et tidligere vekselengagement. *Fb* hævder, at dette overfor kautionisten har været uberettiget, hvorfor saldoen i forhold til denne må nedsættes fra 12.000 kr. til 10.000 kr. Det er derhos oplyst, at fabrikant Dahl, da han i april 1935 tilfældig havde fået kundskab om dette forhold, havde protesteret herimod i en skrivelse til banken, der imidlertid lod skrivelsen ubesvaret, hvori *Fb* yderligere mener, at der kan indlægges en anerkendelse fra bankens side af indsigelsens rigtighed.

K gør gældende, at den vel har kendt denne ubesvarede skrivelse, men at *K* uanset denne og i det hele må anse indsigelsen for retlig betydningsløs, og at den derfor har været pligtig til at udbetale banken den fulde difference.

b. Imidlertid gør *Fb* videre gældende, at selv om *K* mod forventning måtte få medhold i det under a. omhandlede spørgsmål, ville *K* alligevel ikke have været pligtig til at udbetale Kolding Bank mere end 2000 kr. og anfører til støtte herfor, at kautionen kun har angået den del af 10.000 kr., som banken ikke måtte kunne få dækning for gennem pantet. *K* anfører heroverfor, at der ikke hverken i skadesløsbrevet eller i kautionserklæringen, der er udstedt 3 måneder efter skadesløsbrevet, og som lyder på kaution for, hvad gårdejer Dahl måtte blive banken skyldig indtil et beløb af 10.000 kr., findes noget om, at de 2 sikkerheder har noget med hinanden at gøre, og at Kolding Bank overfor *K* stærkt fremhævede, at det kun var i tillid til, at banken havde sådan sikkerhed, at den var gået med til at lade

gårdejer Dahl trække på kontoen, som sket. *Fb* fastholder heroverfor sin ovenanførte forståelse og sin påstand om, at *K* til boet skal indbetale 2000 kr.

2. Angående det andet beløb, 3000 kr., er følgende oplyst:

Den 30. juni 1935 overleverede fabrikant Dahl til grosserer Jørgensen i København en 3 måneders veksle, stor 3000 kr., som betaling for et parti tobak. Vekslen var ved overleveringen forsynet med Dahls akceptpåtegning, men ikke underskrevet af nogen trassent. Iøvrigt var den udfyldt som lydende på betaling til trassentens egen ordre. Ved tobakkens senere ankomst til Odense viste den sig ukontraktmæssig, hvorfor Dahl ved skrivelse af 20. juli s. a. annullerede handlen og forlangte at få vekslen tilbagesendt. Jørgensen påtegnede imidlertid vekslen som trassent og lod den derefter den 30. s. m. gå videre som betaling til købmand Lund i Svendborg, efter at han havde forsynet den med endossementspåtegning til Lund, som derefter fik den betalt af *K*. *Fb* hævder, at *K*, der var kendt med de faktiske forhold, ikke har været forpligtet og derfor heller ikke berettiget til at betale dette beløb. *K* påstår at have være pligtig til at betale og procederer derfor til frifindelse.

Fb påstår, at *K*'s medlemmer hæfter in solidum for de ovennævnte beløb. *K* bestod af 3 medlemmer, sagfører Kjær og 2 kreditorer, og disse sidste procederer for deres vedkommende til pure frifindelse under henvisning til, at de, som almindelige forretningsfolk, har måttet overlade disse juridiske spørgsmål til sagfører Kjærs afgørelse, som de ikke kan pålægges ansvar for. Subsidiært påstår de ansvar pro rata, og hertil slutter sig sagfører Kjær, der iøvrigt anser de 2 andre medlemmer af *K*, hvoraf den ene nu har vist sig usolid, for medansvarlige for samtlige *K*'s beslutninger, hvori de alle har været delagtige.

Der ønskes en undersøgelse af de retten forelagte spørgsmål og en af grunde ledsaget besvarelse af, hvorledes de vil være at afgøre.

β. Statsvidenskabelig eksamen.

Vinteren 1942—43: Der indstillede sig	13,	12	fuldendte eksamen.
Sommeren 1943: — — —	16,	13	— —
Ialt indstillede sig		29,	25

Af disse fik 14 første karakter, 11 anden karakter.

Vinteren 1942—43.

Bloch, Kuno (1935).....	196	første
Christensen, Arne Aagaard (1934).....	197	første
Dahlgaard, Lauge (1937)...	200½	første
Engberg, Eugenie (1935)...	196	første
Hansen, Knud Ole Damsgaard (1935).....	205½	første
Jørgensen, Kristian Richardt (1937).....	214½	første
Kjær, Jørgen Ludvig (1927)	169½	anden
Larsen, Poul Albert (1933).	187	anden
Nørlund, Inga f. Hertz (1935)	172½	anden
Rasmussen, Find (1930)....	193½	anden
Rørdam, Thomas Skat (1934)	180½	anden
Westh, Folmer (1935).....	192	anden

Sommeren 1943.

Balslev, Einar Vilhelm Birke-	165	anden
dal (1933).....	203	første
Frederiksen, Tyge Kaare (1936)	175½	anden
v. Hoffner, Hans (1936)....	222½	første
Hollensen, Frede (1936)....	215	første
Jacobsen, Niels Peder (1937)	186	anden
Jensen, Aage Bo (1935)....	196½	første
Jensen, Jørgen Peter (1930)	196	første
Jensen, Poul Erik Due (1936)	206½	første
Rasmussen, Gunner (1936) .	178	anden
Reeh, Inge Elise Agnete (1935)	215½	første
Rudfeld, Kirsten Marie (1937)		
Svensson, Sven Frederik		
Fischer (1932).....	171½	anden
Uldall-Hansen, Helge Viggo		
(1934).....	201	første

*Skriftlige opgaver.**Eksamens 1ste del.*

Vinteren 1942—43.

1) Nationaløkonomi:

1. Under hvilke former foregår opsparingen, og hvilke forhold øver indflydelse på dens størrelse?
2. Nævn de vigtigste årsager til uoverensstemmelse mellem en vares pris og dens produktionsomkostninger.

2) Borgerlig ret:

1. Købmand *A* er ejer af et salongevær, som han anvender til at skyde rotter med, når han ser dem på købmansgårdens grund, og til at skræmme støre med. Geværet hænger normalt på loftet.

Da hans lærling *B* en aften har besøg af den 14-årige *C*, får denne øje på salongeværet, som *A* har hængt på et søm på væggen i mands-højde til tilbagetrukket bundstykke, så at det ikke kan affyres. *C* tager geværet, som han anser for uladt, ned, foretager et greb, hvorved bundstykket føres frem, og hanen spændes, sigter mod *B* og trækker hanen af, hvorved en i geværet værende haglpatron, som *A* har glemt at fjerne, går af og rammer *B* i øjet, som må fjernes.

Mod hvem kan *B* fremsætte erstatningskrav, og hvilke synspunkter kan der i denne anledning gøres gældende?

2. Kan servitutter og grundbyrder stiftes ved hævvd?
3. Har et udenfor ægteskab født barn arveret efter sin fader?
4. *A* har en mundtlig fordring på *B* og ejer en på ihændehaveren lydende kreditforeningsobligation på 4000 kr. Da han skal have et lån hos sin leverandør *X*, bliver han enig med denne om at stille fordringen på *B* som pant for lånet, der herefter udbetales ham. Af hensyn til *A*'s kredit undlader *X* at give *B* underretning om fordringens pantsætning. Desuden sælger *A* kreditforeningsobligationen til *X*, som betaler 3.800 kr. for den.

Inden kreditforeningsobligationen er overleveret til *X*, går *A* konkurs. Er pantsætningen og overdragelsen beskyttet overfor konkursboet?

Sommeren 1943.

1) Nationaløkonomi:

1. Er det en fordel for et land at have en undervurderet valuta?
2. Hvorledes vil en forøgelse af opsparingen virke på de økonomiske forhold?

2) Borgerlig ret:

1. Skuespiller *A* lever sammen med frk. *B*, idet parterne er enige om over for omverdenen at give det udseende af, at de er gift. Kontrakten om lejligheden er indgået alene i *A*'s navn.

B har hos en tandlæge fået sine tænder istandsat, idet hun har udgivet sig for fru *A*, og tandlægen tilsendte *A* regningen, uden at *A* gjorde opmærksom på, at han ikke var gift med *B*. Desuden har frk. *B* i en pelsvareforretning på egen hånd købt en persianerpels til 5000 kr. på en konto, som hun har oprettet under navnet fru *A*.

Hæfter *A* for skylden til tandlægen og pelsvareforretningen, og hæfter *B* for huslejen?

2. Hvorvidt og i bekræftende fald under hvilke betingelser kan underpant stiftes

- 1) i alt, hvad debitor ejer, 2) i tingsindbegreb, 3) i mundtlige fordringer, 4) i omsætningsgældsbreve, 5) i »ventendes arv«?
3. Hvad forstås ved »tinglyst skifteekstrakt«, og hvilke fordele frembyder »tinglyst skifteekstrakt« fremfor uskiftet bo?
4. A og B har i et skriftligt dokument kautioneret for et af C i Fjordby Sparekasse optaget lån, idet der i dokumentet blot er anvendt udtrykket »overtager kaution«.

Kan sparekassen holde sig til kautionisterne, såfremt C ikke betaler rettidigt? Kan sparekassen i givet fald kræve hele beløbet betalt af A?

Eksamens 2den del.

Vinteren 1942—43.

- 1) Nationaløkonomiens teori:

Rationaliserings indflydelse på prisdannelse, fordeling og beskæftigelse.

- 2) Nationaløkonomiens politik I:

Hvilken betydning og hvilke konsekvenser har det, at der på statsregnskabet debiteres rente og afskrivning af tidligere afholdte kapitalomkostninger?

eller

Forudsætningerne for diskontopolitikens effektivitet.

- 3) Nationaløkonomiens politik II:

Maksimalprisernes forhold til omkostningerne.

eller

Hvilke synspunkter kommer i betragtning ved nedlæggelse af en sidebane?

Virkningerne af arbejdsmarkedets organisation efter arbejdernes fag og uddannelse.

- 4) Statistik:

Forklar betydningen af de i dødelighedstavlen i statistisk årbog for de forskellige aldersklasser anførte tal for

- a. Aldersklassens dødelighed
- b. Overlevende
- c. Middellevetid,

og vis ved nogle eksempler, hvorledes man af tallene a kan beregne tallene b og c, og hvorledes man af b kan beregne a og c.

Angiv dernæst, hvilke iagttagelser der er nødvendige for af erfaringerne om dødeligheden i en befolkning at kunne beregne størrelsen af tallene a, og vis ved nogle eksempler, hvorledes denne beregning kan udføres.

- 5) Det juridiske fag:

For kandidater, som har valgt statsforfatningsret og forvaltningsret med næringsret samt hovedpunkter af folkeretten:

Hvorvidt kan der administrativt eller ved lov indføres bestemmelser om statstjenestemænd, der medfører forandring i tjenesteforretningernes omfang og beskaffenhed eller i tjenestemændenes lønningskrav?

For kandidater, som har valgt afsnit af dansk formueret:

Reglerne om regres mellem flere solidariske skyldnere, hvis forpligtelser hviler på aftale eller andet grundlag.

Sommeren 1943.

1) Nationaløkonomiens teori:

Udbudsforholdene for en vare, der produceres af et større antal virksomheder med synkende omkostninger.

2) Nationaløkonomiens politik I:

Efter hvilke synspunkter anlægges danske landbrugsregnskaber, og hvilken betydning kan der tillægges dem såvel for den enkelte virksomhed som for landbrugserhvervet i dets helhed?

eller

Hvorpå beror relationen mellem lønnen for forskellige grupper af arbejdere her i landet, og hvilken betydning har denne løndifferentiering?

eller

Giv en vurdering af Canards teori (som siger: Da alle skatter overvælttes på varepriserne, fordeler skattetrykket sig jævnt over hele samfundet, og det er derfor ligegyldigt, hvilke skatter man har).

3) Nationaløkonomiens politik II:

Aktieselskabsbeskatningens økonomiske virkninger.

eller

Kvantitetsteoriens opståen og udvikling.

eller

Hvorfor holdes de bundne priser stabile, og hvilke konsekvenser medfører denne prisstabilisering?

eller

Statsinterventionens betydning for fagforeningernes funktionsmuligheder i Danmark i trediverne, under de nuværende krigsforhold og under højere grad af planøkonomi.

4) Statistik:

Sammenlign omfanget af og formerne for kreditydelserne gennem banker, sparekasser, kreditforeninger og forsikringsselskaber.

5) Det juridiske fag:

For kandidater, som har valgt statsforfatningsret og forvaltningsret med næringsret samt hovedpunkter af folkeretten:

Hvad forstås ved udtrykket »den lovgivende magt« i grundlovens § 2, og hvilken betydning har dette udtryk som bestemmende for lovgivningsmagtens kompetence?

For kandidater, som har valgt afsnit af dansk formueret:

Efter en redegørelse for, hvad der forstås ved økonomisk skade i erstatningsretten, ønskes reglerne om godtgørelse for ikke-økonomisk skade fremstillet og vurderet.

γ. Eksamen i forsikringsvidenskab og statistik.

Vinteren 1942—43:	Der indstillede sig	3,	3	fuldendte	eksamen.
Sommeren 1943:	— — —	5,	5	—	—

Ialt indstillede sig 8, 8 fuldendte eksamen.

Af disse fik 6 laudabilis og 2 haud illaudabilis 1mi gr.

Vinteren 1942—43.

Brodersen, Helge (1937).....	257 laud.
Gelting, Anna Sophie Strange, f. Petersen (1933).....	248 laud.
Holm, Henry Fibiger (1934)..	236 laud.

Sommeren 1943.

Gjeddebæk, Niels Fuglede (1937).....	244 laud.
Justesen, Per Normann (1937).....	278 laud.
Königsfeldt, Erik August (1936).....	215 laud. ill. I.
Laursen, Aage (1932)...	226 laud.
Søegaard, Mette (1937)..	248 laud.

Skriftlige opgaver.

Eksamens 1ste del.

Vinteren 1942—43.

Matematik I.

1. Bestem konvergenstallet λ for potensrækken

$$(1) \quad \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2n^2 - 2n + 2}{n} x^n,$$

og find udtrykt ved en potensrække det ved lineielementet $(x, y, y') = (0, 0, 1)$ bestemte partikulære integral til differentialligningen

$$(2) \quad (1 + x^2) \frac{d^2y}{dx^2} - 2x \frac{dy}{dx} + 2y = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2n^2 - 2n + 2}{n} x^n.$$

Angiv summen af den fundne række, og find den funktion, som rækken (1) fremstiller. Vis, at alle egentlige integraler til den til (2) svarende homogene differentialligning er polynomier af højst 2^{den} grad, og angiv det fuldstændige integral til (2) i intervallet $-\lambda < x < \lambda$.

2. Hvad forstås ved en ortogonal substitution?

Vis, at de to kvadratiske former

$$(1) \quad 6x^2 + 5y^2 + 7z^2 - 4\sqrt{2}yz$$

og

$$(2) \quad 7x^2 + 6y^2 + 5z^2 + 4yz + 4xy$$

kan reduceres til den samme kvadratiske form

$$ax_1^2 + by_1^2 + cz_1^2 \quad (a < b < c),$$

og bestem for enhver af disse former en ortogonal substitution, der udfører denne reduktion. Find derefter en ortogonal substitution, der fører den kvadratiske form (2) over i (1).

Matematik II.

1. Find det fuldstændige integral til differentialligningen

$$(2x^3 - 2xy^2) dx + (7x^2y + 2y^3) dy = 0,$$

og bestem den partikulære integralkurve, der går gennem punktet $(\sqrt{2}, 0)$.
Find sluttelig arealet af det område, der begrænses af denne kurve.

2. I et retvinklet koordinatsystem $X Y Z$ er givet ellipsoiden

$$x^2 + y^2 + \frac{1}{2} z^2 = 1$$

og cylinderfladen

$$x^2 + y^2 = a^2,$$

hvor a er et tal i intervallet $0 < a < 1$. Find arealet S_1 af den del af cylinderfladen, der ligger inden for ellipsoiden, og bestem den værdi af a , for hvilken S_1 er størst. Udregn dernæst for den fundne værdi af a arealet S_2 af de to fladestykker af ellipsoiden, der ligger inden for cylinderfladen.

Interpolationsregning og rentesregning.

1. Find den mekaniske kvadraturformel, med restleddet på den praktiske form til beregning af integralet $\int_{-1}^1 f(x) dx$, når der er opgivet værdierne $f(-1)$, $f(0)$, $f'(0)$, $f(1)$.

Genkender De den således fundne formel?

2. Angiv rekursionsformlen for de kontinuerte annuiteter af højere orden og benyt den til at beregne, med 3 rigtige decimaler og til en rentefod af 4 % årlig, værdien af en kontinuert 20-årig annuitet, hvor ydelsen i

intervallet fra t til $t + dt$ er $\left(1 + \frac{t}{20}\right)^4 dt$.

3. Et rentefrit lån afdrages med lige store halvårslige beløb i 30 år; udstedelseskursen er 57. Find med 4 pålidelige betydende cifre den opnåede helårslige rentefod.

Nationaløkonomi.

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1. del (se side 137).

Borgerlig ret.

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1. del (se side 137).

Sommeren 1943.

Matematik I.

1. Angiv definitionsområdet for funktionen

$$y = x^2 \left(2 \sin \frac{1}{x} + \log \left(1 + \frac{1}{x} \right) \right) - 3x,$$

og undersøg denne såvel for $x \rightarrow +\infty$ som for $x \rightarrow -\infty$.
(log betegner den naturlige logaritme).

2. Find det fuldstændige integral til differentialligningen

$$(4x + y - 9) dx + (x - 12y + 10) dy = 0,$$

og undersøg, om der findes punkter i XY -planen, hvorigennem der går mere end 1 integralkurve.

3. Vis, at funktionen

$$f(x) = \frac{1-x}{1+x} + \sqrt[3]{\frac{1-x}{1+x}} + 2 \sqrt[3]{\left(\frac{1-x}{1+x}\right)^2}$$

har såvel en størsteværdi som en mindsteværdi i intervallet $1 \leq x < \infty$, og find disse.

Bestem arealet af det område i XY -planen, der i halvplanen $x \geq 1$ begrænses af X -aksen og kurven

$$y = f(x).$$

Matematik II.

1. Find det fuldstændige integral til den homogene differentialligning

$$x^2 \frac{d^2y}{dx^2} - 2x \frac{dy}{dx} + 2y = 0.$$

Find dernæst det fuldstændige integral til differentialligningen

$$x^2 \frac{d^2y}{dx^2} - 2x \frac{dy}{dx} + 2y = \frac{3x^3 - 2x^5}{1 - x^2}$$

i intervallet $-1 < x < 1$ og vis, at der findes et og kun eet partikulært integral $y = \varphi(x)$, der opfylder betingelserne

$$\varphi(x) \rightarrow \log 2 + 1 \text{ for } x \rightarrow 1 \text{ (fra venstre),}$$

$$\varphi(x) \rightarrow -\log 2 - 1 \text{ for } x \rightarrow -1 \text{ (fra højre).}$$

Find potensrækken for $\varphi(x)$ og undersøg, om den er konvergent i konvergensintervallets endepunkter. Skitser kurven $y = \varphi(x)$.
(log betegner den naturlige logaritme).

2. Find fourierrækken for den funktion $f(x)$, der i periodeintervallet $-\pi \leq x \leq \pi$ defineres ved

$$f(x) = \begin{cases} 0 & \text{for } -\pi \leq x < -\frac{\pi}{2} \\ \cos^2 x & \text{for } -\frac{\pi}{2} \leq x \leq \frac{\pi}{2} \\ 0 & \text{for } \frac{\pi}{2} < x \leq \pi \end{cases}$$

og vis, at den fundne række er absolut og ligelig konvergent i intervallet $-\infty < x < \infty$. Formuler (uden bevis) sætningen om ledvis integration af en uendelig række. Find sluttelig ved ledvis integration fra 0 til x af rækken for $f(x)$ en trigonometrisk række, der fremstiller funktionen $y = x$ i intervallet $\frac{\pi}{2} \leq x \leq \pi$.

Interpolationsregning og rentesregning.

1. Find den fuldstændige løsning til differensligningen

$$\Delta^2 f(x) - 4 \Delta f(x) + 3 f(x) = a^x + b.$$

2. Et lån på 50000 kr. amortiseres ved en aftagende halvårlig annuitet på følgende måde.

Til dækning af renter à $2\frac{1}{2}\%$ halvårlig og afdrag erlægges om $\frac{1}{2}$ år 7500 kr., hvorefter ydelsen aftager med 500 kr. hvert halvår.

Find uden at opstille amortisationsplanen, hvornår den sidste ydelse skal erlægges, og hvor stor den bliver.

3. I nedenstående tabel interpoleres med den nøjagtighed, der kan opnås, til $\log s_{\overline{200}|}$ til $3/8\%$. Undersøgelse af restleddet forlanges ikke, men resultatet sammenlignes med den ved logaritmer beregnede værdi.

Rentefod	$\log s_{\overline{200} }$
$\frac{1}{4}\%$	2 · 4134291
$\frac{7}{24}\%$	2 · 4330046
$\frac{1}{3}\%$	2 · 4528176
$\frac{5}{12}\%$	2 · 4931498
$\frac{1}{2}\%$	2 · 5344112

Eksamens 2den del.

Vinteren 1942—43.

Forsikringsmatematik (4 timer).

1. En 25-årig mand tegner en livsforsikring med udbetaling ved 60 på 10.000 kr. med helårlig præmiebetaling i 20 år. Efter 10 års forløb konstateres det, at hans virkelige alder ved tegningen var 26 år.

Find den præmie, der skal betales i de resterende 10 år for at opretholde forsikringen med uforandret forsikringssum og udbetalingsalder under forudsætning af:

- at selskabet, dersom den forsikrede var død, var kommet til at betale den fulde forsikringssum;
- at selskabet, som sædvanligt er, har forbeholdt sig først at udbetale forsikringssummen, når aldersbevis er præsteret.

Der regnes netto og på Danmark's grundlag 4%.

2. Find kapitalværdien af en helårlig, efterbetalt livrente på længst liv, opsat i 5 år og med varighed 10 år, på 3 personer, som ved tegningen er henholdsvis 50, 55 og 60 år gamle. Angiv klart, hvornår første og sidste udbetaling forfalder. Grundlag $OM^{(5)} 3\frac{1}{2}\%$.
3. Idet μ_x antages at være stadig voksende med x , bevises dels ved ræsonnement uden regning, dels ud fra formeludtrykket for $\overline{P}_{1-t|}$, at

$$\mu_x < \overline{P}_{1-t|} < \mu_{x+t}.$$

Under samme forudsætning vises, at $\overline{P}_{1-t|}$ stadig vokser med t .

Forsikringsmatematik (8 timer).

Der er opgivet udtrykket

$$\frac{1}{\overline{a}_x} = \cdot 089368 + 10 \cdot 0493213 x + \overline{5} \cdot 22074,$$

hvor rentefoden er 4%.

På grundlag heraf tabelleres for hvert femte aldersår fra $x = 35$ til $x = 100$ funktionerne \overline{a}_x^i , μ_x^i , $\log l_x^i$, p_x^i og q_x^i med samme antal cifre som i grundlaget DP^M , og resultaterne sammenlignes med sidstnævnte grundlag.

Beregn derefter \overline{a}_x^{ai} for $x = 40, 60, 80$ ved hjælp af det givne \overline{a}_x^i , idet D_x^a og μ_x^β tages fra DP^M .

Er sidste fremgangsmåde iøvrigt rationel?

Iagttagelseslære (4 timer).

1. Find sandsynligheden for, at en kortgivning i bridge (eller whist) resulterer i at:

- 1) Hver spiller får 1 es.
 - 2) To spillere, ligegyldigt hvem, får hver 2 esser.
 - 3) En af spillerne, ligegyldigt hvem, får netop 2 esser, medens to af de andre, ligegyldigt hvem, får 1 es hver.
2. Der foreligger følgende iagttagelser af de 6 indbyrdes afstande mellem 4 punkter A , B , C og D , som ligger på ret linie:

$AB = 1 \cdot 39$	Middeltal af 5 målinger.		
$AC = 4 \cdot 25$	—	- 4	—
$AD = 4 \cdot 93$	—	- 4	—
$BC = 2 \cdot 82$	—	- 5	—
$BD = 3 \cdot 52$	—	- 4	—
$CD = 0 \cdot 69$	—	- 4	—

Find ved korrelatudjævning de udjævnede værdier af de 6 afstande.

3. Der er forelagt fejlloven

$$f(v) = A \frac{x^v e^{-x}}{v!} + B \frac{\lambda^v e^{-\lambda}}{v!},$$

hvor $x \pm \lambda$.

Find det almindelige udtryk for de symmetriske funktioner, som er de simpleste at finde, og vis, idet begyndelsespunktets beliggenhed antages kendt, hvorledes konstanterne udtrykkes eksplicit ved de symmetriske funktioner.

Nationaløkonomi.

Forholdet mellem penge- og kapitalmarkedet under skiftende konjunkturer.

Statistik. (6 timer).

Beregn på grundlag af mindst ti forskellige fødevarerpriser og på mindst to forskellige måder et prisindeks for fødevarernes prisændring

- a) fra april 1936 til april 1939,
- b) fra april 1939 til april 1942

og kommenter resultaterne.

Obligationsret.

Samme opgave som i det juridiske fag ved statsvidenskabelig eksamens 2. del for dem, der har valgt afsnit af dansk formueret (se side 138).

Statistik. (8 timer).

Efter en fremstilling af, hvorledes man kan foretage en sammenligning mellem dødeligheden i to befolkningsgrupper, fra hvilke de nødvendige iagttagelser foreligger, og hvorledes man eventuelt kan afgøre, hvilken af grupperne, der har størst dødelighed, undersøges det, om de nedenfor anførte iagttagelser vedrørende 60 patienter lidende af samme relativt sjældne sygdom er tilstrækkelige til at afgøre, om dødeligheden blandt disse patienter har været abnorm stor.

Iagttagelserne hidrører fra årene 1908—22 (incl.), i løbet af hvilken tid 35 af patienterne døde. For disse er af sygejournalerne uddraget følgende oplysninger om 1) det år, patienten har søgt læge første gang, 2) patientens alder på dette tidspunkt samt 3) dødsåret.

Indtrådt i		Død i	Indtrådt i		Død i
Året	Alder	Året	Året	Alder	Året
1908	37 år	1918	1911	37 år	1918
1908	41 -	1911	1911	50 -	1914
1908	43 -	1913	1911	59 -	1916
1908	45 -	1920	1912	42 -	1920
1908	47 -	1910	1912	46 -	1915
1909	36 -	1913	1912	52 -	1914
1909	39 -	1915	1913	53 -	1915
1909	44 -	1912	1914	35 -	1918
1909	48 -	1912	1914	40 -	1916
1909	55 -	1913	1914	43 -	1915
1910	40 -	1914	1915	50 -	1918
1910	42 -	1911	1916	48 -	1919
1910	45 -	1921	1916	54 -	1920
1910	47 -	1915	1917	44 -	1921
1910	51 -	1911	1918	40 -	1922
1910	53 -	1911	1918	49 -	1920
			1919	36 -	1922
			1919	47 -	1922
			1919	51 -	1922

For de resterende 25 patienter, der alle levede i 1922, giver journalerne følgende oplysninger om 1) det år, patienten har søgt lægen første gang, og 2) patientens alder på dette tidspunkt:

År	Alder	År	Alder	År	Alder	År	Alder
1908	51 år	1913	38 år	1916	61 år	1919	44 år
1908	54 -	1914	49 -	1917	35 -	1919	56 -
1909	42 -	1914	57 -	1917	42 -	1920	38 -
1910	35 -	1915	39 -	1917	52 -	1920	44 -
1911	41 -	1915	44 -	1918	37 -	1921	37 -
1912	58 -	1916	37 -	1918	59 -	1921	42 -
						1921	54 -

Sommeren 1943.

Forsikringsmatematik (4 timer).

1. En livsbetinget kapitalforsikring på 10.000 kr. med varighed 20 år, helårlig præmiebetaling i 10 år og tilbagebetaling af bruttopræmierne ved død før forsikringens udløb tegnes på et barn med fyldt alder 5 år. Anskaffelsesomkostningerne udgør 3 % af forsikringssummen, inkasso-omkostningerne 5 % af bruttopræmierne, administrations- og sikkerhedstillægget 1 promille årlig af forsikringssummen.

Hvor stor bliver netto- og bruttopræmien på Danmark's grundlag, 4 %?

2. For Makeham-udjævnede tavler bestemmes de aldre, hvori »de dødes kurve« $\mu_x l_x$ har maksima eller minima.

Beregningen gennemføres numerisk til nærmeste hele aldre for Danmark's grundtavle og for tavlen $O^{M(5)}$.

3. Find kapitalværdien af en forsikring, der udbetales, når (x) dør før den længstlevende af (y) og (z) .

Beregn kapitalværdien på grundlaget $O^{M(5)}$, $3\frac{1}{2}\%$, når $x = 40$, $y = 45$, $z = 50$.

Forsikringsmatematik (8 timer).

Nedenstående iagttagelsesmateriale udjævnes efter Makeham's formel ved mindste kvadraters metode, idet $\log c$ vides at ligge i nærheden af 0.04.

x	E_x	θ_x	x	E_x	θ_x
17	5327	21	52	110045	1647
22	55202	286	57	69541	1488
27	157698	675	62	41886	1312
32	237228	1128	67	23812	1159
37	249195	1457	72	12505	914
42	214476	1601	77	5426	577
47	161669	1694	82	1893	295
			87	422	99

Iagttagelseslære.

1. Eksamen i forsikringsvidenskab og statistik blev i tidsrummet fra dens oprettelse til januar 1943 bestået af 66 kandidater, hvis eksamensresultater i rækkefølge var:

248, 247, 219, 225, 214, 242, 210, 234, 216, 252, 274, 241, 262, 222, 221, 223, 219, 254, 268, 252, 227, 248, 265, 259, 264, 253, 266, 269, 215, 276, 231, 198, 232, 209, 256, 195, 237, 244, 237, 240, 243, 284, 206, 218, 196, 256, 239, 255, 245, 235, 185, 183, 217, 225, 247, 259, 219, 216, 273, 227, 223, 240, 253, 236, 257, 248.

Foretag en rimelig gruppering af dette materiale, opfattet som gentagelsesresultater, og undersøg, om nogen af de Pearson'ske fejllove kan formodes at passe på fordelingen. Udjævningen forlanges ikke gennemført i enkeltheder.

2. Der er givet en halvcirkel med tilhørende diameter $2r$. I et tilfældigt punkt af diameteren oprejses en vinkelret, til den træffer halvcirklen, og fra et tilfældigt punkt på halvcirklen nedfældes en vinkelret på diameteren.

Find den »sande« værdi af den vinkelrette i de to tilfælde, idet begrebet »tilfældigt punkt« fortolkes på en naturlig måde i hvert af tilfældene.

3. Idet de faktorielle halvinvarianter $\mu_{(r)}$ defineres ved $\mu_{(1)} = m_1$ samt for $r > 1$

$$e^{\frac{\mu_{(2)}}{2!}t^2 + \frac{\mu_{(3)}}{3!}t^3 + \dots} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (1+t)^{o_i - m_1}$$

og de faktorielle middelmomenter ved $m_{(1)} = m_1$ samt for $r > 1$

$$m_{(r)} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (o_i - m_1)^{(r)},$$

udtrykkes de første 5 faktorielle halvinvarianter ved middelmomenterne.

Nationaløkonomi.

Efter en kort sammenligning mellem principperne for den danske aldersrente og for udlandets alderdomsforsikringssystemer drøftes mulighederne for en overgang til alderdomsforsikring her i landet.

Statistik (6 timer).

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 2den del (se side 139).

Obligationsret.

Samme opgave som i det juridiske fag ved statsvidenskabelig eksamens 2den del for dem, der har valgt afsnit af dansk formueret (se side 139).

Statistik (8 timer).

Opgør særskilt for mænd og kvinder tuberkulosedødsfaldenes (dødsfald som følge af enhver art af tuberkulose) fordeling efter alder for tiåret 1921—30 og bestem ved grafisk eller anden interpolation fordelingen på 5 års aldersklasser fra 5 år og opefter.

Hvorledes kan man på grundlag af dette materiale give udtryk for tuberkulosedødelighedens størrelse i det hele taget og specielt for forskellen mellem mænds og kvinders tuberkulosedødelighed?

Hvor store var i tiåret 1921—30 de gennemsnitlige årlige antal tuberkulosedødsfald blandt personer over 5 år i landdistrikterne i

- 1) Holbæk amt (Holbæk, Kalundborg og Odsherred lægekredse),
- 2) Thisted amt (Thisted, Mors lægekredse)?

Undersøg, hvorvidt man heraf og med anvendelse af de allerede fundne resultater kan afgøre, i hvilket af de to amter tuberkulosedødeligheden var størst.

7. Lægevidenskabelig embedseksamen.

Vinteren 1942—43: Der indstillede sig 61, 58 fuldendte eksamen.
Sommeren 1943: — — — 87, 85 — —

Ialt indstillede sig 148, 143 fuldendte eksamen.

Af disse fik 1 laudabilis et quidem egregie, 101 laudabilis, 39 haud illaudabilis 1mi gr., 2 haud illaudabilis 2di gr.

<i>Vinteren 1942—43.</i>		Bremer, Per (1935)	183 ¹ / ₃ haud ill. 1.
Andersen, Alf Christian		Brint-Nielsen, Svend	
(1935)	171 ¹ / ₂ haud ill. 1.	(1935)	192 ¹ / ₃ laud.
Arnso, Folmer (1934) . .	168 ¹ / ₃ haud ill. 1.	Brix-Hedegaard, Jo-	
Bak, Henry (1934)	189 ² / ₃ laud.	hanne Elisabeth (1934)	193 ¹ / ₂ laud.
Boberg-Ans, Jørn		Bøjer, Jørgen Christian	
(1934)	209 ¹ / ₂ laud.	(1932)	159 haud. ill. 1

Castberg, Thomas (1935)	234	laud.	Smidt, Carsten Mandrup (1934).....	110 ¹ / ₆	haud ill. 2.
Christensen, f. Rosenstand, Sigbrit (1934)	204 ⁵ / ₆	laud.	Sonne, Lass Mahler (1935).....	206 ¹ / ₃	laud.
Christiansen, Finn Heyn (1932).....	197	laud.	Ståhl, Curt Torsten (1934).....	168 ² / ₃	haud ill. 1.
Dahl, Sven (1934)....	152 ¹ / ₆	haud ill. 1.	Stocklund, Knud Erik (1933).....	140 ¹ / ₆	haud ill. 1.
Effersøe, Jon Gudmundson (1935).....	202 ⁵ / ₆	laud.	Sørensen, Carl Henning Ravn (1935).....	231 ² / ₃	laud.
Enig, Robert Ruben Emil Brandt (1935)	218 ¹ / ₆	laud.	Tandrup, Christian (1935).....	218 ¹ / ₆	laud.
Ering-Sørensen, Karen (1936).....	241 ¹ / ₃	laud.	Thomsen, Thomas Johannes (1934).....	225 ² / ₃	laud.
Floding, Aage (1935)...	189	laud.	Torrens, Carlo Svend Aage Cornelius (1931)	207 ⁵ / ₆	laud.
Gottlieb, Mogens Christian (1935).....	202 ¹ / ₆	laud.	Tousgaard, Jenny Karoline Pedersen (1936)	195 ⁵ / ₆	laud.
Hansen, Erik Bjerg (1936).....	233 ² / ₃	laud.	Vestesen, f. Munck-Hansen, Elisabeth (1935)	230 ¹ / ₂	laud.
Harslof, Ebbe Valdemarsson (1935).....	207 ⁵ / ₆	laud.	Vilstrup, Thure Bruun (1935).....	213 ¹ / ₆	laud.
Hiort-Lorenzen, Jess Peter (1935).....	207 ¹ / ₃	laud.	Vinding, Terkild (1933)	205	laud.
Hoffmeyer, Henrik Erichsen (1935).....	239 ⁵ / ₆	laud.	<i>Sommeren 1943.</i>		
Jacoby, Ove Vagn (1935)	211 ⁵ / ₆	laud.	Albertsen, f. Therkeldsen, Marie Busk (1935)	178 ¹ / ₆	haud ill. 1.
Jensen, Erik (1934)....	191 ⁵ / ₆	laud.	Andersen, Herluf (1936)	198 ¹ / ₆	laud.
Jørgensen, Gunnar (1935).....	250	laud.	Andersen, Jørgen Egil (1932).....	222 ¹ / ₃	laud.
Kjærgaard, Gunnar (1935).....	239	laud.	Andersen, Poul Erik (1935).....	190 ⁵ / ₆	laud.
Klarskov, Richard Jensen (1933).....	113 ¹ / ₃	haud ill. 2.	Andersen, Torben (1935)	207 ¹ / ₆	laud.
Klein, f. Joensen, Astrid Samueline Sofie (1934)	138	haud ill. 1.	Arnefast, Agnes Eva Dagmar (1933).....	139 ⁵ / ₆	haud ill. 1.
Knudsen, Gerda Bødker (1935).....	127 ¹ / ₂	haud ill. 1.	Baadstorp, Christian (1935).....	214 ⁵ / ₆	laud.
Knudsen, Mariane Margrethe (1935).....	207 ¹ / ₃	laud.	Bach, Eva Elisabeth (1933).....	216 ¹ / ₂	laud.
Larsen, Ejner Frederik (1935).....	201 ⁵ / ₆	laud.	Bank, Helge (1935)....	198 ¹ / ₃	laud.
Larsen, Hans Müller (1934).....	179 ¹ / ₆	haud ill. 1.	Bennike, Torbjørn (1936)	263 ² / ₃	laud. et quidem egregie
Larsen, Svend (1935) ..	176	haud ill. 1.	Bentzen, Ole (1936)....	256 ⁵ / ₆	laud.
Lassen, Anders (1935)...	200 ⁵ / ₆	laud.	Bonnichsen, Roger Kai (1934).....	209	laud.
Malver, Olaf (1934)....	153 ¹ / ₃	haud ill. 1.	Bredahl, Erik (1936)...	195	laud.
Morland, Preben (1930)	127 ² / ₃	haud. ill. 1.	Carlsen, Carl Jørgen Peter (1935).....	227 ¹ / ₃	laud.
Mørkbak, Alf Thorleif (1935).....	214 ¹ / ₆	laud.	Carlsson, Jens Aksel Edvard (1933).....	175 ¹ / ₂	haud ill. 1.
Nielsen, Jørgen August (1933).....	180 ¹ / ₂	haud ill. 1.	Christensen, Aage Julius (1936).....	210 ⁵ / ₆	laud.
Nørgaard, Poul (1934).	179 ⁵ / ₆	haud ill. 1.	Christensen, Elvira Amalie (1934).....	199 ² / ₃	laud.
Olesen, Ove Lykke (1936)	221 ¹ / ₃	laud.	Colding, Jess August (1936).....	181 ² / ₃	haud ill. 1.
Olsen, Jacob Ingvald (1935).....	179 ¹ / ₆	haud ill. 1.	Crone, Asmus Heinrich (1933).....	136 ¹ / ₂	haud ill. 1.
Pedersen, Else Nikoline (1935).....	224	laud.	Dalbro, Kaj Erik (1936)	241 ¹ / ₃	laud.
Pedersen, Kristian Hindø (1934).....	230	laud.	Dalgaard, Jørgen Brems (1936).....	225 ¹ / ₂	laud.
Rosendal, Kirsten (1933)	236 ⁵ / ₆	laud.	Dalkjær, Finn (1934)...	161 ² / ₃	haud ill. 1.
Saxe, Lysia Kousholt (1936).....	234 ¹ / ₂	laud.	Dehlholm, Hans Erik (1931).....	170 ¹ / ₃	haud ill. 1.
Schack-Schou, Paul Frederik (1933).....	158 ² / ₃	haud ill. 1.	Dehn, Ernst Günther (1932).....	120 ¹ / ₆	haud ill. 1.
Schmidt, Mogens Carl Henrik Rottwitt (1934).....	205 ² / ₃	laud.			
Skinhøj, Erik (1936)...	232 ⁵ / ₆	laud.			

Dencker, Folmer (1936)	229 ⁵ / ₆ laud.	Lambertsen, Jørgen	
Dohn, Bodil (1935).....	207 laud.	(1935).....	237 laud.
Dohn, Kai Ludvig		Langgaard, Ellen	
(1936).....	258 ² / ₃ laud.	Kathrine (1931).....	174 ¹ / ₃ haud ill. 1.
Egelund, Gudrun (1936)	224 ¹ / ₃ laud.	Lund, f. Hall, Annette	
Einarsson, Fridrik (1931)	(138) laud.	(1936).....	213 ⁵ / ₆ laud.
Fischer-Nielsen, Ebbe		Lund, Einer Leopold	
Haje (1935).....	242 laud.	Immanuel (1935)....	203 ¹ / ₆ laud.
Freiesleben, Erik (1935)	240 ¹ / ₆ laud.	Lundh, Torben Molbech	
Friis, Niels Peer (1934)	148 ⁵ / ₆ haud ill. 1.	(1936).....	231 ² / ₃ laud.
Georg, Johan Sten (1935)	231 ¹ / ₂ laud.	Mourits-Andersen, Hans	
Gerdes, Ib (1934).....	216 ¹ / ₃ laud.	Erik (1936).....	193 ¹ / ₃ laud.
Gottlieb, Jens (1935)...	184 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Møller, Bodil Johanne	
Gudmundsson, Johanna		(1936).....	234 ¹ / ₆ laud.
(1924).....	(111 ² / ₃) haud ill. 1.	Nielsen, Bent Mølgaard	
Hansen, Carl Ludwig		(1928).....	189 ² / ₃ laud.
Ernst (1935).....	222 ² / ₃ laud.	Nielsen, Christian Vil-	
Hansen, f. Holm, Inge		helm Bering (1936) ..	218 ¹ / ₃ laud.
Georgia (1932).....	200 ¹ / ₃ laud.	Nielsen, Erik Højer	
Hansen, Johann Gustav		Lykkegaard (1935)...	195 ¹ / ₃ laud.
Asboe (1936).....	213 ¹ / ₃ laud.	Nielsen, Hans Aage	
Hansen, Peter (1927) ..	140 ¹ / ₂ haud ill. 1.	(1936).....	203 ⁵ / ₆ laud.
Helweg-Larsen, f.		Nielsen, Jens Christian	
Schmidt, Hanne-Lise		(1932).....	227 ¹ / ₃ laud.
Benedicte (1934).....	175 ¹ / ₆ haud ill. 1.	Nørgaard, Knud (1931)	175 ² / ₃ haud ill. 1.
Henrichsen, Erik (1935)	196 ² / ₃ laud.	Paulsen, Erich Paul	
Hentzen, Jens Wilhelm		Arthur (1935).....	178 ² / ₃ haud ill. 1.
(1936).....	244 ⁵ / ₆ laud.	Pedersen, Erik (1936).	222 ² / ₃ laud.
Hintze, Ove Ortmann		Petersen, Aage Harald	
(1935).....	206 ¹ / ₃ laud.	(1936).....	207 ¹ / ₃ laud.
Howitz, Helga Jenny		Petersen, Karl Nicolai	
(1931).....	204 laud.	(1932).....	223 laud.
Hvalkof, Jørgen (1935)	186 ⁵ / ₆ haud ill. 1.	Petersen, Poul Bristol	
Jensen, Jens (1935)....	173 ² / ₃ haud ill. 1.	(1933).....	183 ¹ / ₆ haud ill. 1.
Jensen, Knud Regnar		Røjel, Jørgen (1934)...	190 ¹ / ₃ laud.
Bæk (1930).....	126 ¹ / ₆ haud ill. 1.	Rontorp, Schack Poul	
Jensen, Vagn Anker		Bredo (1933).....	219 ⁵ / ₆ laud.
(1933).....	156 haud ill. 1.	Skott, Harold Christian	
Jessen, Knud Ehler		(1935).....	228 ⁵ / ₆ laud.
(1935).....	216 ² / ₃ laud.	Sprechler, Hans Mogens	
Johansen, Esther (1934)	210 ¹ / ₂ laud.	(1936).....	220 laud.
Jørgensen, Viggo Helge		Sønder, Palle (1935)...	223 ¹ / ₃ laud.
(1934).....	139 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Sørensen, f. Pedersen,	
Jørgsholm, Bertel Jan		Bodil Agnete (1934)...	197 ² / ₃ laud.
Holm (1935).....	218 ⁵ / ₆ laud.	Sørensen, Ejner Vagn	
Kampmann, Ole (1935)	210 ⁵ / ₆ laud.	(1935).....	224 laud.
Knudsen, Karen Mar-		Tybjerg, Helge (1935) ..	198 laud.
grethe Høirup (1933)	171 ¹ / ₃ haud ill. 1.	Wehnert, Robert August	
Kristensen, Peter Vil-		(1935).....	189 ¹ / ₃ laud.
helm (1936).....	209 ¹ / ₂ laud.	Øhlenschläger, William	
Krogsoe, Arne (1936) ..	189 ² / ₃ laud.	(1934).....	213 ¹ / ₆ laud.

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1942—43.

1) Medicin: Under hvilke forhold forekommer Achylia gastrica? Beskriv symptomerne ved den kroniske anacide gastrit. Gør rede for de undersøgelser, der kan være påkrævede hos en patient med achylia gastrica. Hvorledes behandles den kroniske anacide gastrit? 2) Kirurgi: Frisk blødning per anum, dens årsager, differentialdiagnose og behandling. 3) Hygiejne: 1. Hvilke hygiejniske ulemper kan der være knyttede til friluftsbadning og til bade-strande? 2. Hvad er ulemperne ved »dårlig luft«, og hvorledes bedømmes

luftens godhed i opholdsrum? 3. Hvad forstås ved slutdesinfektion, og i hvilke tilfælde er der grund til at lade slutdesinfektion udføre? 4. Hvilke sundhedsmæssige farer er knyttede til vuggestuer og spædbørnshjem, og hvorledes modvirkes disse farer?

Sommeren 1943.

1) Medicin: Hvilke forhold betinger optræden af skorbut her i landet? Gør rede for skorbutens diagnose og differentialdiagnose. Hvorledes forebygges og helbredes skorbut? Giv herunder et overblik over C-vitaminindholdet i kostens almindelige bestanddele. 2) Kirurgi: Under hvilke forhold opstår traumatisk shock? Giv en kort fremstilling af shockets patofysiologi og klinik. Hvorledes behandles shock? 3) Hygiejne: 1. Hvilke forhold begünstiger smitteoverførelse til sunde fra patienter med åben lungetuberkulose? 2. Hvilke er de vigtigste metoder til rensning og desinfektion af grundvand, som skal anvendes til drikkevand? 3. Hvorledes eftersporer en praktiserende læge ved sin undersøgelse af en patient, om patientens erhverv har medvirket til at fremkalde hans sygdom, og hvilke indberetninger foretager lægen, hvis dette har været tilfældet? 4. Hvilke opgaver indenfor samfundshygiejnen har embedslægerne her i landet?

8. Embedslægeeksamen.

I foråret 1943 afholdtes ingen embedslægeeksamen.

9. Skoleembedseksamen.

a. Ved det filosofiske fakultet.

Vinteren 1942—43: Der indstillede sig	15,	14	fuldendte	eksamen.
Sommeren 1943:	—	—	21,	19 — —
Ialt indstillede sig		36,	33	fuldendte
				eksamen.

Af disse fik 25 første karakter, 8 anden karakter.

Til tillægsfag indstillede sig vinteren 1942—43 1, som bestod.

Vinteren 1942—43.

Bay, Paul Emil (1933) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Dansk, Tysk.....	172	første
Berner-Sørensen, Kaj (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Engelsk, Gymnastik.....	189	første
Brix, Johannes (1929, cand. theol. 1937) Bifag: Dansk, Tysk.....	63	bestået
Hind, Tage Axel Herluf (1936) Hovedfag: Kristendomskundskab. Bifag: Græsk kultur, Dansk.....	201	første
Jarlov, Egon Holger Halfred (1933) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Dansk, Tysk.....	145	anden
Jensen, Jørgen Emil Søren Andreas (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Fransk, Gymnastik.....	218	første

Lauridsen, Asger Rikard (1935) Hovedfag: Historie. Bifag: Kristendomskundskab, Græsk kultur.....	216	første
Liebing, Christian Frederik (1935) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Latin.....	203	første
Lindhard, Annelise (1936) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Latin, Fransk.....	171	første
Neumann, Arthur Hans Joachim (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Gymnastik....	172	første
Pedersen, Hans Aage (1933) Hovedfag: Tysk. Bifag: Latin, Gymnastik.....	166	første
Sachse, Henning Walther (1936) Hovedfag: Musik. Bifag: Tysk Engelsk.....	173	første
Storr-Hansen, Erik Birger Mogens (1936) Hovedfag: Musik. Bifag: Dansk, Tysk.....	171	første

Sørensen, Holger (1935) Hovedfag: Kristendomskundskab. Bifag: Dansk, Tysk.....	160 første	Jensen, Hans Henrik (1936) Hovedfag: Historie. Bifag: Gymnastik, Engelsk.....	184 første
Østergaard, Ulf (1933) Hovedfag: Tysk. Bifag: Latin, Græsk kultur.....	162 første	Jensen, Harry Emanuel (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Fransk, Latin.....	165 første
Jensen, Aage Dannemand (1929, cand. mag. 1935) Dansk....	46	Jensen, Vagn Ove (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Gymnastik, Fransk.....	130 anden
	bestået	Jervig, Annie (1934) Hovedfag: Dansk. Bifag: Musik, Engelsk	166 første
		Kjeldsen, Poul Wagner (1936) Hovedfag: Engelsk. Bifag: Dansk, Tysk.....	218 første
		Klingberg-Nielsen, Vagn (1934) Hovedfag: Dansk. Bifag: Tysk, Fransk.....	181 første
		Larsen, Lilian Unmack (1934) Hovedfag: Dansk. Bifag: Tysk, Gymnastik.....	154 anden
		Laurup-Fogt, Johannes (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Engelsk.....	227 første
		Nielsen, Arne Helge (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Fransk, Musik.....	172 første
		Nørreslet, Paul (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Tysk, Engelsk.....	181 første
		Pihl, Ellen (1929) Hovedfag: Fransk. Bifag: Latin, Græsk kultur.....	154 anden
		Simonsen, Bodil Edith Füssel (1933) Hovedfag: Fransk. Bifag: Latin, Engelsk.....	146 anden

Sommeren 1943.

Aue, Inger, f. Krogh-Matzen (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Fransk.....	133 anden
Berg, Jens Magnus (1936) Hovedfag: Fransk. Bifag: Engelsk, Latin.....	208 første
Daugbjerg, Jenny Petra, f. Pedersen (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Dansk, Fransk	188 første
Grenimann, Noah Abraham (1934) Hovedfag: Tysk. Bifag: Engelsk, Fransk.....	189 første
Høher, Rigmor Augusta (1932) Hovedfag: Fransk. Bifag: Tysk, Gymnastik.....	185 første
Høyer, Anne Cathrine, f. Madsen (1935) Hovedfag: Dansk. Bifag: Fransk, Tysk.....	208 første
Jensen, Frede Harry (1934) Hovedfag: Historie. Bifag: Dansk, Engelsk.....	137 anden

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1942—43.

Dansk.

Som hovedfag.

- 1) De danske dialekter.
- 2) Det 18. århundredes videreleven i dansk åndsliv i første halvdel af det 19. århundrede.

Forprøve.

- 1) For 5 kandidater: Nedenstående stykke (læst) oversættes. Substantiverne bøjes og kommenteres.

Þeir Vagn sátu á einni lág allir saman. Þorkell hafði mikla ðxi; hann hjó þann er útarst sat á láginni. Þeir Vagn vǫru svá bundnir, at einn strengur var snúinn at fótum allra þeira, en lausar vǫru hendr þeira; þá mælti einn þeira: »dálk hefi ek í hendi, ok mun ek stinga í jörðina, ef ek veit nokkut, þá er hǫfuðit er af mér«; hǫfuð var af þeim hoggvit, ok fell niðr dálkr ór hendi honum. Þá sat maðr friðr ok hærðr vel; hann sveipði hárinu fram yfir hǫfuð sér ok rétti fram hálsinn ok mælti: »gerið eigi hárit í blóði; einn maðr tók hárit í hǫnd sér ok helt fast. Þorkell reiddi at ðxina; víkingrinn kipði hǫfðinu fast, lét sá eptir er hárinu helt, reið ðxin ofan á báðar hendr honum ok tók af, svá at ðxin nam í jörðu stað.

For 4 kandidater: Nedenstående stykke (læst) oversættes. De kursiverede substantiver bøjes og kommenteres.

Þat var eitt sinn, at Ketill mælti við Þorstein *son* sinn: »önnur gerisk nú atferð ungra *manna* en þá er ek var ungr; þá girntusk menn á nokkur framaverk, annat tveggja at ráðask í hernað eða alla *fjár* ok *sóma* með einhverjum atferðum, þeim er nokkur mannhætta var í, en nú vilja ungir menn gerask heimaelskir ok sitja víþ bakelda ok kýla *vömb* sína á *miði* ok mungáti, ok þverr því karlmenska ok harðfengi, en ek hefí því *fjár* aflat ok virðingar, at ek þorða at leggja mik í hættu ok hørð *einvígi*. Nú hefir þú, Þorsteinn, lítinn *krapt* hlotit *afls* ok *vaxtar*; er þat ok líkast, at þar fari eljun eptir ok öll tilræði, því at eigi viltu víkjask eptir atferðum enna fyrri *frænda* þinna ok sýnir þik eptir því, sem þú ert *ásýndum*, ok mun hugr fylgja vexti«.

2) Stød og ordtoner i dansk.

3) For 1 kandidat: »Illum galgebakke« — reallt og formalt betragtet — som bidrag til karakteristik af forfatteren.

For 1 kandidat: Anden handling i Bjørnsons »Over Ævne«.

For 1 kandidat: Gennem en summarisk real og formal tolkning af Chievitz' »Fra Gaden« indsættes denne bog i sin litteraturhistoriske sammenhæng.

For 1 kandidat: Idé og karaktertegnning i Ibsens »En Folkefjende«.

For 1 kandidat: Den dramatiske teknik i »Henrik og Pernille«.

For 1 kandidat: Hovedtræk af Holbergs syn på »bøglige Kunster«, be-lyst ud fra hans epistler. (Holbergs Epistler i Bruuns udgave udleveres).

For 1 kandidat: Positivt program i »Sanct Hansaften-Spil«.

For 1 kandidat: Den dramatiske komposition i Hauchs »Tiberius«.

For 1 kandidat: Hovedpersonen i »Mands Himmerig« analyseres og be-fragtes til sidst i korthed på baggrund af Pontoppidans samlede forfatterskab.

Som *bifag* (og *tillægsfag*).

1) Nedenstående tekststykke (ulæst) oversættes og kommenteres.

O Maria, jech flætther thik
ikke sommer krantz, æn een andelich krantz
af thessæ fæm rosen,
tegneth with mongæ hondæ blomsther.

Ave thu løstheligæ rosen,
som æst woxæn aff koninge roodh,
ophæffd ower alle himlæ,
spreedh ower alle werlden,
wær oss skywl oc skygge!

Ave thu sandæ Salomons mother,
som æst werdugh koningxligh spyr oc kronæ,
thu æst æræne drotningh,
werdugh ower allæ hymlænæ sædhæ
och werdugh thin søns hælgheste gaffuæ!

2) J. P. Jacobsens forfatterskab, set på den nærmeste litteraturhistoriske baggrund.

1) Som hovedfag.

Engelsk.

The following text to be translated into Danish.

Give an analysis of the general character of Francis Thompson's poem, as far as quoted here, adding a comment on the poetry of the 1890's.

The Hound of Heaven.

I Fled Him, down the nights and down the days;
 I fled Him, down the arches of the years;
 I fled Him, down the labyrinthine ways
 Of my own mind; and in the mist of tears
 I hid from Him, and under running laughter.
 Up vistaed hopes I sped;
 And shot, precipitated,
 Adown Titanic glooms of chasmèd fears,
 From those strong Feet that followed, followed after.
 But with unhurrying chase,
 And unperturbèd pace,
 Deliberate speed, majestic instancy,
 They beat—and a Voice beat
 More instant than the Feet—
 'All things betray thee, who betrayest Me.'

I pleaded, outlaw-wise,
 By many a hearted casement, curtained red,
 Trellised with intertwining charities;
 (For, though I knew His love Who followèd,
 Yet was I sore adread
 Lest, having Him, I must have naught beside.)
 But, if one little casement parted wide,
 The gust of His approach would clash it to:
 Fear wist not to evade, as Love wist to pursue.
 Across the margent of the world I fled,
 And troubled the gold gateways of the stars,
 Smiting for shelter on their clangèd bars;

Fretted to dulcet jars
 And silvern chatter the pale ports o' the moon.
 I said to Dawn: Be sudden—to Eve: Be soon;
 With thy young skiey blossoms heap me over
 From this tremendous Lover—
 Float thy vague veil about me, lest He see!
 I tempted all His servitors, but to find
 My own betrayal in their constancy,
 In faith to Him their fickleness to me,
 Their traitorous trueness, and their loyal deceit.
 To all swift things for swiftness did I sue;
 Clung to the whistling mane of every wind.
 But whether they swept, smoothly fleet,
 The long savannahs of the blue;
 Or whether, Thunder-driven,
 They clanged his chariot 'thwart a heaven,
 Plashy with flying lightnings round the spurn o' their feet:—

Fear wist not to evade as Love wist to pursue.
 Still with unhurrying chase,
 And unperturbèd pace,
 Deliberate speed, majestic instancy,
 Came on the following Feet,
 And a Voice above their beat—
 'Naught shelters thee, who wilt not shelter Me.'

I sought no more that after which I strayed
 In face of man or maid;
 But still within the little children's eyes
 Seems something, something that replies,
They at least are for me, surely for me!
 I turned me to them very wistfully;
 But just as their young eyes grew sudden fair
 With dawning answers there,
 Their angel plucked them from me by the hair.
 'Come then, ye other children, Nature's—share
 With me '(said I)' your delicate fellowship;
 Let me greet you lip to lip,
 Let me twine with you caresses,
 Wantoning
 With our Lady-Mother's vagrant tresses,
 Banqueting
 With her in her wind-walled palace,
 Underneath her azured daïs,
 Quaffing, as your taintless way is,
 From a chalice
 Lucent-weeping out of the dayspring.'
 So it was done:
 I in their delicate fellowship was one—
 Drew the bolt of Nature's secrecies.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Millicent Johnsen kom til Reno en efterårsaften og gik straks hen til det lille hotel, der var blevet anbefalet hende. Hun var træt og forvirret. Ikke fordi turen over fastlandet havde været spor besværlig, men hun var kommet i en nedtrykt stemning ved at køre i en tredje klasses kupé, skønt de andre passagerer havde været venlige og snaksomme.

Men det var nu hendes egen fejl. Stolthed var noget mærkeligt noget. Hun ville skilles fra Gordon, og derfor kunne hun ikke bruge hans penge til luksus. Men de penge, hun skulle leve i Reno for i halvanden måned og betale sagføreren med, var alligevel Gordons — eller havde været. Hun havde sparet dem af sine rigelige månedspenge. Og fordi hun havde sparet dem, kunne hun nok betragte dem som sine egne, mente hun.

Men hvis du ville være helt ærlig, tænkte hun, så ville du ikke ankomme til Reno i zobelpels og med en håndsyt krokodilleskindstaske. Gordon havde købt hendes klæder, eller rettere sagt hun havde købt dem for Gordons penge. De var meget dyre. Men, havde hun træt ræsonneret, hvad nytte kunne han have af dem?

Næste morgen ringede hun til sin sagfører og aftalte en tid med ham. Der var ikke langt til hans kontor, så hun gik derhen, mens hun tænkte over,

hvad hun skulle sige. Man skal fortælle sin sagfører sandheden. Hvad var sandheden?

Hun kunne sige: »Mr. Winnen, for lidt over fem år siden giftede jeg mig med en af de berømteste læger på østkysten. Jeg var tyve, og han var godt halvtreds; men til trods for aldersforskellen var jeg forelsket i ham op over begge ører. Jeg var ansat som sekretær hos en forlægger. Dr. Johnsen var en af firmaets forfattere. På den måde traf jeg ham. Han var smuk og indtagende, enkemand med to voksne børn og en masse penge. I et par år var jeg i den syvende himmel. Så blev jeg mindre lykkelig, og til sidst bundulykkelig.«

»Hvorfor?« ville mr. Winnen spørge. »Var Deres mand uvenlig; var han grusom; dråk han; bedrog han Dem?«

Hun kunne simpelt hen svare: »Jeg ønskede at få børn; men han ville ikke have, at jeg fik et barn. Han havde sine egne børn.«

Winnen var en ung mand, høj, let foroverbøjet, med rare brune øjne og en masse lyst lokket hår. — Hun kan ikke være over fem og tyve, tænkte han. Jeg har aldrig set en ung kvinde, så rolig. Eller er det kun en façade? Er hun i virkeligheden ulykkelig og bange?

3) Middelen-gelsk orthografi, med en sproghistorisk (også fonetisk) kommentar.

4) Facts and Problems of Shakespeare's Life, including the Problems raised by the Sonnets.

Forprøve.

1) Nedenstående oversættes til dansk. De oldengelske grundtals former og bøjning anføres.

Ohthere sǣde his hlāforde, Ælfrēde cyninge, þæt hē ealra Norðmonna norþmest būde. Hē cwæð þæt hē būde on þǣm lande norþweardum wiþ þā Westsǣ. Hē sǣde þēah þæt þæt land sie swīpe lang norþ þonan; ac hit is eal wēste, būton on feawum stōwum styccemælum wiciað Finnas on huntode on wintra ond on sumera on fiscope be þære sǣ.

Hē sǣde þæt hē sumum cirre wolde fandian hū longe þæt land norþryhte læge, oþþe hwæder ænig mon benorðan þǣm wēstenne būde. Þā fōr hē norþryhte be þǣm lande; lēt him ealne weg þæt wēste land on ðæt stēorbord.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

De første 100 ord transkriberes fonetisk.

Det var i 1337 at Edward den Tredie besluttede at forsøge at erobre Frankrig. Han var på dette tidspunkt i færd med at anbringe Balliol på Skotlands trone, og den hjælp, som franskmændene ydede de skotske patrioter, var en af hovedgrundene til dette nye æventyr. Edwards oprindelige tanke var at skaffe sig nordtyske og belgiske allierede, som skulle levere ham tropper til at angribe Frankrig med, medens han til gengæld skulle yde dem subsidier. De tog imod subsidierne, hvad der medførte høje skatter i England, men de leverede ikke tropperne. Edward landede med en hær på fastlandet og marcherede ind i Flandern, men den franske hær holdt sig tilbage, og det kom ikke til noget slag. Den eneste vigtigste begivenhed i krigens første fase var søslaget ved Sluys 1340, hvor en engelsk flåde ødelagde en mængde franske skibe. Dette var den første større sejr i den engelske flådes historie, og den gav England herredømmet over Kanalen. Men andre resultater opnåede kongen ikke, og efter at han havde brugt alle sine penge måtte han slutte våbenstilstand og drage hjem igen.

3) The Administration of Justice in England.

Som *bifag*.

1) Nedenstående oversættes til dansk.

Første strofe transkriberes fonetisk.

I.

“The rose is fairest when ’tis budding new,
 And hope is brightest when it dawns from fears;
 The rose is sweetest wash’d with morning dew,
 And love is loveliest when embalm’d in tears.
 O wilding rose, whom fancy thus endears,
 I bid your blossoms in my bonnet wave,
 Emblem of hope and love through future years!”—
 Thus spoke young Norman, heir of Armandave,
 What time the sun arose on Vennachar’s broad wave.

II.

Such fond conceit, half said half sung,
 Love prompted to the bridegroom’s tongue.
 All while he stripp’d the wild-rose spray,
 His axe and bow beside him lay,
 For on a pass ’twixt lake and wood,
 A wakeful sentinel he stood.
 Hark! on the rock a footstep rung,
 And instant to his arms he sprung.
 “Stand, or thou diest!—What, Malise?—soon
 Art thou return’d from Braes of Doune.
 By thy keen step and glance I know,
 Thou bring’st us tidings of the foe.”—
 (For while the Fiery Cross hied on,
 On distant scout had Malise gone.)
 “Where sleeps the Chief?” the henchman said.—
 “Apart, in yonder misty glade;
 To his lone couch I’ll be your guide.”—
 Then call’d a slumberer by his side,
 And stirr’d him with his slacken’d bow—
 “Up, up, Glentarkin! rouse thee, ho!
 We seek the Chieftain; on the track,
 Keep eagle watch till I come back.”

III.

Together up the pass they sped:
 “What of the foemen?” Norman said.—
 “Varying reports from near and far;
 This certain,—that a band of war
 Has for two days been ready boune,
 At prompt command, to march from Doune;
 King James, the while, with princely powers,
 Holds revelry in Stirling towers.
 Soon will this dark and gathering cloud
 Speak on our glens in thunder loud.
 Inured to bide such bitter bout,
 The warrior’s plaid may bear it out;

But, Norman, how wilt thou provide
 A shelter for thy bonny bride?"—
 "What! know ye not that Roderick's care
 To the lone isle hath caused repair
 Each maid and matron of the clan,
 And every child and aged man
 Unfit for arms; and given his charge,
 Nor skiff nor shallop, boat nor barge,
 Upon these lakes shall float at large,
 But all beside the islet moor,
 That such dear pledge may rest secure?"—

IV.

"'Tis well advised—the Chieftain's plan
 Bespeaks the father of his clan.
 But wherefore sleeps Sir Roderick Dhu
 Apart from all his followers true?"—
 "It is, because last evening-tide
 Brian an augury hath tried,
 Of that dread kind which must not be
 Unless in dread extremity,
 The Taghairm call'd; by which, afar,
 Our sires foresaw the events of war.
 Duncraggan's milk-white bull they slew."

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Lady Dain sagde: »Hør nu, hvis det billede ikke snart bliver fjernet, ender jeg på sindssygehospitalet. Jeg har fuldstændig mistet appetiten — og det er billedets skyld!« Hun så op på det kæmpemæssige oliemaleri, som hang lige over for hendes plads i den store, rummelige spisestue.

Sir Jehoshaphat sagde ikke noget.

Til trods for lady Dains afsky for dette portræt, som hele byen delte, var det ikke desto mindre en kendsgerning, at billedet havde kostet tusind pund, og endskønt det ikke var mere end to år gammelt, var det i dag sandsynligvis 1500 værd. Det var nemlig en Cressage — og et af de bedste af mesterens billeder.

Dette maleri var et symbol på sir Jehoshaphats karriere. Efter den måde, hans konkurrenter talte om ham på, skulle man tro, at han havde skrabet sin enorme formue sammen ved konstant at sælge sit billige porcelæn under fremstillingsprisen. Han var også hadet af sine atten hundrede underordnede, men det havde lige så lidt som noget andet fået lov til at stå i vejen for hans karriere.

Han havde selv skabt sig et navn og en position. Ganske vist lo hele byen af hans lidt vulgære snobberi og talte hånligt om hans beregnende filantropi, men man kom ikke uden om, at det netop var hans snobberi og filantropi, som han skyldte sin fremgang i livet.

Han var den eneste offentlige personlighed i byen, som var blevet ridder, og byen kunne ikke nægte, at den var stolt af hans »Sir«. Desuden var han tre gange i træk blevet valgt til borgmester, og hele egnen havde nydt godt af hans velgørelse.

Da hans nye landsted, Sneyd Castle, skulle indvies, havde et par beundrere sat sig i bevægelse for at få byen til at skænke sir Jee en gave, der

skulle give udtryk for den dybe beundring, som man officielt nærede for ham. Et portræt ville være en passende gave, og da navnet Cressage blev nævnt, undersøgte man sagen og opdagede, at dette United States-geni var anerkendt af hele den civiliserede verden og blev regnet for Velazquez' ligemand — hvem Velazquez så end kunne være —.

Som hovedfag.

Tysk.

1) A. Hofmannswaldau: Abriss eines gemeinen Schulmannes.

Itzt zeucht ein Hencker auf, der ehrlich steupt und hauet,
 Ein Bergmann, der allein auf alte Gründe bauet,
 Ein Feind von allem dem, so nicht nach Griechen reucht,
 Ein Fuchs, der in sein Loch auf recht Lateinisch kreucht.
 Ein König, wo er lehrt, ein Scheusaal auf den Gassen,
 Ein Atlas, der noch mehr, als Atlas, wil umfassen,
 Ein Buhler, der zugleich neun alte Mägde liebt,
 Ein Kaufmann, der sein Geld für alte Lumpen giebt.
 Ein Cicero, wenn er auf seinem Neste schwebet,
 Ein rechter Tacitus, wenn er bey fremden lebet,
 Ein Gärtner, wo der Mensch an statt der Propfer ist,
 Ein Reise-Mann, so ihm die Flügel* hat erkiest,
 Ein Held, wo ABC muß zu Soldaten werden,
 Ein Igel, wenn er zürnt, ein Affe von Geberden,
 Ein schwarzgefärbtes Ziel, den Schützen vorgesetzt,
 Ein Fechter, der allzeit das Hintertheil verletz.
 Ein lebendiges Buch, besudelt eingebunden,
 Ein Bergmann, der sein Geld hat durch die Ruthe funden,
 Ein groß Comödiant, der die Personen führt**,
 Durch die der weite Platz der Erden wird geziert.
 Er lebet ohne Ruh mit Reymen bey dem Tische,
 Paßt eine Sylbe nicht, so macht er ein Gezische,
 Verachtet Speiß und Tranck, verstellet Nas' und Mund,
 Und führet ein Gesicht als ein erzürnter Hund,
 Der auf den Jungen liegt. Reist Morpheus ihn darnieder,
 So führet ihn der Traum auf seine Tages-Lieder;
 Bald schreyt er Barbara; bald muß Celarent her,
 Bald rufft er Tytiro; bald leufft er über Meer,
 Führt Aristotelen und tausend alte Griechen
 Um seine Feder her; bald schmeißt er um die Züchen***,
 Trifft seiner Frauen Mund, und dessen Hintertheil,
 Der nechst aus Schelmerey ihm einen langen Keil
 Durch seinen Sessel schlug. Bald fängt ihm an zuträumen,
 Wie er das Ungemach der Schule möcht versäumen,
 Greift auf die Hosen zu, und kehrt sich mit der Hand,
 Streicht Speichel um den Schlaß, und druckt sein bestes Pfand,
 Ein alt Vocabel-Buch mit den beschmierten Armen,
 In Hoffnung von der Kunst desselben zu erwarmen,
 Läuft sobald schnarchende in sein Regierungs-Hauß,
 Und trinckt vor böse Luft ein Glaß Gebrantes aus.
 Trit er auf seinen Thron, so muß ihm Cato weichen,
 So ist an Tyranny ihm Nero nicht zugleichen;

* d. v. s.: af gaasen. ** påtager sig masken af. *** dynen.

Da streicht er, rauft und schlägt, biß seine Stirne schwitzt,
 Biß das vertraute Volck auf bösem Leder sitzt,
 Und seine Hand beklagt. Drum bleibt er ungeliebet,
 Hört, wie das Schulgeschrey ihm böse Nahmen giebet,
 Und schilt ihn öffentlich für einen solchen Mann,
 Der andre führen wil und selbst nicht sehen kan.
 Der Schwindel dreuet ihm mit einer Todten-Bahre,
 Und frist er sein Gehirn im Grimm von Jahr zu Jahre,
 Der Schlag kommt endlich selbst, lescht seine Lichter aus,
 Und schickt ihn unbeweint hin in das Todten-Hauß;
 Denn kommt das junge Volck, und hilft ihn selbst verscharren,
 Doch will ihr leichter Fuß beym Grabe nicht verharren,
 Aus Furchten: daß er nicht aus seinem Grabe steigt,
 Und ihnen wie zuvor die strenge Rute zeigt.

B. Goethes Faust, V. 7332—7356.

Chiron.

Sitz auf! so kann ich nach Belieben fragen:
 Wohin des Wegs? Du stehst am Ufer hier,
 Ich bin bereit, dich durch den Fluß zu tragen.

Faust (aufsitzend).

Wohin du willst. Für ewig dank' ich's dir...
 Der große Mann, der edle Pädagog,
 Der, sich zum Ruhm, ein Heldenvolk erzog,
 Den schönen Kreis der edlen Argonauten
 Und alle, die des Dichters Welt erbauten.

Chiron.

Das lassen wir an seinem Ort!
 Selbst Pallas kommt als Mentor nicht zu Ehren;
 Am Ende treiben sie's nach ihrer Weise fort,
 Als wenn sie nicht erzogen wären.

Faust.

Den Arzt, der jede Pflanze nennt,
 Die Wurzeln bis ins Tieffte kennt,
 Dem Kranken Heil, dem Wunden Lindrung schafft,
 Umarm' ich hier in Geist- und Körperkraft!

Chiron.

Ward neben mir ein Held verletzt,
 Da wußt' ich Hilf' und Rat zu schaffen;
 Doch ließ ich meine Kunst zuletzt
 Den Wurzelweibern und den Pfaffen.

Faust.

Du bist der wahre große Mann,
 Der Lobeswort nicht hören kann.
 Er sucht bescheiden auszuweichen
 Und tut, als gäb' es seinesgleichen.

Der forlanges:

1. Oversættelse af A V. 33 (fra: *Bald fängt...*)—48.
2. Kort beskrivelse af verset i A og B.
3. Redegørelse for Motivet og dets behandling i A og B.
4. Litteraturhistorisk belysning.

2) Nedenstående tekst oversættes til tysk:

Vi nordboer har fra barnsben vænnet os til årstidernes skiften og dagenes og nætternes ulige inddeling. Vi holder af de lyse sommernætter med alt deres kogleri. Og vi véd, at efter sommer følger vinter. Og vinterdagene er korte og grå. Og nætterne er lange. Sådan har det altid været. Og sådan vil det vedblive med at være. Mørklægningstiden rykker frem. Dagene bliver kortere og kortere. Vinteren står for døren. For hver dag, der går, vil solen kredse lavere og lavere hen over himmelen. Men den vil dog aldrig forsvinde helt. Dagene vil stadig være dage, selv om de er nok så korte og triste.

Anderledes i det høje nord.

Deroppe er det vinternat i mange af årets måneder. Vel at mærke rigtig nat med knugende mørke og bidende frost. Vi klager over mørklægningen og over, at vi ingenting kan se. Men hvad skal man så sige nord for polar-kresen? I Nordøstgrønland f. eks. står solen ikke op fra midt i november til langt hen i februar. En eneste lang og ubrudt nat, buldrende mørke hele døgnet rundt, kun nordlyset og de sitrende stjerner og en gang imellem en måne til at lyse op og vise vej langs de froststivnede fjelde og hen over de endeløse, snedækte ødemarker.

Midt på dagen, når solen på sin vandring dybt nede under horisonten har nået Zenit, kan man se den svagest mulige antydning af en stribe dagslys bag fjeldene i syd. Men det er også alt. En time eller to er denne lysning mærkbar. Så sænker det tætte mørke sig atter over nordlandet. Måske er det overskyet. Ingen måne og intet nordlys viser den farende vandringsmand vej. Man må famle sig frem som i blinde, instinktmæssigt, som en muldvarp i en kulkælder dybt under jordens overflade.

Engang var vi to mand, der begav os ud på en slæderejse i mørketiden i Nordøstgrønland. Vi skulle rejse en strækning som fra København til Viborg. Under normale omstændigheder, når det er lyst, og man kan se, hvor man færdes, kunne den rejse foretages på en halv snes dage eller mindre. Men fordi det var mørkt, og fordi vi ustandselig måtte famle os vej gennem drivende snebyger, hylende storme og meterdyb sne, var vi ni og tredive dage om den rejse i stedet for ti. Og vi nåede frem mere døde end levende og med kun halvdelen af hundene i behold.

3) Ulæst tekst.

(Meier Helmbrecht 1—20. Altdeutsche Textbibliothek Nr. 11, S. 1).

Einer seit waz er gesiht,
 der ander seit waz im geschiht,
 der dritte von minne,
 der vierde von gewinne,
 der fünfte von grözem guote,
 der sehste von hôhem muote:
 hie wil ich sagen waz mir geschach,
 daz ich mit minen ougen sach.
 ich sach, deist sicherlîchen wâr,
 eins gebûren sun, der truoc ein hâr,

daz was reide unde val;
 ob der ahsel hin ze tal
 mit lenge ez volleclichen gienc.
 in eine hûben er ez vienc.
 diu was von bilden wæhe¹).
 ich wæn ieman gesæhe
 sô manegen vogel ûf hûben:
 siteche unde tûben
 die wâren al dar ûf genât.
 welt ir nû hoeren waz dâ stât?

Ovenstående tekst oversættes til dansk og kommenteres sprogligt m. h. t. lyd lære, formlære, syntaks.

4) Der deutsche Roman von Agathon bis Bonaventura. (Deutsch zu schreiben).

Forprøve:

1) Læst tekst.

Hwêo auh fona Abrahames sâmin wardh qhoman druhtin Jesus Christus. Genesis saghet hwêo Abrahames chibot was zi sînemu chnehte: «Duo dhîna hant undar miin dheoh, endi sweri bî himilischin Gote». In dhemu worde chundida ir bifora umbi Christian himilischun druhtin, dhazs ir in sînes edhiles fleische qhoman scolda werdan. In dheohe ist chiwiso zi firstandanne framchumft. Bauhnida dhuo fona Abrahames sâmin zuowerdan in fleische himiliscun Got.

Quod autem ex semine Abraham futurus esset dominus Jesus Christus. Genesis ostendit dicente Abraham ad puerum suum: Pone manum sub femore meo, et iura per Deum celi. Quo verbo Christum Deum celi de genere suo testabatur in carne esse venturum. Per femur enim genus intellegitur. Significabatur autem de semine Abrahe futurum in carne Deum celi.

Ovenstående tekst oversættes til dansk. Der gøres kort rede for nøjagtigheden af oversættelsen fra Latin til Oldhøjtysk. De forekommende oht. verbalformer forklares.

2) Ulæst tekst.

(Luther, Wider Hans Worst, 1541, Neudrucke deutscher Literaturwerke des 16. u. 17. Jhs. 28,4).

Hertug Heinrich i Wolfenbüttel havde i en lille bog bl. a. påstået, at Luther havde kaldt sin egen herre, kurfyrst Johann Friedrich af Sachsen, for en Hanswurst; derpå svarer Luther med stridsskriftet Wider Hans Worst.

Denn solche Bücher alle, wenn der selben so viel tausent weren, als der zu Wolfenbüttel lügen vnd vntugent an sich hat, vnd alle tage vnd stunde so viel geschrieben würden, sind sie doch leichtlich zuerantworten mit einem wortlin, das heist, Teuffel du leugest, wie denn der hohmutige Bettler Doct. Luther in seinem liedlin stözllich vnd verdrieslich singet, Ein wörtlin kan jn fellen. Der halben weil der Teuffel in seinem Heintzen zu Wolfenbüttel, so zornig ist, vnd die lügen so genaw sucht, das er an mir auch mit dem wort,

¹) wæhe: smuk, pyntelig.

Hans Worst, wil ritter werden, gedencke ich nicht viel noch besonders seinem verdampften gefangenen Heintzen zu antworten, als der nicht würdig bey mir geacht, das ich an jn denken wolt. Sondern wil dem selben seine ehre lassen suchen wie er kan, denn er sol wol tausent jar süchen, ehe er ein kleines harlin dauon finden wird. Von Hans Worst wil ich erstlich ein wenig sagen.

Ovenstående tekst oversættes til Dansk. De i teksten forekommende substantivers deklination forklares. Hvortil hentydes der linie 5?

3) Als Pianistin ist die Frau dem Mann längst gleichberechtigt geworden, zahlenmässig und in der geistigen Kraft der Interpretation. Einerlei ob es um die glanzvollsten Namen der neueren deutschen Spielkunst geht, ob die gediegene Klavierkunst einer grossen Zahl junger Anwärtinnen auf den »Platz an der Sonne« zur Sprache steht, oder ob endlich die stille, aber so unendlich fruchtbare Arbeit der vielen weiblichen Musikerzieher in Stadt und Land erwähnt werden muss; immer wird das Kapitel von der Frau am Klavier zu den schönsten Lichtseiten der deutschen Musik gehören.

1) Omskriv ovenstående tekst til lydskrift.

2) Gør rede for, hvilke artikulatoriske ændringer der er sket ved følgende Udviklinger: $\bar{u} > au$ (Eks. mht. hūs > nht. Haus); $rw > rb$ (Eks. mht. varwe > nht. Farbe); $mn > vn$ (Eks. nord. namn- > oldn. nafn (f = [v])); $mt > mpt$ (Eks. mht. kum(e)t > Luther kumpt); $ns > nts$ (Eks. fransk danser > ty. tanzen); $ntf > mpf$ (Eks. mht. entfelhen > enpfelhen > nht. empfehlen).

Som bifag.

- 1) A. Goethe: An Schwager Kronos.
 Spude dich, Kronos!
 Fort den rasselnden Trott!
 Bergab gleitet der Weg;
 Ekles Schwindeln zögert
 Mir vor die Stirne dein Zaudern.
 Frisch, holpert es gleich,
 Über Stock und Steine den Trott
 Rasch ins Leben hinein!

Nun schon wieder
 Den eratmenden Schritt
 Mühsam Berg hinauf!
 Auf denn, nicht träge denn,
 Strebend und hoffend hinan!

Weit, hoch, herrlich der Blick
 Rings ins Leben hinein!
 Vom Gebirg zum Gebirg
 Schwebet der ewige Geist,
 Ewigen Lebens ahndevoll.

Seitwärts des Überdachs Schatten
 Zieht dich an,
 Und ein Frischung verheißender Blick
 Auf der Schwelle des Mädchens da. —
 Labe dich! — Mir auch, Mädchen,
 Diesen schäumenden Trank,
 Diesen frischen Gesundheitsblick!

Ab denn, rascher hinab!
 Sieh, die Sonne sinkt!
 Eh' sie sinkt, eh' mich Greisen
 Ergreift im Moore Nebelduft,
 Entzahnte Kiefer schnattern
 Und das schlotternde Gebein —

Trunknen vom letzten Strahl
 Reiß mich, ein Feuermeer
 Mir im schäumenden Aug',
 Mich geblendeten, taumelnden
 In der Hölle nächtliches Tor!

Töne, Schwager, ins Horn,
 Raßle den schallenden Trab,
 Daß der Orkus vernehme: wir kommen!
 Daß gleich an der Türe
 Der Wirt uns freundlich empfangen.

B. Ludwig Tieck: Posthornsschall.

Weit weg, weit weg,
 Von allen Schmerzen weg,
 Durch die Wälder möcht' ich eilen,
 Niederwärts,
 Aufwärts,
 Klüften vorüber und von den steilen
 Gebirgen stürzen zu tiefen Gründen,
 Ruhe zu finden.

Pfeifender Wind,
 Treibe geschwind
 Schnell und schneller die Rosse in's Dickicht hinein!
 Lass, o lass die trüben Stunden,
 Eilend verschwunden,
 Rastlos nimmer Stillstand sein.
 Wo soll ich sie suchen?
 Auf Bergeshöhn?
 Im Schatten der Buchen!
 Wo werd' ich sie sehn?

Die Stunden verfliegen,
 Tag wechselt mit Nacht,
 Die Schmerzen besiegen,
 Die Freuden erliegen
 Der stürmenden Macht.

Ach! weiter, weiter ohne Stillstand,
 Hin wo der Strom braust,
 Wo von steiler mossger Felswand
 Wind und Woge niedersaust.

Der forlanges:

1. *Oversættelse af B. V. 1—31 med redegørelse for event. vanskeligheder.*
2. *Redegørelse for motivet og dets behandling i A. og B.*
3. *Litteraturhistorisk belysning.*

2)

I

Rejseliv i det 17. århundrede var måske ikke så behageligt, som det er nu i hurtigtogenes tid, men det har sikkert været mere spændende. En tur med et sejlskib udsatte en for vindens og vovens luner; den rejsende i en gammeldags diligence blev rig på nyttig erfaring om landeveje og landevejskroer. Hvad fodture og ridt på hesteryg angår, så har de dengang ikke mindre end til andre tider haft deres romantik, især når man tænker på usikkerheden i landene efter trediveårskrigen, en tid, da man ikke gerne rejste alene.

Alle besværligheder til trods drog mange afsted, drevet af de mest forskellige motiver. Fyrster og adelsmænd opsøgte de politisk og kulturelt førende lande i Vest- og Sydeuropa. Købmænd slog sig ned i de store handelscentre langs Europas kyst fra Bergen til Venedig. Berømte lærde foretog videnskabelige rejser på jagt efter bøger og manuskripter. Og nu opdager også borgerskabets sønner nytten og nødvendigheden af at supplere deres hjemlige uddannelse ved fremmede universiteter. Snart for egne penge, snart hjulpet af stipendier eller som lærere for adelens sønner drager de ud for i årevis at færdes mellem åndens adel på Europas gamle højskoler.

Til denne sidste klasse rejsende hørte også Niels Steensen på sin rejse i Ludvig XIV's Frankrig. Efter mange videnskabelige sejre i Holland var han vendt hjem og havde i en dobbeltudgave af sin »Prøve på Iagttagelser på Muskler og Kirtler« forelagt resultaterne af tre års studier for København og Leiden, for den danske og nederlandske lærde verden. Nu ventede han i foråret 1664 på fædrelandets kaldelse, men den udeblev.

II

Seit jenen Tagen, da die fama die geheimnisvolle Macht der Musik in der Gestalt einer der neun Musen und später in der heiligen Cäcilia symbolisierte, haben alle Zeiten das Wesen der Tonkunst eng mit dem Wesenhaften einer fraulichen Erscheinung verbinden wollen. Schon der altgriechischen Plastik waren Gestalten etwa der Flötenspielerinnen Selbstverständlichkeiten, die in ungezählten Variationen wiederkehren. In Miniaturen des frühen Mittelalters tritt zwar die Frau hinter biblischer Allegorie und Wiedergaben der Minnesängerzeit zurück, aber schon die italienische Renaissance lässt in allegorischen Gestalten die Frau wieder ganz eng der Musik verbunden sein.

Der ønskes:

- 1) *Oversættelse til tysk af tekst I;*
- 2) *fonetisk transskription af tekst II.*

Som hovedfag.

Fransk.

Forprøve.

- 1) Nedenstående tekst oversættes og forsynes med sproglig kommentar.

Lors fu li conseuz des barons teus qu'il se herbergeroient entre le palais de Blaquerne et le chastel Buieumont, qui ere une abeie close de murs. Et lors furent tendu li tref et li paveillon; et bien fu fiere chose a regarder: que de

Constantinoble, qui tenoit trois lieues de front par devers la terre, ne pot toute l'oz assegié que l'une des portes. Et li Venicien furent en la mer es nés et es vaisseaus; et drecierent les eschieles et les mangoneaus et les perieres¹⁾, et ordenerent leur assaut mout bien. Et li baron ratournerent le leur par devers la terre et de perieres et de mangoneaus.

Et sachiez qu'il n'estoient mie en pais; qu'il n'ere eure de nuit ne de jour que l'une des batailles ne fust armee par devant la porte pour garder les engiens et les assaillies²⁾.

2) I Kina, ved du jo nok, er kejseren en kineser, og alle de, han har om sig, er kinesere. Det er nu mange år siden, men just derfor er det værd at høre historien, før man glemmer den. Kejserens slot var det prægtigste i verden, ganske og aldeles af fint porcelæn, så kostbart, men så skønt, så vanskeligt at røre ved, at man måtte ordentlig tage sig i agt. I haven så man de forunderligste blomster, og ved de allerprægtigste var der bundet sølvklokker, der klang, for at man ikke skulle gå forbi uden at bemærke dem. Ja, alting var så udspekuleret³⁾ i kejserens have, og den strakte sig så langt, at gartneren selv ikke vidste enden på den; blev man ved at gå, kom man i den dejligste skov med høje træer og dybe søer. Skoven gik lige ned til havet, der var blå og dybt; store skibe kunne sejle lige ind under grenene, og i disse boede der en nattegal, der sang så velsignet, at selv den fattige fisker, der havde så meget andet at passe, lå stille og lyttede, når han om natten hørte nattergalen. »Herre Gud, hvor det er kønt!« sagde han, men så måtte han passe sine ting og glemte fuglen; dog næste nat, når den igen sang, og fiskeren kom derud, sagde han det samme: »Herre Gud! hvor det dog er skønt!«

Som *bifag*.

1) Ma mère prenait grand soin que rien, dans les dépenses qu'elle faisait pour moi, ne me vînt avertir que notre situation de fortune était sensiblement supérieure à celle des Jardinier. Mes vêtements, en tout point pareils à ceux de Julien, venaient comme les siens de la *Belle Jardinière*. J'étais extrêmement sensible à l'habit, et souffrais beaucoup d'être toujours hideusement fagoté. En costume marin avec un béret, ou bien en complet de velours, j'eusse été aux anges! Mais le genre «marin» non plus que le velours ne plaisait à Madame Jardinier. Je portais donc de petits vestons étriqués, des pantalons courts, serrés aux genoux et des chaussettes à raies; chaussettes trop courtes, qui formaient tulipe et retombaient désolément, ou rentraient se cacher dans les chaussures. J'ai gardé pour la fin le plus horrible: c'était la chemise empesée. Il m'a fallu attendre d'être presque un homme déjà pour obtenir qu'on ne m'empesât plus mes devants de chemise. C'était l'usage, la mode, et l'on n'y pouvait rien. Et si j'ai fini pourtant par obtenir satisfaction, c'est tout bonnement parce que la mode a changé. Qu'on imagine un malheureux enfant qui, tous les jours de l'année, pour le jeu comme pour l'étude, porte, à l'insu du monde et cachée sous sa veste, une espèce de cuirasse blanche et qui s'achevait en carcan; car la blanchisseuse empesait également, et pour le même prix sans doute, le tour-du-cou contre quoi venait s'ajuster le faux-col; pour peu que celui-ci, un rien plus large ou plus étroit, n'appliquât pas exactement sur la chemise (ce qui neuf fois sur dix était le cas), il se formait des plis cruels; et pour peu que l'on suât, le plastron devenait atroce. Allez donc faire du

¹⁾ mangoneaus et perieres: (mindre og større) kastemaskiner, blider.

²⁾ assaillie: Angreb.

³⁾ udspekuleret: plein d'ingéniosité.

sport dans un accoutrement pareil! Un ridicule petit chapeau-melon complétait l'ensemble ... Ah! les enfants d'aujourd'hui ne connaissent pas leur bonheur!

Pourtant j'aimais courir, et, après Adrien Monod, j'étais le champion de la classe. A la gymnastique, j'étais même meilleur que lui pour grimper au mât et à la corde; j'excellais aux anneaux, à la barre fixe, aux barres parallèles; mais je ne valais plus rien au trapèze, qui me donnait le vertige. Les beaux soirs d'été, j'allais retrouver quelques camarades dans une grande allée du Luxembourg, celle qui s'achevait à la boutique du père Clément; on jouait au ballon. Ce n'était pas encore, hélas! le foot-ball; le ballon était tout pareil, mais les règles étaient sommaires, et, tout au contraire du foot-ball, il était défendu de se servir des pieds. Tel qu'il était, ce jeu nous passionnait.

Stykket oversættes, og de sidste linjer (fra *Les beaux soirs d'été*) gengives i lydskrift.

2) Nedenstående oversættes til fransk.

Den bekendte teolog og filosof Lamennais interesserede sig meget for folkelig litteratur og arbejderdigtere. I sin »Folkets Bog«, som udkom 1838, betoner han folkets ret til oplysning og den voksende trang, som folket har til oplysning, efterhånden som den almindelige velstand stiger. Nogle år senere føjede han dertil en meget vigtig betragtning, nemlig at folket selv skal være redskabet til sin egen intellektuelle velfærd. »Samfundet skylder ganske vist folket«, skrev han, »den oplysning, der er nødvendig for udviklingen af dets intelligens, men resten afhænger af folket selv, og af det alene. Oplysningsmidler er ikke oplysning. Det er absolut nødvendigt, at folket erhverver den ved sit eget arbejde«.

Det er netop en af de frugtbare idéer, som snart skulle genoptages af de bedste blandt Provences unge digtere, og som skulle sætte fart i Mistral's og Roumanilles lære, som kort efter vakte opsigt fra den ene ende af Provence til den anden.

At Lamennais har været meget populær i Provence, og at han der har haft stor direkte indflydelse, tør ingen påstå, skønt Diouloufet har rettet en epistel til ham, og Reboul, bagerdigteren fra Nimes, har rådet ham til underkastelse under den pavelige myndighed. Men det er umuligt, at Lamennais' bøger ikke er blevet læst med interesse af adskillige, — de to ovennævnte digtere er bevis på det, — og det er et faktum, at hans idéer var overordentlig udbredte. Visse idéer er til visse tider i den grad på mode, at næsten alle kender dem, uden rigtig at vide hvordan.

Den idé, at en folkelig litteratur var mulig, ja endog nødvendig, genfinder vi nu netop i årene mellem 1830 og 1850 hos næsten alle tidens store forfattere, men med ganske særlig styrke hos romantikkens berømte digter Lamartine og den store romanforfatterinde George Sand, særligt efter hendes omvendelse til socialismen. I sin ungdom skrev hun en række lyriske romaner, hvor hun, ligesom senere provençalerne, gentagne gange priste de fattiges og de underkuedes storhed og landlivets skønhed, og omkring 1840 kom hun i litterær forbindelse med nogle arbejderdigtere fra Sydfrankrig, snedkeren Perdiguier, skomageren Lautier og mureren Poncy, hvis digte havde gjort et dybt indtryk på hende.

1) Latinsk stil.

Latin.

I år 159 f. Chr. truedes Pergamenerne med krig af deres naboer mod øst, de krigeriske Gallere. Der blev i den anledning afholdt en konference i Apamea, hvori blandt andre Pergamenernes konge, Attalos, og Pessinuntierne ypperstepræst deltog. Kort derefter skrev kong Attalos følgende brev til præsten.

Kong Attalos hilser den Store Moders præst. Jeg håber, du har det godt; jeg har det godt. Da jeg kom til Pergamon, hidkaldte jeg et betydeligt antal mig nærstående mænd og forelæste for dem de beslutninger, vi havde taget i Apamea. Der opstod så en livlig og meget langvarig diskussion. Til at begynde med så det ud, som om flertallet billigede vore beslutninger, men senere, da Chlorus havde talt for det modsatte standpunkt, herskede der megen usikkerhed. Han frarådede os meget energisk at foretage noget som helst uden Romernes samtykke og hævdede, at deres magt var så stor som ingen-sinde før på vore kanter. Hvis vi havde heldet med os i vore foretagender, ville Romerne se på os med mistænksomhed, og hvis det gik os galt, ville komplet ødelæggelse for vort rige blive følgen. Hvis vi derimod søgte Romernes støtte på forhånd, ville de være os til stor hjælp i modgang, og vor medgang ville ikke vække nogen misstemning hos dem. Diskussionen strakte sig over flere dage, men tilsidst var der almindelig enighed om, at Chlorus havde ret, og det blev vedtaget, at vi skulle sende gesandter til Rom, for at de kunne oplyse senatet om vore planer og bede om Romernes hjælp, og at vi samtidig selv af al magt skulle ruste os til krigen, så at vi eventuelt kunne optage kampen alene.

2) Latinsk version.

Latet mundus totus crassis occultatus et circumfusus tenebris, ut nulla acies humani ingenii tanta sit, quae penetrare in caelum, terram intrare possit. Corpora nostra non novimus; qui sint situs partium, quam vim quaeque pars habeat, ignoramus. Itaque medici ipsa, quorum intererat ea nosse, aperuerunt, ut viderentur. Nec eo tamen aiunt quidam notiora esse illa, quia possit fieri, ut patefacta et detecta mutantur. Sed ecquid nos eodem modo rerum naturas persecare, aperire, dividere possumus, ut videamus, terra penitusne defixa sit et quasi radicibus suis haereat, an media pendeat? Habitari ait Xenophanes in luna eamque esse terram multarum urbium et montium. Portenta videntur, sed tamen nec ille, qui dixit, iurare posset ita se rem habere, neque ego non ita. Vos etiam dicitis esse in contraria parte terrae, qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, quos *ἀντίποδας* vocatis; cur mihi magis suscensetis, qui ista non aspernor, quam iis, qui, cum audiunt, desipere vos arbitrantur? Hicetas Syracusius caelum, solem, lunam, stellas, supra denique omnia stare censet, neque praeter terram rem ullam in mundo moveri; quae cum circum axem se summa celeritate convertat et torqueat, eadem effici omnia, quae si stante terra caelum moveretur. Sed redeo ad animum et corpus. Satisne tandem ea nota sunt nobis, quae nervorum natura sit, quae venarum? Tenemusne, quid sit animus, ubi sit, denique sitne, an, ut Dicaearcho visum est, ne sit quidem ullus? Si est, trisne partes habeat, ut Platoni placuit, an simplex unusque sit? Si simplex, utrum sit ignis an anima an sanguis, an, ut Xenocrates, numerus nullo corpore — quod intellegi quale sit vix potest — et, quidquid est, mortale sit an aeternum? Nam utramque in partem multa dicuntur.

Græsk kultur.

- 1) Platon symposion 208 C (*καὶ ἦ, ὄσπερ οἱ...*) — 208 D (...*ἀθανάτου ἐρῶσιν.*) oversættes.
- 2) Retslivet i Athen.

Som *hovedfag.**Historie.*

- 1) Det 16. århundredes humanisme nord for Alperne og dens forhold til de reformatoriske bevægelser.
- 2) Det politiske forhold mellem Danmark og Frankrig fra 1742 til 1814.
- 3) Folkeafstemninger.

Forprøve:

- 1) Polens historie 1572—1772 med særligt henblik på den indre udvikling.
- 2) Danske byer og borgere 1422—1523.
- 3) Dansk retsvæsen fra 1660 til og med 1919.

Som *hovedfag.**Musik.*

- 1) Giv en beskrivelse af forholdet mellem tekst og toner i den gregorianske sang.
- 2) a. 4-stemmig udsættelse i streng stil af en udleveret melodi.
b. 2-stemmig fri udsættelse af en udleveret melodi.
- 3) 3-stemmig imiterende vokalsats over et udleveret tema.
- 4) Giv en fremstilling af vokalernes dannelsesmåde, deres ligheder og forskelle.

Som *hovedfag.**Kristendomskundskab.*

- 1) Religionshistorie: Dionyskulten og dens betydning i den græske religions historie.
- 2) Nye testamente: 1. kor. 10, 1—13 (incl.).
- 3) Kirkehistorie: Der ønskes en oversigt over kirkens indflydelse på kultur og samfundsliv i middelalderen.
- 4) Dogmatik: Human og kristelig moralbegrundelse.

Forprøve:

- 1) Nye testamente: Rom. 15, 1—13 (incl.).
- 2) Gamle testamente: Jesaja kap. 7.

Som *bifag.*

- 1) Religionshistorie: Samme opgave som ved hovedfag.
- 2) Nye testamente: Rom. 8, 1—11 (incl.).
- 3) Kirkehistorie: Danmarks kirkehistorie fra 1849—1903.
- 4) Dogmatik: Samme opgave som ved hovedfag.

Sommeren 1943.

Som *hovedfag.**Dansk.*

- 1) Den gammeldanske Vokalforlængelse.
- 2) Nye metoder og resultater inden for en række åndsvidenskaber i Danmark 1870—1900.

Rememberest thou the perfect knight,
 The soldier, courtier, bard in one,
 Sidney, that pensive Hesper-light
 O'er Chivalry's departed sun?
 Knew'st thou the virtue, sweetness, lore,
 Whose nobly hapless name was More?

The roystering prince, that afterward
 Belied his madcap youth, and proved
 A greatly simple warrior lord
 Such as our warrior fathers loved—
 Lives he not still? for Shakespeare sings
 The last of our adventurer kings.

His battles o'er, he takes his ease,
 Glory put by, and sceptred toil.
 Round him the carven centuries
 Like forest branches arch and coil.
 In that dim fane, he is not sure
 Who lost or won at Azincour!

Roofed by the mother minster vast
 That guards Augustine's rugged throne,
 The darling of a knightly Past
 Sleeps in his bed of sculptured stone,
 And flings, o'er many a warlike tale,
 The shadow of his dusky mail.

The monarch who, albeit his crown
 Graced an august and sapient head,
 Rode roughshod to a stained renown
 O'er Wallace and Llewellyn dead,
 And eased at last by Solway strand
 His restless heart and ruthless hand;

Or that disastrous king on whom
 Fate, like a tempest, early fell,
 And the dark secret of whose doom
 The Keep af Pomfret kept full well;
 Or him whose lightly leaping words
 On Becket drew the dastard swords;

These, or the living fame of these,
 Perhaps thou minglest—who shall say?—
 With thrice remoter memories,
 And phantoms of the mistier day,
 Long ere the tanner's daughter's son
 From Harold's hands this realm had won.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Whittaker Wright var født i et middelstandshjem i Cheshire i Nordengland.

Efter endt skolegang studerede han nogle år kemi, men da han derefter ingen plads kunne få, fik han faderen til at betale rejsepenge, og han drog af til Amerika.

I de vestlige staters minedistrikter fik han anvendelse for sine kemiske kundskaber, og sit førstehånds kendskab til de distrikter, han blev sendt ud for at undersøge, benyttede han til at sikre sig aktier i de selskaber, hvor han havde set chancer for et godt udbytte. Efter nogle års forløb bosatte han sig i Philadelphia, hvor han bl. a. stiftede et stort sølvmine-kompagni. Tredive år gammel blev han regnet for at være millionær. Da han imidlertid havde på følelsen, at hans andel i dannelsen af et kulmine-selskab kunne blive ubehagelig for ham, rejste han tilbage til England i 1889.

Det var på den tid, de vestaustralske guldminer gav et kolossalt udbytte, og det store publikum var mere end ivrigt efter at sætte deres penge i aktier. Han stiftede i 1894 det store selskab The West Australian Exploration and Finance Corporation og året efter The London and Globe Finance Corporation. I 1897 slog han de to selskaber sammen med en samlet aktiekapital af 2.000.000 Lstr.

Hans anseelse i finansverdenen var enorm. Hans forskellige selskaber udbetalte årligt millioner af pund i dividende, og nogle af selskabernes aktier stod i en kurs, der var over det 20-dobbelte af deres pålydende.¹⁾

Whittaker Wright var nu en af Englands rigeste mænd og omgav sig med en luksus, som var rent ud æventyrlig. En tid lang boede han i et af de fornemme huse i Park Lane, men det var i længden ikke fint nok for ham, og han købte så et gods udenfor London for en kvart million pund. Til istandsættelse af hovedbygningen brugte han en hel million pund, men så var ejendommen også blevet enestående i sin art. Han havde indforskrevet kunstnere fra alverdens lande; de berømteste malere havde dekoreret lofterne, og parken var fuld af statuer og springvand udførte af verdens kendte billedhuggere. Han lod anlægge kunstige søer, og under en af dem lod han bygge et billardværelse med glastag, gennem hvilket man kunne se fiskene svømme.

3) Oldengelskens slægtskabsforhold til de øvrige germanske olddialekter.

4) The Texts of Shakespeare's Plays, with special reference to the two plays you have prepared for the examination.

Forprøve:

1) Nedenstående oversættes til dansk. Tekstens dialektejendommeligheder påpeges, og der gøres rede for andre af dialektens fremtrædende ejendommeligheder, som ikke foreligger i dette stykke.

Afterward þer wes a poure man, ase me zayþ, þet hedde ane cou; and yhyerde zigge of his preste ine his prechinge þet God zede ine his spelle þet God wolde yelde an hondreduald al þet me yeauue uor him. Þe guode man, mid þe rede of his wyue, yeaf his cou to his preste, þet wes riche. Þe prest his nom blepeliche, and hise zente to þe opren þet he hedde. Þo hit com to euen, þe guode mannes cou com hom to his huse ase hi wes ywoned, and ledde mid hare alle þe prestes ken, al to an hondred. Þo þe guode man yzeþ þet, he þozte þet wes þet word of þe Godspelle þet he hedde yyolde; and him hi weren yloked beuore his bissoppe aye þane prest. Þise uorbisne sseweþ wel þet merci is guod chapuare, uor hi deþ wexe þe timliche guodes.

¹⁾ nominal capital.

2) Nedenstående oversættes til engelsk. De første 100 ord transkriberes fonetisk.

»Med Deres tilladelse,« sagde jeg til rektoren, »vil jeg tegne mine eksperimenter på tavlen med kulørt kridt, som jeg selv vil betale for, forklare eleverne hvad det er der sker og bede dem skrive det op i deres notisbøger. De forstår det altid bedre, når de ser det på tavlen.«

»Jeg er ganske enig med dem,« svarede han.

»Senere,« fortsatte jeg, »agter jeg at dissekere en kanin og lade dem tegne dens forskellige organer.«

»Hvad mon deres forældre vil sige til det?« sagde han. Skolen var blevet grundlagt nogle få år i forvejen og betalte sig ikke endnu, og han havde mange økonomiske bekymringer. Han måtte derfor være forsigtig. Han var en venlig og tiltalende mand, og han og jeg blev snart gode venner.

Vi spiste middag sammen med drengene i et stort værelse. Det var rent og ordentligt, der var blomster på bordet, og drengene fik nok at spise.

Det varer formodentlig ikke længe før den slags privatskoler er helt forsvundne. For 50 år siden var der hundreder af dem, og en stor del af middelklassen fik sin opdragelse der. Der var ingen som helst kontrol med dem. Enhver kunne eje dem, og enhver kunne undervise i dem.

Når jeg mindes den tid, kan jeg ikke andet end undre mig over, at ikke flere protesterede mod de kår, man dengang bød den opvoksede generation på. Nu til dags mener vel alle, at staten har et ansvar for dens opdragelse, men det er ikke ret længe siden, at man regnede det for en ren privatsag, om et barn fik en god uddannelse eller ej.

3) Magistrates, Judges, Barristers, and Solicitors.

(Candidates are *not* required to go into details about the conduct of cases before the courts).

Som *bifag*.

1) Nedenstående oversættes til dansk og de første to Stanzaer transkriberes fonetisk.

Autumn departs—but still his mantle's fold
Rests on the groves of noble Somerville;
Beneath a shroud of russet dropp'd with gold,
Tweed and his tributaries mingle still;
Hoarser the wind, and deeper sounds the rill,
Yet lingering notes of silvan music swell,
The deep-toned *cushat*, and the redbreast shrill;
And yet some tints of summer splendour tell
When the broad sun sinks down on Etrick's western fell.

Autumn departs—from Gala's fields no more
Come rural sounds, our kindred banks to cheer;
Blent with the stream, and gale that wafts it o'er,
No more the distant reaper's mirth we hear.
The last blithe shout hath died upon our ear,
And harvest-home hath hush'd the clanging wain,
On the waste hill no forms of life appear,
Save where, sad laggard of the autumnal train,
Some age-struck wanderer gleans few ears of scatter'd grain.

Deem'st thou these sadden'd scenes have pleasure still,
 Lovest thou through Autumn's fading realms to stray,
 To see the heath-flower wither'd on the hill,
 To listen to the wood's expiring lay,
 To note the red leaf shivering on the spray,
 To mark the last bright tints the mountain stain,
 On the waste fields to trace the gleaner's way,
 And moralize on mortal joy and pain?—
 O! if such scenes thou lovest, scorn not the minstrel strain.

No! do not scorn, although its hoarser note
 Scarce with the cushat's homely song can vie,
 Though faint its beauties as the tints remote
 That gleam through mist in autumn's evening sky,
 And few as leaves that tremble, sear and dry,
 When wild November hath his bugle wound;
 Nor mock my toil—a lonely gleaner I,
 Through fields time-wasted, on sad inquest bound,
 Where happier bards of yore have richer harvest found.

So shalt thou list, and haply not unmoved,
 To a wild tale of Albyn's warrior day;
 In distant lands, by the rough West reprov'd,
 Still live some relics of the ancient lay.
 For, when on Coolin's hills the lights decay,
 With such the Seer of Skye the eve beguiles;
 'Tis known amid the pathless wastes of Reay,
 In Harries known, and in Iona's piles,
 Where rest from mortal coil the Mighty of the Isles.

“Wake, Maid of Lorn!” the Minstrels sung.—
 Thy rugged halls, Artornish! rung,
 And the dark seas, thy towers that lave,
 Heaved on the beach a softer wave,
 As 'mid the tuneful choir to keep
 The diapason of the Deep.
 Dull and dishonour'd were the bard,
 Worthless of guerdon and regard,
 Deaf to the hope of minstrel fame,
 Or lady's smiles, his noblest aim,
 Who on that morn's resistless call
 Were silent in Artornish hall.

Opgivet: eushat — ringdue.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

I den senere tid havde byen været hjem søgt af en bande ualmindelig dristige indbrudstyve. De havde lavet det ene indbrud efter det andet, men endnu var det ikke lykkedes politiet at fange nogen af dem. Dagen før denne historie foregår havde imidlertid en betjent anholdt en mand, der listede omkring ved bagsiden af et hus på en mistænkelig måde, og som ikke kunne forklare, hvad han havde at gøre der, og politimesteren mente at man her havde fået fat på et medlem af banden. Den mistænkte erklærede at han hed John Smith og viste i det hele taget alle tegn på at være skyldig.

Sir James, som var fredsdommer, og som den mistænkte straks blev fremstillet for, afviste imidlertid anklagen, idet han erklærede, at der ikke forelå tilstrækkelige beviser til at han kunne sætte manden under tiltale. Derefter sagde han til John Smith om han ville komme ind på hans kontor bagefter; der var noget, han gerne ville tale med ham om. Dette sagde han på en sådan måde at de tilstedeværende fik det indtryk, at han havde fået sympati med manden og agtede at tilbyde at skaffe ham arbejde.

Da der blev holdt frokostpause, trak Sir James sig tilbage til sit kontor, og lidt efter førte en betjent manden ind til ham, hvorpå han gik ud igen og lukkede døren efter sig. Sir James begyndte samtalen med en diskret hoste og sågde så: »Min gode mand, De er nok klar over, at De har været ualmindelig heldig i dag.« Han så Smith lige ind i øjnene.

Smith stod henne ved døren med kasketten i hånden. Han lignede ikke nogen forbryder, men snarere en lille fortrykt kontorist, der i længere tid havde været arbejdsløs. Han var klædt i et sæt krøllet og luvslidt blåt tøj. Hans hænder var snavsede, og hans hår for langt. Han havde brune sko på, men de havde åbenbart ikke været børstede i lang tid.

»Hvad mener De med det, hr. dommer?« svarede han, idet han så på fredsdommeren med et temmelig uforskammet blik og kløede sig i hovedet med den ene hånd.

Som hovedfag:

Tysk.

1) A. Andr. Gryphius: Papinian. 5. akt. V. 311—339.

Bassian. Röm. Kaiser.

Ach! müssen wir die Faust in seinem Blute färben!
Wir müssen! ach! es sey! Papinian soll sterben.

Papinian.

Gar willig! grosser Fürst! diß kan / diß will ich thun!
Es müsse von nun an die lange Zancksucht ruhn /
Die Hof und Hof zertheilt / und Freund auf Freund verhetzet!
Es falle was bißher dir / Rom / sich widersetzet!
Last Götter mich vor Fürst / vor Rath / Volck und Gemein /
Vor Läger / Land und Reich / ein rein Sühn-Opffer seyn!
Ade geliebte Stadt! Beherrscherin der Erden!
Es müsse deine Macht um so viel grösser werden;
Als ich mich vor dein Heil aufrichtig stets bemüht!
Ade siegreicher Fürst! Der ins Verborgnen sieht;
Sieht das sein Ruhm allein der Zweck sey meiner Thaten.
Gebt Götter / die dem Thron so wohl und besser rathen;
Als mir ie möglich war. Kommt Diener! kommt herzu!
Versichert Plautien¹⁾ daß ich in lange Ruh /
Aus langer Noth versetzt! sie mässig' ihre Zähren!
(Die wo was nach uns bleibt die Geister mehr beschweren /
Als wohl der Pövel meynt) sie glaub! ob wir gesehind
Doch / durch der Parcen Schluß / auf kurtz getrennet sind;
Sie halt ob²⁾ dem was uns kan nach dem End erheben!
Sie ehre meinen Tod / und folge meinem Leben!

¹⁾ Papinians hustru.

²⁾ zu.

Erinnert die / die mich in dieses Licht gebracht;
 Daß ein durchlauchter Tag uns reiss' aus langer Nacht.
 Nehmt Kleid und Mantel hin! wenn sich das Schauspiel endet /
 Wird der geborgte Schmuck / wohin er soll / gesendet.
 Man halt in meinen Hof um mich kein Tod-Geschrey!
 Wer noch leib-eigen dient: sey loß. Ich geb ihn frey.
 Und hiermit gute Nacht! bleibt Freunde / bleibt gesegnet!

B. Af Lessings Laokoon.

So weit auch Homer sonst seine Helden über die menschliche Natur erhebt, so treu bleiben sie ihr doch stets, wenn es auf das Gefühl der Schmerzen und Beleidigungen, wenn es auf die Aeusserung dieses Gefühls durch Schreyen, oder durch Thränen, oder durch Scheltworte ankömmt. Nach ihren Thaten sind es Geschöpfe höherer Art; nach ihren Empfindungen wahre Menschen.

Ich weis es, wir feinern Europäer einer klügern Nachwelt, wissen über unsern Mund und über unsere Augen besser zu herrschen. Höflichkeit und Anstand verbieten Geschrey und Thränen. Die thätige Tapferkeit des ersten rauhen Weltalters hat sich bey uns in eine leidende verwandelt. Doch selbst unsere Urältern waren in dieser größer, als in jener. Aber unsere Urältern waren Barbaren. Alle Schmerzen verbeissen, dem Streiche des Todes mit unverwandtem Auge entgegen sehen, unter den Bissen der Nattern lachend sterben, weder seine Sünde noch den Verlust seines liebsten Freundes beweinen, sind Züge des alten Nordischen Heldenmuths. Palnatoko gab seinen Jomsburgern das Gesetz, nichts zu fürchten, und das Wort Furcht auch nicht einmal zu nennen.

Nicht so der Grieche! Er fühlte und fürchte sich; er äusserte seine Schmerzen und seinen Kummer.

C. Kleist: Prinz von Homburg, 3. Akt, V. 971—1004.

Der Prinz von Homburg.

O meine Mutter, also sprächst du nicht,
 Wenn dich der Tod umschauerte, wie mich!
 Du scheinst mit Himmelskräften, rettenden,
 Du mir, das Fräulein, deine Fraun, begabt,
 Mir alles rings umher; dem Troßknecht könnt ich,
 Dem schlechtesten, der deiner Pferde pflegt,
 Gehängt am Halse flehen: rette mich!
 Nur ich allein, auf Gottes weiter Erde,
 Bin hülflos, ein Verlaßner, und kann nichts!

Die Kurfürstin.

Du bist ganz außer dir! Was ist geschehn?

Der Prinz von Homburg.

Ach! Auf dem Wege, der mich zu dir führte,
 Sah ich das Grab, beim Schein der Fackeln, öffnen,
 Das morgen mein Gebein empfangen soll:
 Sieh, diese Augen, Tante, die dich anschauen,
 Will man mit Nacht umschatten, diesen Busen
 Mit mörderischen Kugeln mir durchbohren.

Bestellt sind auf dem Markte schon die Fenster,
 Die auf das öde Schauspiel niedergehn,
 Und der die Zukunft, auf des Lebens Gipfel,
 Heut, wie ein Feenreich, noch überschaut,
 Liegt in zwei engen Brettern duftend morgen,
 Und ein Gestein sagt dir von ihm: er war!

(Die *Prinzessin*, welche bisher, auf die Schulter der *Hofdame* gelehnt, in der Ferne gestanden hat, läßt sich, bei diesen Worten, erschüttert an einen Tisch nieder und weint.)

Die Kurfürstin.

Mein Sohn! Wenn's so des Himmels Wille ist,
 Wirst du mit Mut dich und mit Fassung rüsten!

Der Prinz von Homburg.

O Gottes Welt, o Mutter, ist so schön!
 Laß mich nicht, fleh' ich, eh' die Stunde schlägt,
 Zu jenen schwarzen Schatten niedersteigen!
 Mag er doch sonst, wenn ich gefehlt, mich strafen,
 Warum die Kugel eben muß es sein?
 Mag er mich meiner Ämter doch entsetzen,
 Mit Kassation, wenn's das Gesetz so will,
 Mich aus dem Heer entfernen: Gott des Himmels!
 Seit ich mein Grab sah, will ich nichts, als leben,
 Und frage nichts mehr, ob es rühmlich sei!

Der forlanges:

1. *Oversættelse af A (fra Gebt Götter...).*
2. *Redegørelse for motivet og dets behandling.*
3. *Literaturhistorisk belysning.*

2) Nedenstående tekst oversættes til tysk.

Hvad er kernen i den almindelige retsbevidsthed? Hvad er menigmands almindelige indstilling overfor samfundets apparat til retshåndhævelse? Skulle det virkelig være tænkeligt, at denne indstilling i hovedsagen eller blot for en væsentlig del hviler på en blind tillid til domstolenes ufejlbarhed, således at en eventuel konstatering af fejlgreb fra domstolenes side ville forrykke retsbevidstheden? Det forekommer mig ganske usandsynligt. Den danske befolkning som helhed besidder en ikke ringe åndelig modenhed og veed meget godt, at domstolenes afgørelser er menneskeværk og behæftet med al menneskeværks uundgåelige fejl. Vi ser gerne fejlene reducerede til det mindst mulige, og vi er stolte af, at vore domstole, frie og uafhængige som de i folkets hidtidige liv har været, fælder domme, som vi i almindelighed kan have fuld tillid til. Men vi tror ikke et øjeblik, at de er ufejlbarlige. Alene den omstændighed, at den ene instans kan mene det modsatte af den anden, må jo hurtigt overbevise enhver om, at det vel drejer sig om kloge mænds bedste skøn, men heller ikke om mere. Vi har den fornødne respekt for den afsagte dom, men det falder virkelig ingen af os ind at mene, at denne respekt skulle være udtryk for den overbevisning, at dommen altid er rigtig. Vi veed, at der kan begås fejl.

Respekten for domstolen og for den afsagte dom er altså et vigtigt, men ingenlunde det centrale led i den almindelige retsbevidsthed. Denne bevidst-

hed bæres oppe af noget langt dybere, nemlig af overbevisningen om, at vore domstole, ja hele vort retsvæsen, står i retfærdighedens tjeneste, at det uden hensyn til noget andet, også uden hensyn til egen prestige, ser det som sin opgave at øve retfærd.

Den lidt ubestemmelige ting, som vi kalder den almindelige retsbevidsthed, må som sit dybeste grundlag sikkert have visse forestillinger om, hvad der er ret og uret i samfundet. Om mange enkeltheder kan der være afvigende meninger, men i det store og hele mener vi, at lovenes opgave er at beskytte den enkeltes ret. Vi kan ud fra forskellige anskuelser være uenige om, hvad den enkeltes ret er; men i et demokratisk land søger vi gennem vore folkevalgte repræsentanter at opbygge et lovsystem, der dækker flertallets begreber om ret og uret.

3) Hvad er kongruens, og hvilke er hovedreglerne for anvendelse af kongruens i det nuværende tyske skriftsprog?

4) Das deutsche Volkslied und seine Bedeutung für die Lyrik seit 1600. (Deutsch zu schreiben).

Forprøve:

1) Ulæst tekst.

Tho quam boto gote, engil ur himile,
 bráht er therera worolti diuri ârunti.
 5 Floug er sunnun pad, sterrono strâza,
 wega wolkono zi theru itis frôno;
 Zi ediles frouun, selbun sancta Mariun,
 thie fordoron bi barne wârun chuninga alle.
 Giang er in thia palinza fand sia drûrenta,
 10 mit salteru in henti, then sang si unz in enti;
 Wâhero duacho werk wirkento
 diurero garno, thaz deda siu io gerno.

Ovenstående tekst (Otfrid I, 5, 3—12) oversættes. De i teksten forekommende vokaler og diftonger i stamstavelser gennemgås; det angives, 1) af hvilke germanske lyde de er opstået, 2) hvilke særlige ejendommeligheder for Otfrids sprog de opviser, 3) hvad de er blevet til på middelhøjtysk, 4) hvad de er blevet til på nyhøjtysk. (De to sidste spørgsmål skal kun besvares for de ord, som — efter hvad eksaminanden ved — er bevarede på henholdsvis middelhøjtysk og nyhøjtysk.)

Noter: *itis* »Kvinde«; *bi barne* »Barn efter Barn, d. v. s. Slægtled efter Slægtled«; *wâhi* »udsøgt«.

2) Læst tekst.

»Ir vil guoten recken, / war umbe tuot ir daz?
 jan gediende Sifrit / nie alsolhen haz
 daz er dar umbe solde / verliesen sinen lip.
 ja ist es harte lihte / dar umbe zürnent diu wîp.«

»Suln wir gouche ziehen?« / sprach aber Hagene:
 »des habent lützel êre / sô guote degene.
 daz er sich hât gerüemet / der lieben vrouwen mîn,
 dar umbe wil ich sterben, / ez engê im an daz leben sîn.«

Ovenstående tekst (Nibelungenlied 866—867) oversættes. Der gives en fremstilling af Hagens karakter, som den fremtræder i Nibelungenlied.

3) Der Deichbau hat sich erst mit der Zeit vervollkommenet. Lange blieb der Deichschutz, namentlich bei Sturmfluten, ungenügend. In der Chronik der Nordseeküste reiht sich eine Katastrophe an die andere. Jede Generation weiss von solchen zu berichten. Unzählige Opfer an Menschen und Vieh hat das Meer auch nach der Bedeichung gefordert. Sie waren oftmals noch grösser als früher, weil man sich hinter den Deichen sicher wähnte.

Der ønskes:

- 1) *fonetisk transskription af ovenstående tekst;*
- 2) *en beskrivelse af taleorganernes stillinger og bevægelser under artikulationen af sætning nr. 2: Lange ungenügend.*

Som *bifag*.

A. Goethe, Der Schatzgräber.

Arm am Beutel, krank am Herzen,
Schleppt' ich meine langen Tage.
Armut ist die größte Plage,
Reichtum ist das höchste Gut!
Und, zu enden meine Schmerzen,
Ging ich einen Schatz zu graben.
»Meine Seele sollst du haben!«
Schrieb ich hin mit eignem Blut.

Und so zog ich Kreis' um Kreise,
Stellte wunderbare Flammen,
Kraut und Knochenwerk zusammen:
Die Beschwörung war vollbracht.
Und auf die gelernte Weise
Grub ich nach dem alten Schatze
Auf dem angezeigten Platze:
Schwarz und stürmisch war die Nacht.

Und ich sah ein Licht von weiten,
Und es kam gleich einem Sterne
Hinten aus der fernsten Ferne,
Eben als es zwölfe schlug.
Und da galt kein Vorbereiten.
Heller ward's mit einemmale
Von dem Glanz der vollen Schale,
Die ein schöner Knabe trug.

Holde Augen sah ich blinken
Unter dichtem Blumenkranze;
In des Trankes Himmelsglanze
Trat er in den Kreis herein.
Und er hieß mich freundlich trinken;
Und ich dacht': es kann der Knabe
Mit der schönen lichten Gabe
Wahrlich nicht der Böse sein.

»Trinke Mut des reinen Lebens!
 Dann verstehst du die Belehrung,
 Kommst, mit ängstlicher Beschwörung,
 Nicht zurück an diesen Ort.
 Grabe hier nicht mehr vergebens.
 Tages Arbeit! Abends Gäste!
 Saure Wochen! Frohe Feste!
 Sei dein künftig Zauberwort.«

B. Eichendorff, Der Schatzgräber.

Wenn alle Wälder schliefen,
 Er an zu graben hub,
 Rastlos in Berges Tiefen
 Nach einem Schatz er grub.

Die Engel Gottes sangen
 Derweil in stiller Nacht,
 Wie rote Augen drangen
 Metalle aus dem Schacht.

»Und wirst doch mein!« und grimmer
 Wühlt er und wühlt hinab,
 Da stürzen Steine und Trümmer
 Über dem Narren herab.

Hohnlachen wild erschallte
 Aus der verfallnen Kluft,
 Der Engelgesang verhallte
 Wehmütig in der Luft.

Der forlanges:

1. *Oversættelse af A (de 3 sidste strofer).*
2. *Redegørelse for motivet og dets behandling.*
3. *Literaturhistorisk belysning.*

2) Luxembourgerne er stolte af deres historie. De gamle hertuger af Luxembourg kæmpede vidt og bredt i nabolandene, og deres dynasti skænkede det tyske rige fem kejsere, men i 1443 var det forbi med hertugdømmets stolte uafhængighed. Byen blev erobret af hertugen af Burgund, og de luxembourgiske hertuger gav afkald på deres ret. Derved fik landet samme skæbne — en højst broget skæbne — som Nederlandene. Gang på gang måtte det forsvare sig mod franskmændene, og i 1659 blev landet delt i to dele: en ret stor strækning blev afstået til kongeriget Frankrig, medens Habsburgerne stadig beholdt hovedparten. Først under den franske revolution lykkedes det 1795 franskmændene at besætte hele Luxembourg, og det forblev fransk lige til 1815. Ved Wienerfreden blev landet delt for anden gang, idet Preussen nu tog nogle af de østlige distrikter, medens resten blev gjort til en tysk forbundsstat under den hollandske konge Wilhelm I., der nedstammede fra greverne af Vianden. I 1830 blev Luxembourg efter længere tøven draget med i den belgiske revolution, og det tyske forbund gjorde intet for at intervenere. I otte år var landet forbundet med Belgien, men ved gennemførelsen af Londoner-traktaten af 1831 blev tre af dets otte distrikter i 1839 atter

løst fra Belgien og ved personalunion påny forbundet med Holland. De øvrige fem distrikter blev derimod inkorporeret i det belgiske kongerige som provinsen Luxembourg. I 1842 tiltrådte Luxembourg det tyske toldforbund, men i krigen 1866 forholdt det sig neutralt, og ved Londoner-konferencen året efter blev det atter en fuldt ud selvstændig stat, hvis fortsatte neutralitet blev garanteret af stormagterne.

Der ønskes:

- 1) *Oversættelse til tysk af ovenstående tekst;*
- 2) *en kort fremstilling af tempus- og modusbrug i indirekte tale i moderne tysk.*

Som hovedfag.

Fransk.

1) J'ai passé l'après-midi dans la vallée de Chevreuse, à Port-Royal des Champs; c'est un lieu qui m'émeut toujours. Non que j'aie le culte du passé, ni que l'abbaye janséniste et ses environs aient une grande beauté. Mais d'abord je vois si peu mes amis eux-mêmes, qu'il m'est aisé de m'imaginer que Pascal vit encore, trappiste, par exemple, ou missionnaire. Pour Arnauld, Nicole ou le doux M. Hamon, ils n'ont que faire d'une vie qu'eux-mêmes méprisaient, et de notre époque, qui cadrerait mal avec leur innocence. Promenez-vous à Port-Royal, dans l'allée de la Solitude. Les arbres n'en sont point somptueux; il n'y a là nulle pompe, nul éclat; vous y trouverez seulement une grâce discrète. Et les collines d'alentour, dont Racine enfant disait qu'elles s'élevaient jusqu'aux cieux, figurent-elles à peine sur les cartes routières. Cependant on ne laisse pas d'être touché par ces ruines et par ce paysage; et je ne puis regarder de sang-froid la modeste croix (elle est moins haute que celle des carrefours villageois) qui donne un sens à ces tranquilles allées.

Sans doute une part de mon émotion, je dois l'attribuer aux images que j'évoque malgré moi. C'est ici que Pascal vantait à M. de Sacy ses maîtres Épictète et Montaigne, pour les abaisser soudain, pour les renier, pour les détruire devant ce petit assemblage de pierres qui venait de se dresser au bout de leur promenade. Je l'entends qui, de son lit, dicte une remarque au garde-malade; il n'a pas mangé depuis trois jours; chacun de ses gestes enfonce en lui les pointes de sa ceinture; mais l'œil est vif et la bouche s'entr'ouvre: c'est pour Dieu qu'il travaille. C'est ici que le grand Arnauld, grondant de colère, revient de la Sorbonne où il s'est entendu condamner, vaincu peut-être, mais non pas accablé: on verra bien qui triomphera, de la finasserie mondaine ou d'un cœur pur; et si le bon droit est encore battu, nous en appellerons au Tribunal infallible. Et dans toute l'abbaye, c'est la même ardeur, qui grandit avec les persécutions et qui séduit les plus belles âmes du siècle. Port-Royal aura beau être fermé, Arnauld partir pour l'exil, Pascal mourir sans achever son œuvre, on aura beau disperser dans une vingtaine de cimetières de France les ossements des derniers jansénistes, l'esprit enfin de l'abbaye: la fameux esprit janséniste lui-même peut disparaître — il reste ceci, qui ne saurait mourir et qui parlera toujours aux cœurs bien nés: l'exemple, l'image, l'idée de Port-Royal.

Teksten oversættes og forsynes med en kort litterær kommentar.

2) Fransk stil.

Mandagmorgen den 5. september 1819 så jeg fra Frederiksberg banke første gang Kjøbenhavn; derude steg jeg af og med min lille byldt gik jeg gennem haven, den lange allé og forstaden ind til byen. Aftenen før jeg

kom var just udbrudt den såkaldte »Jødefejde«, der strakte sig gjennem flere af Europas lande; hele byen var i bevægelse, alle mennesker på gaden, og Kjøbenhavns larm og tummel svarede derfor til det billed min phantasie havde dannet sig om denne for mig den gang største stad; med neppe ti danske daler i lommen tog jeg logie i en af de mindre gjæstgivergårde: »Gardergården«, nær ved porten hvor jeg var kommet ind. Min første vandring var til theatret; jeg gik flere gange omkring det, saae op ad murene, betragtede det næsten som et hjem. Een af billethandlerne, der her daglig vandre om, blev opmærksom på mig og spurgte om jeg ville have en billet. Jeg var så aldeles uvidende om verden, at jeg troede, at mennesket ville forære mig den; jeg takkede på det hjerteligste; han troede jeg ville gjøre nar af ham og blev vred, så at jeg forskrækket trak mig bort fra det sted, som her var mig det kjæreste; ikke anede jeg da, at 10 år efter skulle der mit første dramatiske arbejde blive opført og at jeg således her skulle træde frem for det danske publicum. —

Dagen efter tog jeg confirmationsklæderne på, støvlerne blev ikke glemte; således i min største pynt, med en hat, der sank mig halvt ned over øjnene, gik jeg op til dandserinden mad. Schall for at overrække hende mit anbefalingsbrev. — Før jeg ringede på, faldt jeg på mine knæ udenfor døren og bad til Gud, at jeg her måtte finde hjælp og beskyttelse; i det samme kom, med en kurv på armen, en tjenestepige op ad trappen, hun smilede venlig til mig, gav mig en skilling og hoppede afsted; jeg såe forundret på hende og skillingen, jeg havde jo mine Confirmationsklæder på, måtte jo see meget fiin ud, syntes jeg, hvor kunne hun troe jeg ville betle, jeg kaldte på hende. »Behold den kun!« råbte hun ned til mig og var borte. Endelig blev jeg indladt til dandserinden, der med stor forundring såe og hørte på mig; hun kjendte aldeles ikke ham, fra hvem brevet var, og min hele personlighed og optræden var hende højst besynderlig.

- 3) De demonstrative pronominer i fransk i historisk fremstilling.
- 4) Les précurseurs du romantisme.

Forprøve:

- 1) Nedenstående tekst oversættes til dansk.

Quant je et mi chevalier venimes hors de l'ost aus Sarrazins, nous trou-
vames bien sis mile Turs, par esme, qui avoient laissiees leur herberges et
s'estoient trait aus chans. Quant il nous virent, il nous vindrent sus curre,
et ocirent mon seigneur Hugon de Tilchastel, seigneur de Conflens, qui estoit
avec moi a baniere. Je et mi chevalier ferimes des esperons et alames rescourre
mon seigneur Raoul de Vasnau, qui estoit avec moi, qu'il avoient tirié a terre.
Endementres que j'en revenoie, li Turc m'apoierent de leur glaives; mes
chevaus s'agenouilla pour le fais qu'il senti, et j'en alai outre par mi les oreilles
deu cheval; et me redreçai au plus tost que je poi, mon escu a mon col et
m'espee en ma main; et mes sires Erars de Sivri, que Dieu assoille, qui estoit
entour moi, vint a moi et nous dist que nous nous traisissons emprès une
maison desfaite, et iluec atendrions le roi qui venoit.

- 2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

Xavier de Maistre tilbragte sine sidste leveår i Ruslands hovedstad hos sin broder Josef, som havde søgt et tilflugtssted der. Imidlertid, da han ønskede at gense sit fædreland, kom han nogle år før sin død tilbage til Savoien, hvor han blev modtaget med den ærbødighed og begejstring, som

skyldtes en af denne egns berømteste sønner. På et besøg hos en af sine venner, der ejede et hus i Chambéry, bagved hvilket var en have, hvor han havde leget i sin barndom, fik han i sinde at gense denne skueplads for sine første fornøjelser. Han bad sin ven om tilladelse til at gå derind uden vidner, og det nægtede man ham naturligvis ikke. Da imidlertid hans besøg i haven trak urimelig længe ud, gik hans ven, der var urolig over hans lange fraværelse, ud for at søge efter ham; men han så ham ikke, skønt der ikke var noget træ eller nogen genstand i haven, som kunne skjule ham. Endelig, efter en times søgen, fandt han ham liggende på maven nær ved en lille dam. Da han frygtede for, at der skulle være tilstødt ham en ulykke, løb han til for at rejse ham op, men han blev snart fuldstændig beroliget. Xavier de Maistre lå og kastede små papirstumper på overfladen af vandet og betragtede vandedderkopperne, som legede omkring dem. Jeg mindes, sagde han til sin ven, at som barn morede denne leg mig meget; jeg ville se, om det samme ville være tilfældet nu, da jeg er gammel, og jeg fandt virkelig ikke, at der var nogen stor forskel.

Vandedderkop: *araignée aquatique*.

Som *bifag*.

1) Les Français aux États-Unis sont tout d'abord émerveillés par le degré de prospérité matérielle réalisé, non seulement par l'élite, mais en général par la masse du peuple. Les livres, les revues, les statistiques ont sans doute depuis longtemps renseigné à cet égard le public européen cultivé; mais il est impossible de saisir le fait dans sa réalité, si l'on n'a pas respiré, physiquement en quelque sorte, l'atmosphère américaine. Fort de pareille expérience, on admettra sans réserve qu'il n'y a pas de commune mesure entre les salaires ou le train de vie des États-Unis et de l'Europe. S'agissant d'hommes d'égale valeur, d'égale mérite, d'égale expérience, la rémunération du travail comporte, de part et d'autre, des différences qui, dans certains cas, sont à vrai dire choquantes.

En Asie, en Afrique, on rencontre encore l'effrayant spectacle de la déchéance physique acceptée et publique: théories lamentables de mendiants mutilés, épaves humaines que personne, semble-t-il, n'entreprend de relever. L'Europe a sans doute atteint un degré d'évolution où ce scandale social est désormais inconnu, mais elle a ses classes déshéritées, qui mènent, dans certaines grandes villes industrielles, des existences misérables, indignes, avouons-le, d'une humanité civilisée. Aux États-Unis, pareil paupérisme se trouve encore, de-ci de-là, mais dans l'ensemble il a cessé d'être un trait normal de la société américaine actuelle. On peut dire qu'il y a là, par rapport à l'Europe, un progrès aussi notable que celui que l'Europe avait elle-même réalisé par rapport à l'Asie. S'il fallait chercher la plus belle contribution des États-Unis à la civilisation humaine, peut-être la trouverait-on dans cette dignité de la vie matérielle que les conditions normales de son pays garantissent à l'Américain.

Cette société repose donc sur une base fondamentalement saine. Nous en attribuerions volontiers le mérite, moins au génie américain lui-même, qu'à des circonstances géographiques et économiques dont l'Europe ne bénéficie pas. Une production illimitée d'aliments et de matières première dépasse naturellement nos possibilités; mais nous sommes portés à nous demander si, sans la possession de cet énorme et richissime territoire, coïncidant (ne l'oublions pas) avec une faible densité de population, la société américaine serait en mesure d'assurer à ses membres un pareil degré de prospérité.

Teksten oversættes, og der redegøres for Adjektivernes stilling med særligt henblik på de i teksten forekommende eksempler.

2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

Roland.

Den tapre Roland, der fandt døden ved Roncevaux i året 778, var markgreve af Bretagne og deltog som hærfører i adskillige af Karl den Stores felttog. Han var derfor også med Karl den Store, da denne år 778 foretog et togt imod Saracenerne i Nordspanien.

Da hæren, uden at have fået bugt med fjenden, vendte om for at drage tilbage til Frankrig, fik Roland til opgave med en mindre styrke som bagtrop at dække hovedhæren under marchen gennem Pyrenæernes trange og farlige passer.

Ved Roncevaux på nordsiden af Pyrenæerne, blev bagtroppen imidlertid pludselig omringet af en flok baskiske røvere, der af sagnet er bleven gjort til en mægtig hær af vantro fjender.

Franskmændene var dog i hvert tilfælde så meget underlegne i antal, at kampen allerede på forhånd måtte synes at være fuldstændig håbløs for dem. *Olivier*, Rolands staldbroder, opfordrede derfor Roland til at kalde kejseren med den forudgående hær tilbage ved at blæse det aftalte signal i sit horn. Men Roland var for overmodig til at kunne gå med hertil, idet han fandt, at det ville være en plet på hans ære og berømmelse, om han kaldte andre til hjælp. Han trak i stedet herfor sit sværd *Durandal*, og den ulige kamp begyndte.

Roland og hans folk stred længe tappert; men overmagten var for stor. Endelig, da de fleste af frankerne var faldne, satte Roland sit højt klingende horn *Olijant* for munden og blæste.

Karl den Store horte hornets kalden og vendte straks om med hele sin hær, men kom desværre for sent, idet Roland og alle hans mænd var bukket under efter en drabelig kamp, inden Karl nåede slagmarken.

Kejseren forfulgte derefter fjenden, som blev slået på flugt.

Ud af denne begivenhed, der i og for sig ikke rummer særlig historisk betydning, har forskellige omstændigheder båret Roland frem, således at han efterhånden kom til at indtage en strålende plads som få andre i fransk-mændenes bevidsthed.

1) Latinsk stil:

Latin.

De romerske historieskrivere fortæller, at Etruskernes konge Porsenna efter at have modtaget ti drenge og ligeså mange piger som gidsler straks standsede krigen mod romerne. Disse unge piger fjernede sig under påskud af at ville bade i floden Tiber lidt fra kongens lejr, og efter tilskyndelse af den modigste af pigerne ved navn *Cloelia* svømmede de midt ud på det hvirvlende floddyb og nåede med stort besvær over på den modsatte bred. Der er dem, der fortæller, at *Cloelia* havde fået fat på en hest, som hun besteg for bedre at kunne hjælpe de andre med at svømme over.

Da romerne så pigerne komme uskadt tilbage, følte de nok beundring for deres mod og dristighed, men syntes dog ikke rigtig om, at de var vendt tilbage i modstrid med givet ord. Derfor gav de dem nogle førere med og sendte dem tilbage til Porsenna. Da de nu blev ført frem for kongen, spurgte han, hvem der havde fundet på den plan. Mens de andre af frygt for, hvordan det skulle gå *Cloelia*, tav stille, gik pigen selv til bekendelse, og Porsenna

blev grebet af beundring over hendes mod. Han lod en pragtfuldt smykket hest føre frem, og efter at have foræret den til Cloelia lod han alle pigerne sende hjem til deres forældre.

Netop denne kongelige gave er for mange tegn på, at Cloelia satte over floden til hest. Andre nægter dette og siger, at Porsenna med denne gave har villet vise, at han regnede hendes mod for værdigt til en gave, der anstod sig en kriger. I hvert fald står der på *sacra via* en rytterstatue af en kvinde, som af nogle henføres til Cloelia.

2) Latinsk version:

Primum aut negandum est esse deos, quod et Democritus et Epicurus quodam pacto negant, aut, qui deos esse concedant, iis fatendum est eos aliquid agere, idque praeclarum; nihil est autem praeclarium mundi administratione; deorum igitur consilio administratur. Quod si aliter est, aliquid profecto sit necesse est melius et maiore vi praeditum quam deus, quale id cumque est, sive inanima natura sive necessitas vi magna incitata haec pulcherrima opera efficiens, quae videmus. Non est igitur natura deorum praepotens neque excellens, siquidem ea subiecta est ei vel necessitati vel naturae, qua caelum maria, terrae regantur; nihil est autem praestantius deo; ab eo igitur mundum necesse est regi. Nulli igitur est naturae oboediens aut subiectus deus, omnem ergo regit ipse naturam. Etenim si concedimus intelligentes esse deos, concedimus etiam providentes, et rerum quidem maxumarum. Ergo utrum ignorant, quae res maxumae sint, quoque eae modo tractandae et tuendae, an vim non habent, qua tantas res sustineant et gerant? At et ignoratio rerum aliena naturae deorum est, et sustinendi muneris propter inbecillitatem difficultas minime cadit in maiestatem deorum. Ex quo efficitur id, quod volumus, deorum providentia mundum administrari.

Græsk kultur.

1) Demostenes XVIII 169 (*Ἐσπέρα...*)—170 (*...δίκαιον ἡγγεῖσθαι*) oversættes.

2) Euripides' Bakchanter Vers 896—960 (N. Møllers oversættelse) forklares.

Som hovedfag.

Historie.

1) Giv en karakteristik af de europæiske nationale og liberale bevægelser og deres sammenspil i første halvdel af det 19. århundrede.

2) Den forfatningsmæssige udvikling i Danmark 1849 til 1855, begge år inklusive.

3) Giv en historisk-topografisk skildring af København på grundlag af Jan de Wijks stik fra 1611.

Forprøve:

1) Det østromerske kejserrige 395—641.

2) Folkungerne.

3) Prisdannelse under fri konkurrence.

Som hovedfag.

Musik.

- 1) Palestrinas messer og deres historiske forudsætninger.
- 2) Der ønskes en 4-stemmig udsættelse i streng stil af en udleveret melodi.
- 3) Der ønskes en 3-stemmig imiterende vokalsats over et udleveret tema.
- 4) Giv en fremstilling af, hvorledes lyden dannes ved faste og luftformige lydgivere.

Forprøve:

Der ønskes 1) en 2-stemmig fri udsættelse af en udleveret melodi (1) samt 2) en 4-stemmig fri udsættelse af en udleveret melodi (2).

Som bifag:

Der ønskes 1) en 2-stemmig fri udsættelse af en udleveret melodi (1), og der ønskes 2) sat en understemme i 5. arts kontrapunkt til en udleveret cantus firmus (2).

Som hovedfag:

Kristendomskundskab.

- 1) Religionshistorie: Grundtrækkene i romersk religion.
- 2) Nye testamente: 1. Kor. 15, 20—34 (incl.).
- 3) Kirkehistorie: Calvinismens udbredelse i det 16. århundrede.
- 4) En sammenlignende redegørelse for katolsk og evangelisk-luthersk opfattelse af kirkebegrebet.

Gymnastik.

Speciel gymnastikteori: Gennemgå nogle typiske øvelser med statisk arbejde for bugmusklerne.

Geografi.

A. Geografi: New Zealand. Der udleveres et sæt klimakort over Australien.

Geologi: Kontinentalbevægelser.

B. Geografi: Sydafrikas befolkning.

β. Ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Vinteren 1942—43:	Der indstillede sig	16,	15	fuldendte	eksamen.
Sommeren 1943:	—	—	- 7,	7	—

Ialt indstillede sig 23, 22 fuldendte eksamen.

Af disse fik 1 første karakter med udmærkelse, 20 første karakter, 1 anden karakter.

Hovedfag: Matematik.

Vinteren 1942—43.

Kühl, Preben de Fine (1938) ..	7,74 første m. udm.
Lindskog, Kai Tage Lorents (1938)	6,28 første

Sommeren 1943

Elming, Aage (1938)	6,41 første
Christensen, Werner (1938) ..	7,15 første

Hovedfag: Fysik.

Vinteren 1942—43.

Arrøe, Oluf Hack (1938)	7,25 første
Hansen, Tage (1936)	6,39 første
Lindberg-Nielsen, Kaj (1936) ..	6,21 første
Madsen, Børge Sigurd (1936) ..	7,32 første

Hovedfag: Kemi.

Sommeren 1943.

Østrup, Gregers Lejf (1937) ..	6,05 første
--------------------------------	-------------

Hovedfag: Naturhistorie og geografi.

Vinteren 1942—43.

Edelberg, Johan Lorentz Len- nart Fraas (1933)	6,92 første
Frstrup, Børge Nicolai (1936)	7,04 første
Hoff, Mogens (1934)	6,69 første
Jakobsen, Børge (1936)	6,79 første
Larsen, Knud (1931)	5,42 anden
Mikkelsen, Valdemar Mathias (1934)	7,09 første
Petersen, Ib Clemens (1934) ..	7,33 første
Roe-Poulsen, Arne (1934)	7,12 første

Sommeren 1943.

Clausen, Eva Emilie (1934) ..	6,56 første
Dehn-Jensen, Jens (1935)	7,02 første
Jacobsen, Knud Edward (1935)	6,59 første
Jensen, Børge (1936)	6,41 første

Hovedfag: Gymnastik.

Vinteren 1942—43.

Jørgensen, Axel Rübner (1936)	6,32 første
-------------------------------	-------------

Skriftlige opgaver.*Naturhistorie og geografi.**Vinteren 1942—43.*

Eksamens 3die del.

Hovedfag: *Zoologi.*

Større skriftlige opgave:

En oversigt over udbredelsen på Island af ferskvandsarthropoderne i forhold til topografi og klima.

Mindre skriftlige opgave:

For 1 kandidat: De forelagte islandske biller (*Otiorrhynchus arcticus*, *Otiorrhynchus dubius*, *Barynotus squamosus*) bestemmes ved hjælp af den udleverede litteratur. Der gøres rede for hovedtrækkene i deres udbredelse i og udenfor Island, samt for de anskuelser, der har været gjort gældende for immigrationen til Island.

For 1 kandidat: De forelagte hemipterformer (*Naucoris*, *Aphelocheirus* *Corixa*, *Notonecta*, *Gerris*, *Velia*, *Nepa*) beskrives kortfattet og bestemmes til slægt. Der gøres rede for relationen mellem bygning, biotopi og levevis.

Hovedfag: *Botanik.*

Større skriftlige opgave:

For 1 kandidat: Giv en kritisk fremstilling af sporernes spiringsbetingelser hos *Myxomyceterne* og de af sporerne fremkomne *myxoflagellaters* og *myxamoebers* videre udvikling (herunder indbefattet *plasmodiedannelsen*) med særligt hensyn til spørgsmålet om, hvor dannelsen af diploide kerner finder sted.

For 1 kandidat: Der ønskes en ud fra en økologisk synspunkt given fremstilling af skudbygning, overvintring og vegetativ formering hos *pleuston-* og *limnæ-vegetationen*, belyst ved eksempler fra den danske flora og med henvisning til litteraturen.

For 1 kandidat: Vældmosernes vegetation med særligt henblik på danske forhold.

For 1 kandidat: Giv en fremstilling af Lille Vildmoses vegetationshistorie.

Mindre skriftlige opgave:

For 1 kandidat: Myxomyceternes stilling i plantesystemet.

For 1 kandidat: De vigtigste danske søtyper, deres vegetation og geografiske udbredelse i landet.

For 1 kandidat: Giv en oversigt over de vigtigste organogene aflejringer i Danmark med en karakteristik af deres moderformationer.

For 1 kandidat: Giv en definition af begrebet eng til adskillelse fra økologisk nærstående vegetationsformer og karakteriser de vigtigste engtyper i Danmark.

Hovedfag: *Geografi*.

Større skriftlige opgave:

Vinderosionens klimatiske og pedologiske forudsætninger.

Mindre skriftlige opgave:

Termiske klimagrænser.

Hovedfag: *Gymnastik*.

Større skriftlige opgave:

Bestem det respiratoriske stofskifte og blodets indhold af mælkesyre dels i hvile, dels under arm- og benarbejde. Der udføres 5 forsøg med armarbejde og 5 med benarbejde, hver dels ved et lettere arbejde (ca. 350 kgm/min.), dels ved et sværere (ca. 700 kgm/min.).

Resultaterne diskuteres under særligt hensyn til en eventuel afhængighed mellem R. Q. og blodmælkesyren.

Mindre skriftlige opgave:

- 1) Hvad forstår man ved lukkede ledkæder, og hvilke særlige forhold karakteriserer bevægelserne og muskelvirkningerne i sådanne?
- 2) Hvorledes bestemmes respirationscentrets følsomhed overfor kuldioxid? Hvorledes forklarer man ventilationsforøgelsen under arbejde, og hvad er begrundelsen herfor?
- 3) Nævn nogle midler, ved hvilke blodets koagulation kan hemmes, og angiv deres virkemåde.
- 4) Hvilke næringsstoffer er særlige righoldige på B₁-vitamin? Hvilke symptomer er karakteristiske for B₁-avitaminose, og hvorledes forklares stoffets virkning i organismen?
- 5) Hvorledes forholder den respiratoriske kvotient sig ved omsætning i organismen af kulhydrat til fedt og af fedt til kulhydrat?

Eksamens 2den del efter anordning af 20. februar 1928:

Geografi: Kaffedyrkningens geografi.

Geologi: Bornholms og Skaanes kridtfløjninger.

Fysiologi:

- 1) Hvor findes urikase, og hvad er dets betydning?
- 2) Hvorledes kan man få dannet præcipitin mod substans fra ens egne organer?

- 3) Hvorledes er svedkirtlerne innerverede?
- 4) Hvad er den specifik dynamiske virkning, og hvor stor er den for de forskellige næringsstoffer?
- 5) Hvorpå beror ventilationsforøgelsen under muskelarbejde?
- 6) Giv en fremstilling af trykforholdene i blodkarsystemet.

(En noget udførligere fremstilling ønskes).

Eksamens 2den del efter anordning af 5. april 1935:

Zoologi: En oversigt over generationsskiftet hos Metazorerne.

Botanik: Hovedtrækkene af kornsorternes vigtigste skadesvampes morfologi, cytologi og biologi.

Geografi: Samme opgave som ved eksamens 2den del efter anordning af 20. februar 1928 (se ovenfor).

Geologi: Samme opgave som ved eksamens 2den del efter anordning af 20. februar 1928 (se ovenfor).

Plantefysiologi med genetik: Vandtransporten hos højere planter.

Zoofysiologi: Samme opgave som i fysiologi ved eksamens 2den del efter anordning af 20. februar 1928 (se ovenfor).

Eksamens 1ste del:

Zoologi: De forelagte fiskeformer (ålelarve og lampretlarve) beskrives i henseende til ydre morfologi og bestemmes. Der gøres rede for de pågældende arters forplantningsbiologi.

Botanik: Giv en fremstilling af frøanlæggets udvikling hos Angiospermerne fra dets anlæg til efter befrugtningen og drag en sammenligning mellem det og Gymnospermernes anlæg.

Geografi: Arabien. Der udleveres Dierckes skoleatlas samt M. Vahls isothermekort og plantegeografiske kort over Asien.

Geologi: Alpernes struktur og dannelse.

Sommeren 1943.

Eksamens 3die del:

Hovedfag: *Zoologi*.

Større skriftlige opgave:

En oversigt over Insekternes kopulationsorganers sammenlignende morfologi og fylogeni.

Mindre skriftlige opgave:

De forelagte insektvinger (af Guldsmed, Oldenborre og Flue) beskrives, og der gøres rede for deres betydning til bedømmelse af de pågældende insektgruppers stilling indenfor systemet.

Hovedfag: *Botanik*.

Større skriftlige opgave:

Det ønskes forsøgt ud fra biologiske synspunkter, i særdeleshed lokaliteternes natur, på grundlag af skuddenes og bladenes morfologi og stilling at finde en typeinddeling af de danske arter af jungermanniales acrogynæ.

Om tiden tillader det, ønskes videre på grundlag af foreliggende oplysninger givet en fremstilling af det mulige forhold mellem yngleknopsdannelse og lokaliteternes natur hos de samme arter.

Mindre skriftlige opgave:

Efter en bestemmelse af de udleverede arter (*Riccia sorocarpa*, *Preissia commutata*, *Conocephalus conicus*, *Moerchia Flotowiana* og *Blasia pusilla*) af *Hepaticæ* ønskes de på materialet forekommende organer beskrevet og de pågældende arters forekomst og økologiske forhold omtalt.

Hovedfag: *Geologi*:

Større skriftlige opgave:

Der ønskes en oversigt over nyere undersøgelser over gletschernes geologiske arbejde i arktiske områder og resultaternes betydning for fortolkningen af kvartæraflejringernes struktur og morfologi i Danmark.

Mindre skriftlige opgave:

Hvilke bidrag til vore diluviale dannelsers stratigrafi kan hentes fra de »dislocerede klinger«, og hvorledes står tidspunkterne for dislokationerne i relation til det bortviggende isdække under slutningen af sidste istid?

Hovedfag: *Fysiologi*.

Større skriftlige opgave:

Giv en sammenlignende fremstilling af farveskiftet hos fisk og padder.

Mindre skriftlige opgave:

Giv en fremstilling af myrernes fysiologi.

Eksamens 2den del:

Zoologi: For 6 kandidater: Rygmarven, dens refleksbaner og dens forbindelsesbaner med hjernen.

For 1 kandidat: Urmunden og urmundslukningen hos hvirveldyr.

Botanik: 1) De vigtigste plantesamfund ved danske lerede havkyster.
2) Sukkulensens formodede betydning for strandplanterne.

Geografi: Sydafrikas befolkning.

Geologi: De ungpækambriske (»algonkiske«) dannelser i Grønland, Spitzbergen og Norge.

Plantefysiologi med genetik: Avenakoleoptilens bygning, betydning, vækst og bevægelser.

Zoofysiologi:

- 1) Hvori består spyttets kemiske virkning?
- 2) Hvor dannes fibrinogen?
- 3) Hvad forstår man ved nyrernes sukkertærskel?
- 4) Hvad forstår man ved »baning« for en refleks?
- 5) Hvad er virkningen af en hyperfunktion af gl. thyreoidea?
- 6) Giv en fremstilling af leverens betydning for fordøjelsen.

(En noget udførligere fremstilling ønskes).

Eksamens 1ste del:

Zoologi: De forelagte tre insektlarver (Vandkalv, Myreløve og Sand-springer) beskrives og bestemmes til gruppe. Derpå gives en kortfattet fremstilling af forekomst og biologi.

Botanik:

- 1) Beskriv blomsten af de 3 udleverede arter (*Echinodorus macrophyllus*, *Nuphar luteum* og *Ranunculus lanuginosus*) og henfør så vidt muligt disse til slægt.
- 2) Angiv de pågældende ordeners vigtigste karakterer og
- 3) gør i korthed rede for de vigtigste forhold, som støtter tanken om en fylogenetisk forbindelse mellem disse ordener.

Geografi: New Zealand. Der udleveres et sæt klimakort over Australien.

Geologi:

- 1) Til hvilket krystalsystem hører den udleverede model? Anfør hvilke flader, De finder på den.
- 2) Beskriv og bestem de udleverede mineraler (Kryolit, Jernglans, Svovlkis, broget Kobbermalm, Arsenkis, Magnetjernsten, Grafit, Jernglans, Kobberkis og Blyglans), angiv de vigtigste kendetegn og den kemiske sammensætning.
- 3) Nævn nogle af de grundstoffer, der påvises i Fosforsalt eller Boraxperle ved blæserørsforsøgene og deres reaktionsfarver.
- 4) Hvad forstår man i mineralogien ved polymorfi?
- 6) Nævn nogle eksempler på mineraler, der krystalliserer tetragonalt, og angiv deres kemiske sammensætning.

Matematik.

Vinteren 1942—43.

I.

Forprøven.

1. Dobbelt retvinklet afbildning. Givet et punkt A i vandret billedplan, et punkt B i lodret billedplan samt en plan α med vandret spor V og lodret spor L . Vektoren \overline{AB} tænkes opløst i en komponent \overline{AC} parallel med planen α og en komponent \overline{AD} vinkelret på planen α . Konstruer vandret og lodret billede af de to vektorer \overline{AC} og \overline{AD} .

(Konstruktionen ønskes udført på et af de påtegnede ark og vedlagt besvarelsen. Det andet ark kan anvendes til kladde).

2. En homogen plade med massen m har form som en retvinklet trekant ABC . Den anbringes i et sædvanligt retvinklet koordinatsystem, hvorved A får koordinaterne $(a, 0, 0)$, B $(0, b, 0)$ og C $(0, 0, 0)$.
 - 1) Find ligningen for den inertiellipsoide for pladen, der har centrum i C og går gennem punktet D $(a, b, 0)$.
 - 2) Find pladens inertimoment med hensyn til linien $x = 2y = 3z$.
 - 3) Find det punkt på X -aksen, for hvilket denne er principal.
 - 4) Idet a og b antages forbundet ved ligningen $a = b\sqrt{2}$, ønskes bestemt ligningerne for de principale akser gennem punktet C .

II. Samme opgave som i matematik I ved 1. del af eksamen i forsikringsvidenskab og statistik (se foran side 140).

Lærerprøven.

Der ønskes en redegørelse for problemet om vinklens tredeling.

Hovedpunkterne i problemets behandling bør træde klart frem, og af enkeltheder medtages så meget, som tiden tillader.

Fagprøven.

1. Bestem

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{x \sin x}{(x^2 + 1)^2} dx.$$

2. Idet a er et reelt algebraisk tal, og

$$a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0 = 0$$

angiver den ligning af lavest grad med hele koefficienter (uden fælles divisor) og $a_n > 0$, som a tilfredsstill, defineres tallet $g(a)$ ved

$$g(a) = \sum_{v=0}^n |a_v| + n.$$

Undersøg, for hvilke værdier af x funktionen

$$f(x) = \begin{cases} \frac{1}{g(x)} & \text{for } x \text{ reel algebraisk} \\ 0 & \text{for alle andre reelle værdier af } x \end{cases}$$

er kontinuert.

3. Vis, at 2 er en primitivrod mod 29, og opskriv en dertil svarende indextavle. Benyt tavlen til at bestemme samtlige primitivrødder mod 29. Angiv endvidere alle kvadratiske rester mod 29. Løs sluttelig kongruensen

$$x^{21} \equiv 12 \pmod{29}.$$

Forprøve til magisterkonferens i kemi.

1. Find det fuldstændige integral til differentialligningen

$$(3x + 2)^2 \frac{d^2y}{dx^2} + 3(3x + 2) \frac{dy}{dx} + 9y = 0$$

i halvplanen $x > -\frac{2}{3}$. (Sæt $3x + 2 = e^t$, og indfør t som ny uafhængig variabel).

2. Find størsteværdi og mindsteværdi for funktionen

$$f(\alpha, \beta) = \begin{vmatrix} \sin \alpha & 0 & \cos \beta \\ \sin \alpha & 1 & 0 \\ -1 & 1 & 1 \end{vmatrix}$$

inden for det ved ulighederne $0 \leq \alpha \leq 2\pi$, $0 \leq \beta \leq 2\pi$ bestemte område, og find dernæst den løsning til matrixligningen

$$\begin{Bmatrix} \sin \alpha & 0 & \cos \beta \\ \sin \alpha & 1 & 0 \\ -1 & 1 & 1 \end{Bmatrix} \begin{Bmatrix} x_{11} & x_{12} & x_{13} \\ x_{21} & x_{22} & x_{23} \\ x_{31} & x_{32} & x_{33} \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{Bmatrix},$$

for hvilken determinanten

$$\begin{vmatrix} x_{11} & x_{12} & x_{13} \\ x_{21} & x_{22} & x_{23} \\ x_{31} & x_{32} & x_{33} \end{vmatrix}$$

er numerisk mindst.

Sommeren 1943.

Forprøven.

I. 1. I et sædvanligt retvinklet koordinatsystem XYZ er givet en rumkurve ved ligningerne

$$x = \cos t, \quad y = \sin t, \quad z = 2 \operatorname{tg} \frac{t}{2},$$

hvor t er en parameter, der gennemløber intervallet $-\pi < t < \pi$.

- 1) Vis, at rumkurven er monoton, og at den har højst 3 punkter fælles med en vilkårlig plan.
- 2) Find ligningen for oskulationsplanen i det til parameterværdien $t = 0$ svarende kurvepunkt P_0 , og vis, at P_0 deler kurven i to dele beliggende på hver sin side af oskulationsplanen i P_0 .
- 3) Punktet P_0 forbindes ved en ret linie med et vilkårligt kurvepunkt P . Idet P gennemløber kurven, frembringer linien en kegleflade. Vis, at planen $z = 1$ skærer keglefladens frembringere i punkter af en cirkel.

2. En partikel M med massen m tiltrækkes mod et fast punkt O med kraften $\frac{\lambda m}{r^3}$, hvor $r = OM$, og λ er en positiv konstant. Find i polære koordinater (r, φ) med O som pol ligningerne for de mulige kurver, som M kan beskrive.

Idet man herefter betragter den specielle bevægelse, hvor λ har værdien $\frac{3}{4}$, og hvor M til tiden $t = 0$ er i punktet M_0 med afstanden $OM_0 = 1$ og har en hastighed af størrelsen 1 i en retning vinkelret på OM_0 , skal man i polære koordinater med OM_0 som polarakse finde ligningen for den kurve, M beskriver, angive kurvens udseende og finde r og φ som funktioner af t .

II. 1. Vis, at udtrykket

$$\frac{2x^3 + xy^2 - 3x}{1 + 2x^2 + y^2} dx + \frac{4x^2y + 2y^3}{1 + 2x^2 + y^2} dy$$

er et totalt differential i hele XY -planen, og find den stamfunktion $f(x, y)$, for hvilken $f(0,1) = 1$. For den i hele XY -planen definerede funktion $f(x, y)$ skal man finde ekstremumpunkterne og vise, at $f(x, y)$ har en mindsteværdi. Idet XYZ er et retvinklet koordinatsystem, skal man sluttelig finde volumen af det område, der begrænses af fladen $z = f(x, y)$ og paraboloiden

$$z = \frac{1}{2}x^2 + y^2.$$

2. I den komplekse z -plan ($z = re^{i\theta}$) er en kurve k givet ved ligningen

$$r = 1 + \cos \theta, \quad -\pi < \theta < \pi,$$

i polære koordinater. De komplekse variable $w = u + iv$ og $z = re^{i\theta}$ er forbundne ved ligningen

$$w = \text{Log } z;$$

bestem den til k svarende billedkurve \varkappa i w -planen og tegn kurverne. Vis, at vinklen mellem u -aksen og tangenten i et vilkårligt punkt af \varkappa er lig med vinklen mellem radiusvektor og tangent i det tilsvarende punkt af k , idet kurverne orienteres efter voksende θ . Find buelængden af det stykke af \varkappa , der forbinder de til $z = 2$ og $z = e^{i\frac{\pi}{2}}$ svarende punkter i w -planen.

Lærerprøven.

1. Gør rede for begreberne ordnet mængde, ordnet legeme, arkimedisk ordnet legeme og fundamentalfølge i et ordnet legeme. Der ønskes kun en kort redegørelse omfattende de vigtigste af de sætninger, der kommer til anvendelse ved besvarelsen af 2.

2. Giv en fremstilling af de reelle tals indførelse ud fra de rationale tal ved hjælp af fundamentalfølger. Hovedpunkterne bør træde klart frem. Enkeltheder medtages i det omfang, tiden tillader.

Fagprøven.

1. Find Resultanten $R(F, G)$ for polynomierne

$$F(x) = x^3 + a_1x^2 + a_2x + a_3$$

og

$$G(x) = x^2 + b_1x + b_2.$$

Find herved (eller på anden måde) de værdier af a , for hvilke ligningerne

$$x^3 + 2x^2 + 2ax + 2 = 0$$

og

$$x^2 + x + a = 0$$

har en fælles rod. De komplekse værdier af a ønskes angivet på formen $\xi + i\eta$.

2. Bestem en basis for restklassegruppen mod 72. Find dernæst gruppeinvarianterne og angiv, hvilke talsæt der kan optræde som gradtal for elementerne i en basis. Find sluttelig, hvor mange reelle og hvor mange komplekse karakterer gruppen besidder.

Astronomi.

Vinteren 1942—43.

Forprøven.

Vi har for en asteroide:

$$\log a = 0.37396$$

$$\log e = 8.82191$$

Til tidspunktet $t_0 = 1939$ august 25.0 er $M_0 = 136^\circ 52'38$. Beregn middelbevægelsen (μ), middelanomalien (M), den ekscentriske anomali (E), den sande anomali (v) og radiusvektor (r) til tiden $t = 1939$ september 14.0.

Hjælpe middel: 5-cifret logaritmetabel.

Prøve for de naturhistorisk-geografiske studerende.

1. Hvilke stjerner kulminerer i øvre kulmination i København kl. $23^h 45^m$ mellemeuropæisk tid den 10. februar (tilnærmet regning)?
2. Angiv rektascension og deklination for ekliptikas poler.
3. Et steds polhøjde er φ . Angiv deklinationen (δ) for zenit og nadir samt for nord- syd- vest- og østpunkterne i horisonten.
4. Beskriv forandringen i en stjernes azimut og højde under himlens daglige omdrejning.
5. Angiv højden i øvre kulmination for en stjerne med deklinationen $+ 28^\circ 50'$, når stedet har nordlig bredde $55^\circ 41'$.

Sommeren 1943.

Førprøven.

1. Beregn stjernetid for en meridian, hvis østlige længde fra Greenwich er $0^h 48^m 32^s.71$, kl. $20^h 17^m 58^s.93$ M.E.T. en dag, da $\Theta_{0\text{ }Grw}$ (stjernetid i middelmidnat for Greenwich) er $6^h 34^m 5^s.32$.
2. En stjernes ækvatorkoordinater er

$$\alpha = 18^h 5^m 12^s.0$$

$$\delta = 28^\circ 45'.18$$

Beregn ekliptikkordinaterne λ og β for denne stjerne, når ekliptikhældningen (ϵ) er $23^\circ 27'.14$.

Femcifret regning.

Hjælpe midler:

- a) De sfærisk-trigonometriske grundformler.
- b) Tabel til forvandling af tider.
- c) Femcifret logaritmetabel.

Fysik.

Vinteren 1942—43.

Førprøven.

I. 1. En glastragt har form af en omvendt omdrejningskegle, hvis frembringer danner 45° med den lodrette akse. En partikel med massen m gram bevæger sig uden gnidning på keglefladen i en vandret cirkel med radius h cm. Idet tyngdeaccelerationen sættes til $1000 \frac{\text{cm}}{\text{sek}^2}$ skal man finde partiklens vinkelhastighed ω , dens potentielle energi E_p , dens kinetiske energi E_k samt dens tryk K på glasfladen.

Til partiklen tænkes at være fæstet en masseløs tråd, der går ned gennem et lille hul i tragtens spids. Ved at trække i tråden får man partiklen til at

løbe i en cirkel med Radius $\frac{h}{2}$. Find den nye vinkelhastighed ω_1 samt spændingen S i tråden.

2. I en kanal af dybden h cm løber en bølgerække med bølgelængden λ ($\gg h$) cm og amplituden a ($\ll h$) cm. Idet der lægges et koordinatsystem med x -aksen i den uforstyrrede vandoverflade og i bølgebevægelsens retning og med lodret y -akse, skal man angive det analytiske udtryk for bølgeoverfladens højde y .

Hvad er bølgehastigheden c og gruppehastigheden u ?

Hvad er partikelhastigheden v , hvor overfladehøjden er y ?

3. 1 Grammolekyle af en toatomig ideal luftart er indesluttet i en med stempel forsynet cylinder, hvis varmekapacitet vi ser bort fra. Fra luftens begyndelsestilstand ved 0°C og rumfanget v_0 sammentrykkes den reversibelt adiabatisk til temperaturen 100°C , hvorefter den sættes i varmeledning forbindelse med et fast legeme af samme temperatur og med varmekapaciteten $C^{\text{cal/Grad}}$. Det således dannede systems fælles temperatur sænkes adiabatisk til temperaturen $t^\circ \text{C}$, ved at luften udvider sig reversibelt til sit oprindelige rumfang v_0 . Tegn en skitse af processerne i et p - v -diagram og find t samt arbejderne A_1 og A_2 kJ, som luften har udført ved de to processer.

II. 1. I en Wheatstones bro $ABCD$ ledes jævnstrøm ind ved A og ud ved C , og strømstyrken i den ydre ledning fra C til A er 100 milliamperer. Modstandene i de fire grene AB , BC , AD og DC er henholdsvis 10, 50, 10 og 100 ohm. I broledningen BD er den 100 ohm. Angiv strømmen i disse fem ledninger i størrelse og retning.

2. To stjerner har en indbyrdes vinkelafstand på 0,5 buesekund. De iagttages gennem en astronomisk kikkert, hvis objektiv har 200 cm brændvidde. Hvilken brændvidde skal okularet have, når stjernernes vinkelafstand i kikkerten skal være forstørret til 1 bueminut?

Hvor stor er okularets forstørrelse, hvis det anvendes som lup?

Hvor stor skal objektivdiameteren være, for at kikkerten skal kunne adskille de to stjerners billeder, når lysets bølgelængde sættes til 5.000 \AA ?

Giv en kort begrundelse for den til løsning af dette spørgsmål benyttede formel.

Alle talregninger ønskes gennemført. Tilladte hjælpemidler: Logaritmetabel og regnestok.

Fagprøven.

For 4 kandidater: En redegørelse for de interferensfænomener, der opstår i planparallele og kileformede lag, samt for nogle anvendelser af disse interferensfænomener.

For 1 kandidat: Om røntgenspektroskopis metoder og hovedresultater.

Sommeren 1943.

I. Forprøven.

1. a) To serieforbundne kondensatorer C_1 og C_2 har kapaciteterne 900 og 1800 »cm«. Systemet er fra venstre til højre: En ledning 1, kondensatoren C_1 , en ledning 2, kondensatoren C_2 , en ledning 3. Alle tre lederstykker har oprindeligt potentialet nul, og 3 er jordforbunden.

- 1 forbindes nu med den positive pol af et 10 volts batteri, hvis negative pol forbindes med 3 (og altså med jord). Hvilken ladning Q coulomb sidder der nu på C_1 's venstre plade?
- b) Hvilket potential antager 2?
- c) Hvis kondensatorerne er shuntet med en modstand på 1 megohm fra 1 til 3, og forbindelsen til batteriet afbrydes, hvor længe varer det da, inden 1's potential er faldet til 5 volt?
2. a) En Galileis kikkert består af et objektiv med brændvidden $+ 12,5$ cm og et okular med brændvidden $- 5$ cm; begge linser betragtes som uendeligt tynde. Hvad forstås ved kikkertens forstørrelse F , og hvor stor er den? Angiv linsernes linsestyrker.
- b) Kikkerten indstilles, så afstanden mellem linserne er 9 cm, og rettes mod solens underkant; den danner da et reelt billede af solen. Angiv dette billedes beliggenhed, regnet fra okularet.
- c) Tegn for tilfælde b) strålegangen gennem kikkerten for et strålebundt, der, kommende fra solens overkant, udfylder objektivet (de indkommende strålers vinkel med akse kan for tydeligheds skyld overdrives; objektivets og okularets diametre kan hver sættes $= 6$ cm).

Alle talregninger ønskes gennemført.

Tilladte hjælpemidler: Logaritmetabel og regnestok.

II.

1. En ret afskåret homogen cirkulær cylinder med radius r cm, højden h cm og massefylden ρ $\frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$ står på sin ene endeflade på en plan vandret flade. Til tiden $t = 0$ giver man cylinderen momentant en drejning om dens lodrette akse med vinkelhastigheden ω_0 , hvorefter man overlader til gnidningskraften at standse bevægelsen. Idet gnidningskoefficienten for gnidningen mellem cylinderen og fladen er μ , og trykket forudsættes jævnt fordelt over endefladen, skal man opstille *bevægelsesligningen* for denne del af bevægelsen samt finde den tid τ , som forløber, indtil bevægelsen helt er standset.
2. To varmereservoarer I og II, der hver har samme, af temperaturen uafhængige, varmekapacitet c_0 $\frac{\text{cal}}{\text{grad}}$, har henholdsvis temperaturerne 20°C og 100°C . Ved et hjælpesystem, der består af en Carnot-maskine og den til dens drift fornødne mekaniske energi (men intet varmereservoir), lader man på reversibel måde maskinen foretage en række carnot'ske kredsprocesser mellem de to varmereservoarer, idet man lader maskinen virke som kuldmaskine. Når temperaturen af I derved er sunket til 0°C , skal man finde entropiændringen ΔS_I af I. Find dernæst temperaturen t_{II} $^\circ \text{C}$ af II i slutttilstanden, idet det forudsættes, at de to varmereservoarer ikke til omgivelserne afgiver eller modtager anden varme end den, som udveksles med Carnot-maskinen, samt at denne ved hele processens slutning befinder sig i samme tilstand som ved dens begyndelse. Find endvidere hele det arbejde A kgm, som Carnotmaskinen har fået tilført.
3. To ens glaskolber, hver bestående af en beholder på v cm^3 med en $\frac{l}{2}$ cm lang cylindrisk hals, sættes sammen til en enkelt lukket beholder ved at sætte halsene lufttæt mod hinanden (f. eks. ved at omslutte dem med et stykke af en kautsjukslange). I det således dannede lukkede rum, bestående af de to beholdere forbundne med et l cm langt cylindrisk rør med tværsnittet A cm^2 , kan luften udføre svingninger som i en luft-

resonator med en bestemt cyklisk egenfrekvens ω_2 . Idet resonatorens dimensioner forudsættes små i forhold til egenfrekvensens bølgelængde i luft, skal man finde ω_2 , når luftens tæthed sættes til $0,0012 \text{ g/cm}^3$ og lyd hastigheden til 340 m/sek .

Talregningerne fordres ikke gennemført, men tallene må være tydeligt indsatte i de omspurte udtryk.

Kemi.

Vinteren 1942—43.

Forprøven.

1. Beskriv nogle vigtige fremstillingsmåder for brint. Hvorledes forholder det sig med brints reaktionsevne overfor følgende grundstoffer: a) Ilt, b) Klor, c) Kvælstof, d) Kulstof og e) Arsen? Angiv reaktionsligningerne, samt anfør under hvilke betingelser reaktionerne finder sted, samt eventuelt hvorvidt de er reversible.
2. Hvorledes kan man ud fra metallisk kviksølv fremstille: a) Merkurisulfat, b) Merkurioxyd, c) Merkuriamidklorid, d) Merkurisulfid og e) Merkuroklorid?

Merkurioxyd opløses let i en vandig Kaliumjodidopløsning, som derved antager en stærk basisk reaktion. Forsøg at angive ligningen for den proces, der finder sted.

3. I hvilket forhold skal man sammenblende opløsninger og 0,1-molær Saltsyre og 0,1 molær Natriumbenzoat for at få en opløsning med $p_H = 5,2$? Benzoesyrens p_k er 4,2.
4. Hvorledes kan man fremstille Metylpropylketon ud fra Aceteddikesyre-ætylester? Anfør reaktionsligningerne.

Lærerprøven.

1. Giv en fremstilling af den kinetiske Molekylteori for luftarter, vædsker og faste stoffer.
2. Gør rede for Svovlets tilstandsdiagram og angiv ved hjælp af Henry's lov hvilken af Svovlets modifikationer, der ved almindelig temperatur har størst opløselighed i et vilkårligt opløsningsmiddel.

Ingen hjælpemidler må benyttes.

Sommeren 1943.

Forprøven.

1. Hvorledes kan man i analysen adskille og påvise Zink, Mangan, Kalcium og Magnium? Anfør ligningerne for de anvendte reaktioner og gør rede for surhedsgradens betydning for disse reaktioners hensigtsmæssige forløb.
2. Beskriv Fosforets klorforbindelser og anfør reaktionsligningerne for a) deres fremstilling og b) deres indvirkning på vand. Hvorledes kan man ved hjælp af disse klorforbindelser fremstille Metylchlorid, Acetylchlorid og Ætylidenklorid?
3. Hvilke organiske forbindelser kan dannes af Ætylenglykol ved hel eller delvis iltning? Angiv navne og formler samt anfør til hvilke stofklasser de forskellige iltningssprodukter hører.

Ingen hjælpemidler må benyttes.

Lærerprøven.

1. a) Gør rede for begreberne iltning og reduktion og forklar, hvad man forstår ved et Atoms eller en Atomgruppes iltningstrin.
- b) Anfør nogle eksempler på iltnings- og reduktionsmidler og deres anvendelse.
2. Gør rede for de forhold, der er bestemmende for valg af indikator ved en syre-basetitrering.

Ingen hjælpemidler må benyttes.

Fagprøven.

Organiske svovlforbindelser.

10. Magisterkonferenser.

a. Ved det filosofiske fakultet.

Ialt har 12 studerende i året 1942—43 taget magisterkonferens.

²⁸/₉ 1942. *Richard Sonneborn Willerslev* (1933). Bestået.

Fag: Historie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Erik Arup, dr. phil. Knud Fabricius og dr. phil. Albert Olsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Landbruget i den antike oldtid (¹⁶/₁₂ 1940), 2) Byen Roms historie i tiden 200 efter vor tidsregning—1300 (¹⁸/₁₂ 1940).

Hjemmeopgaver: 1) Kilderne til og fremstillingerne af det første korstogs historie og virkninger, 2) Der ønskes en fremstilling af det merkantilistiske systems teoretiske og praktiske (historisk-politiske) forudsætninger, 3) Det engelske kabinets historiske udvikling og dets forhold til parlamentarismen, 4) (²⁶/₃—¹¹/₅ 1942). Der ønskes en karakteristik af hovedtrækkene indenfor dansk erhvervspolitik (handel, håndværk, industri) i årene 1600—1681 og en redegørelse for, i hvilken grad det er muligt at spore udenlandske påvirkninger indenfor dette område.

Forelæsninger: Anthony Ashley Cooper, first earl of Shaftesbury (²⁰/₁₁ 1941), Det københavnske borgerskab omkring 1659 (²⁸/₉ 1942).

²⁹/₉ 1942. *Ejler Johannes Liisberg Nørgaard* (1935). Bestået.

Fag: Musikvidenskab.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Victor Kuhr og dr. phil. Erik Abrahamsen samt lektor, dr. phil. Jens Peter Larsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Den lutherske koral i reformationsårhundredet (²⁷/₅ 1942), 2) »Notre-Dâme-skolen« i 12—13. århundrede (²⁸/₅ 1942), 3) Satstekniske principper i Johan Sebastian Bachs Brandenburgske koncerter (10-timers opgave, ²⁹/₅ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme (⁶/₇—¹⁷/₈ 1942): Der ønskes en beskrivelse af Schumanns sangekykliske kompositioner, i forbindelse

med en undersøgelse af muligheden at anvende det Mies'ske begreb »Ausdrucksstilformen« på disse Schumann'ske værker.

Forelæsning ($\frac{29}{9}$ 1942): Fransk impressionisme omkring Claude Debussy.

$\frac{3}{10}$ 1942. *Erik Schelde Møller* (1931). Bestået.

Fag: Almindelig og sammenlignende litteraturhistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Paul V. Rubow og docent, dr. phil. F. J. Billeskov Jansen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Tysk indflydelse på den engelske romantik ($\frac{15}{4}$ 1942), 2) De danske Salmebøgers historie indtil 1855 ($\frac{17}{4}$ 1942), 3) Sonettens teknik, historiske udvikling og digteriske benyttelse (10-timers opgave $\frac{19}{4}$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: »Wuthering Heights« i æstetisk og stilitisk belysning af den nærmest samtidige victorianske romanlitteratur.

Forelæsning ($\frac{3}{10}$ 1942): Belgiens betydning for fransk litteratur.

$\frac{26}{11}$ 1942. *Petrus Oddershede Larsen* (1935). Bestået.

Fag: Religionshistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne dr. phil. Vilhelm Grønbech og dr. phil. Poul Tuxen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Hvad er religion? En kort oversigt over de vigtigste teorier om religionens væsen og opvindelse ($\frac{28}{5}$ 1942), 2) En knap karakteristik af hovedepokerne i nordisk religion ($\frac{30}{5}$ 1942), 3) En fremstilling af mysteriereligionernes historie og betydning (10-timers opgave, $\frac{31}{5}$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($\frac{9}{6}$ — $\frac{21}{7}$ 1942): Forholdet mellem religion og kunst. Der ønskes en fremstilling af kunstens og poesens religiøse betydning, belyst ved illustrationer fra folkenes liv. Der lægges ikke vægt på, at kandidaten får så meget som muligt med; ønskeligt er, at han giver nogenlunde udførlige billeder af enkelte religioner. Det overlades til ham selv at vælge sine eksempler, men det forudsættes, at Norden og de primitive religioner bliver repræsenterede.

Forelæsning ($\frac{26}{11}$ 1942): Odins stilling i nordisk religion.

$\frac{7}{12}$ 1942. *Johanne Dorothea Hansen* (1933). Bestået.

Fag: Kunsthistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne dr. phil. Victor Kuhr, dr. phil. K. Friis Johansen og dr. phil. C. Elling.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) En karakteristik af »den strenge stil« i græsk skulptur, belyst ved udvalgte eksempler ($\frac{4}{5}$ 1942), 2) Adriaen Brouwer og det hollandske bondemaleri i det

17. århundrede ($\frac{6}{5}$ 1942), 3) Wölfflins arkitektoniske barokbegreb ($\frac{8}{5}$ 1942), 4) Det nøgne menneskelegeme i italiensk malerikunst fra og med Giotto indtil Rafael (10-timers opgave, $\frac{11}{5}$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Det italienske Senbarok- og Rokokkomaleris indflydelse på sydtysk og østrigsk malerkunst.

Forelæsning ($\frac{7}{12}$ 1942): En sammenligning mellem den romantiske malerkunst i Danmark og Sverige.

$\frac{21}{12}$ 1942. *Johanne Brandt Nielsen* (1931).

Fag: Musikvidenskab.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Victor Kuhr, dr. phil. Erik Abrahamsen og lektor, dr. phil. Jens Peter Larsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Heinrich Schütz ($\frac{1}{12}$ 1941), 2) »Ars nova« ($\frac{3}{12}$ 1941), 3) Udviklingen i Brahms klaverstil (10-timers opgave, $\frac{6}{12}$ 1941).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($\frac{21}{8}$ — $\frac{9}{10}$ 1942): I tilslutning til en redegørelse for koretets funktion ønskes en oversigt over typiske korformer og korteknik i Händels bibelske oratorier efter Messias.

Forelæsning ($\frac{21}{12}$ 1942): Eenstemmig kirkesang i middelalderens Danmark.

$\frac{22}{12}$ 1942. *Mogens Blegvad* (1935). Bestået.

Fag: Filosofi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Victor Kuhr, dr. phil. Edgar Rubin, dr. phil. Frithiof Brandt og Jørgen Jørgensen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Problemet om forestillingslivets anskuelighed ($\frac{2}{6}$ 1942), 2) Analytiske og syntetiske domme ($\frac{3}{6}$ 1942), 3) Ansvarsbegrebet ($\frac{5}{6}$ 1942), 4) En kritisk redegørelse for Kants »Widerlegung des Idealismus« (Kritik der reinen Vernunft, 2. Ausg., s. 274—279) (10-timers opgave, $\frac{7}{6}$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($\frac{23}{10}$ — $\frac{4}{12}$ 1942): Der ønskes en oversigt over de forskellige værdiarter, således at de etiske værdier belyses i deres forhold til andre værdier.

Forelæsning ($\frac{22}{12}$ 1942): Kants lære om det skønne i »Kritik der Urtheilskraft«.

$\frac{18}{1}$ 1943. *Kirsten Schmelzer Willerslev*, f. *Andersen* (1932). Bestået.

Fag: Historie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Erik Arup, dr. phil. Knud Fabricius og dr. phil. Albert Olsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Landbruget i den antike oldtid ($\frac{16}{12}$ 1940), 2) Byen Roms historie i tiden 300 efter vor tidsregning—1300 ($\frac{18}{12}$ 1940), 3) Opdagelse og kolonisering i det stille

ocean ($15/3 - 5/4$ 1941), 4) Der ønskes en kritisk vurdering af Sombarts opfattelse af jødernes indsats i det økonomiske liv (8-timers opgave, $13/3$ 1942), 5) Den oplyste enevælde, 6) Oversættelse af og diplomatisk og historisk kommentar til en udleveret latinsk tekst ($2/6$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($15/9 - 27/10$ 1942): Der ønskes en redegørelse for skolelovene af $23/1$ 1739 og $29/4$ 1740.

Forelæsning ($18/1$ 1943): Hoveriforordningen af $20/2$ 1771.

$19/5$ 1943. *Erik Lundsgaard* (1914). Bestået.

Fag: Ægyptologi.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. et theol. Johannes Pedersen og docent, dr. phil. C. E. Sander-Hansen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: Oversættelse og kommentar af Kurt Sethe: Ägyptische Lesestücke, nr. 23 a (s. 83—84) ($2/3$ 1943), 2) Achenaton og forudsætningerne for hans epoke ($5/3$ 1943), 3) Nubiens erobring ($10/3$ 1943).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($22/3 - 3/5$ 1943): Harmhebs løbebane indtil tronbestigelsen og hans regeringstids politik især i dens forhold til forgængernes.

Forelæsning ($19/5$ 1943): En karakteristik af den ægyptiske matematik.

$27/5$ 1943. *Viggo Sjøquist* (1935). Bestået.

Fag: Historie.

Eksaminator og censorer: Professorerne, dr. phil. Erik Arup, dr. phil. Knud Fabricius og dr. phil. Albert Olsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Corfitz Ulfeld ($30/5$ 1942), 2) Karl den 2. og England ($11/6$ 1942), 3) Syditalien i det 13. århundrede ($22/6$ 1942), 4) Romerrigets etnografiske forhold ved vor tidsregnings begyndelse ($8/12$ 1942), 5) Ændringer i valgloven til Landstinget siden 1849 samt en redegørelse for mandatfordelingen og de regler, hvorefter den fandt sted ved sidste landstingsvalg (8-timers opgave, $30/1$ 1943), 6) Stater og samfund i Middelhavsområdet ved år 1500 f. Chr.

Opgaver til skriftlig besvarelse hjemme: 1) Holberg som historiker ($30/10 - 20/11$ 1942), 2) En skildring af russisk landbrug og russiske bondeforhold i det 18. og første halvdel af det 19. århundrede ($15/5 - 22/5$ 1942), 3) Russisk indflydelse på dansk politik 1721—1756 ($31/3 - 12/5$ 1943).

Forelæsning ($27/5$ 1943): Den udenrigspolitiske krise i Danmark 1742—43.

$17/6$ 1943. *Ellen Gertrud Steensen*, f. *Kalmer* (1926). Bestået.

Fag: Religionshistorie.

Eksaminator og censorer: Professorerne, dr. phil. Vilhelm Grønbech og dr. phil. Poul Tuxen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Dionyskultens stilling i græsk religion ($\frac{2}{12}$ 1942), 2) Upanishadernes religion ($\frac{4}{12}$ 1942), 3) Der ønskes en almindelig redegørelse med en skitse-mæssig gennemgang af forskningens historie og til illustration en behandling af en enkelt ikke nulevende forsker eller et enkelt værk, der angår dets forhold til forgængerne og dets betydning for efterfølgerne (10-timers opgave, $\frac{6}{12}$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($\frac{7}{4} - \frac{19}{5}$ 1943): Der ønskes en redegørelse for det særprægede i Teresas mystik, hendes oplevelser og hendes teori på baggrund af den middelalderlige mystik, særlig som den er hos Eckart, en Ruysbroek og muligvis Suso.

Forelæsning ($\frac{17}{6}$ 1943): Delphis betydning i græsk historie og åndsliv.

$\frac{28}{6}$ 1943. *Marie-Louise Bull Paludan* (1936). Bestået.

Fag: Almindelig og sammenlignende litteraturhistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Paul V. Rubow og Ejnar Thomsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Grundtvigs salmedigtning ($\frac{30}{11}$ 1942), 2) Den italienske og franske novelledigtning i Middelalderen og Renæssancen ($\frac{4}{12}$ 1942), 3) Percy's »Reliques« og deres indflydelse på engelsk og kontinental litteratur (10-timers opgave, $\frac{6}{12}$ 1942).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme ($\frac{21}{4} - \frac{2}{6}$ 1943): Den engelske ode i det 18. århundrede med henblik på den franske.

Forelæsning ($\frac{28}{6}$ 1943): Klopstocks stilling i dansk og tysk litteratur.

β. Ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Ialt har 16 studerende i 1942—43 bestået magisterkonferens.

$\frac{18}{11}$ 1942. *Arthur Friediger* (1937). Bestået.

Fag: Kemi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Einar Biilmann, dr. phil. J. N. Brønsted og dr. phil. J. A. Christiansen.

I. del bestået 1942.

Store skriftlige opgave ($\frac{20}{5} - \frac{1}{7}$ 1942): Nyere forestillinger om Enoliseringsprocessen.

Praktisk opgave: Kandidaten var fritaget for denne.

Forelæsning ($\frac{18}{11}$ 1942): En oversigt over Diazoforbindelsers stereokemi.

$\frac{4}{12}$ 1942. *Kjeld Gyldenkerne* (1937). Bestået.

Fag: Astrofysik og teoretisk fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Bengt Strömngren og docent, dr. phil. C. Møller.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1939.

Store skriftlige opgave: Opgaven blev erstattet af følgende kursusarbejde: Teoretisk beregning af det kontinuerte spektrum for en A 5-stjerne af hovedserien og en kæmpestjerne med samme overfladetemperatur.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Der ønskes en udledning af Lorentz-transformationen og af den deraf følgende formel for sammensætning af hastigheder ($^{12}/_{11}$ 1942), 2) Der ønskes en fremstilling af Schrödingergligningen og dennes fysiske interpretation ($^{14}/_{11}$ 1942).

Forelæsning ($^4/_{12}$ 1942): Starkeffektens indflydelse på konturerne af absorptionslinier i stjernespektrere.

$^{17}/_{12}$ 1942. *Niels Tyge Andreasen* (1932). Bestået.

Fag: Zoologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Aug. Krogh, dr. phil. C. M. Steenberg, dr. phil. R. Spärck og dr. phil. C. A. Jørgensen.

Skoleembedseksamens 1. del (kemi) bestået 1934, 2. del (Botanik og Geologi) vinteren 1941—42.

Store skriftlige opgave ($^{14}/_4 - ^{26}/_5$ 1942): Giv en fremstilling af forholdet mellem kerne og plasma i den dyriske celle med særligt henblik på kærneplasmarelationen hos Protozoerne. Opgaven skal særligt tage sigte på den morfologiske side af problemet.

Mindre skriftlige opgaver: 1) De udleverede tre præparater (papilla foliata af kanin, tunge af kat og tunge af kanin) beskrives og bestemmes. Hvor mange forskellige vævstyper indeholder præparaterne, og hvad er deres vigtigste kendetegn? Nogle forklarende skitser fra et par karakteristiske partier af organet skal medfølge ($^{28}/_{11}$ 1942), 2) Der ønskes — med de udleverede præparater (bruskkranium af haj, kranium af lammegrib, kranium af marsvin, oplukkeligt præparat af menneskets indre øre, udpræpareret benet labyrint af menneske og indre øre af marsvin) som grundlag — en kortfattet fremstilling af den makroskopiske bygning af det indre øre hos hvirveldyrene. Præparaterne bestemmes til dyregruppe, og der gives en kortfattet forklaring på de bygningstræk, præparaterne viser med hensyn til det indre øre ($^{30}/_{11}$ 1942). 3) Der ønskes en sammenlignende oversigt over generationsskiftet hos Protozoer og Metazoer ($^2/_{12}$ 1942).

Forelæsning ($^{17}/_{12}$ 1942): Bygning af flageller og fimrehår og deres virksomhed.

$^{1}/_2$ 1943. *Torben Huus* (1938). Bestået.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Niels Bohr og dr. phil. J. C. Jacobsen og docent, dr. phil. C. Møller.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1940.

Store skriftlige opgave: Der ønskes en oversigt over teorien for de kunstige kernedannelser.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Der ønskes en fremstilling af ækivalensen mellem energi og masse i den specielle relativitetsteori ($^{11}/_1$ 1943), 2) Der ønskes en fremstilling af den fysiske betydning af Hermiteske operators egenværdier og egenfunktioner i kvantemekanikken ($^{13}/_1$ 1943).

Forelæsning ($^1/_2$ 1943): Om atomkernefission.

$^{25}/_2$ 1943. *Niels Konrad Friedrich Wilhelm Clauson-Kaas*. Bestået.

Fag: Kemi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Einar Biilmann og dr. phil. A. Langreth.

Eksamen som fabrikingeniør 1940.

Store skriftlige opgave: En oversigt over mangleddede cykliske forbindelsers syntese og bygning.

Praktisk prøve: Kandidaten var fritaget for denne.

Forelæsning ($^{25}/_2$ 1943): Beckmann'sk omlejring.

$^9/_3$ 1943. *Jørgen Koefoed* (1938). Bestået.

Fag: Kemi og teoretisk fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Einar Biilmann, dr. phil. J. N. Brønsted, dr. phil. J. A. Christiansen og docent, dr. phil. C. Møller.

Store skriftlige opgave ($^{21}/_{11}$ — $^{22}/_{12}$ 1942): Der ønskes en fremstilling af teorien for de homoøpolare kemiske bindinger.

Praktisk opgave ($^4/_1$ — $^{12}/_1$ 1943): I systemer af $H_2O + K_3FeCy_6 + K_4FeCy_6 + KCl + ZnCl_2$ eller $ZnSO_4$ i forskellige blandingsforhold søges, særlig ved elektrometriske målinger, bestemt sammensætningen af de dannede tungtopløselige forbindelser, eventuelt deres eksistensområde samt de tilhørende normalpotentialer.

Mindre skriftlige opgave ($^{30}/_1$ 1943): Der ønskes en fremstilling af de elektromagnetiske potentialers anvendelse ved løsning af de Maxwellske ligninger.

Forelæsning ($^9/_3$ 1943): Teorien for diffusionspotentialiet.

$^{16}/_3$ 1943. *Guðni Guðjonsson* (1933). Bestået.

Fag: Botanik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Knud Jessen, dr. phil. P. Boysen Jensen, dr. phil. C. A. Jørgensen og docent, dr. phil. Henning E. Petersen.

Skoleembedseksamens 1. del (kemi) bestået sommeren 1935, 2. del (geologi og zoologi) 1937.

Store skriftlige opgave ($9/2 - 1/4$ 1942): Giv en kritisk oversigt over vort kendskab til formindholdet hos Angiospermarterne.

Praktiske opgave: Kandidaten var fritaget for denne.

Mindre skriftlige opgaver: 1) De Mendelske spaltningsslove ($22/2$ 1943), 2) Vækststoffteoriens anvendelse på den negative og den positive geotropiske krumning ($26/2$ 1943), 3) Giv en med diagrammer af blomsterne ledsaget beskrivelse af de udleverede planter (*Solanum Seaforthianum*, *Salvia Heerii*, *Strobilanthes Dyrianus* og *Trichosporum javanicum*), som så vidt mulig henføres til familie og slægt, idet der gøres rede for de forhold, som bestemmer deres plads i systemet ($24/2$ 1943).

Forelæsning ($16/3$ 1943): Artssystematik og cytologi hos *Alchimilla* s.l.

$10/4$ 1943. *Erik Albrecht Sparre Andersen* (1938). Bestået.

Fag: Matematik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne dr. phil. Harald Bohr og dr. phil. Børge Jessen.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1941, lærerprøven vinteren 1941-42.

Store skriftlige opgave ($10/1 - 21/2$ 1943): Differentiation af mængdefunktioner med særligt henblik på ubestemte integraler.

Mindre skriftlige opgave:

1. Find en primitivrod mod 27 (d. v. s. et tal $g \not\equiv 0 \pmod{3}$), således at $g^m \not\equiv 1 \pmod{27}$ for $1 \leq m \leq 17$), og opskriv med denne primitivrod som basis en indextavle mod 27: Angiv dernæst, for hvilke tal $D \equiv 1 \pmod{3}$ kongruensen

$$x^{42} \equiv D \pmod{27}$$

kan løses, og bestem for det mindste af disse tal, der er > 1 , samtlige løsninger til kongruensen.

2. Skitser udledelsen af gammafunktionens fremstilling ved hjælp af et sløjfeintegral

$$\Gamma(z) = \frac{-1}{2i \sin \pi z} \int_{\gamma} e^{-w} (-w)^{z-1} dw.$$

Udled deraf (ved hjælp af formlen $\Gamma(z) \cdot \Gamma(1-z) = \frac{\pi}{\sin \pi z}$) den såkaldte Hankelske formel

$$\frac{1}{\Gamma(z)} = \frac{i}{2\pi} \int_{\gamma} e^{-w} (-w)^{-z} dw,$$

og bevis derudfra, at der for $R(z) > 0$ og $a > 0$ gælder formelen

$$\frac{1}{\Gamma(z)} = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} e^{a+it} (a+it)^{-z} dt.$$

Hvilken værdi har det sidste integral for $R(z) > 0$ og $a < 0$?

Forelæsning ($^{10}/_4$ 1943): Om uligheder i forbindelse med omordning.

$^{10}/_4$ 1943. *Erling Følner* (1938). Bestået.

Fag: Matematik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne dr. phil. Harald Bohr og dr. phil. Børge Jessen.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1940, lærerprøven sommeren 1941.

Store skriftlige opgave ($^{10}/_1$ — $^{20}/_2$ 1943): Der ønskes en redegørelse for de funktionsrum (S^P -, W^P - og B^P -rummene samt disse rums næstenperiodiske underrum), som man er stødt på ved de næstenperiodiske funktioners generalisation, samt for disse rums indbyrdes forhold.

Mindre skriftlige opgave ($^{25}/_4$ 1943): Samme opgave som for Erik Albrecht Sparre Andersen (se ovenfor).

Forelæsning ($^{10}/_4$ 1943): Om næstenperiodiske funktioner på en gruppe.

$^{5}/_5$ 1943. *Jørgen Andreas Troels-Smith* (1934). Bestået.

Fag: Geologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Arne Noe-Nygaard, Alfred Rosenkrantz og lektor, dr. phil. Christian Poulsen.

Kandidaten var fritaget for den store skriftlige og den praktiske opgave.

Mindre skriftlige opgaver: 1) En kortfattet oversigt over hvirveldyrene i den mesozoiske tid, 2) De palæozoiske dannelser på Bornholm, 3) Den geosynklinale cyklus.

Forelæsning ($^{5}/_5$ 1943): Dybhavets sedimenter.

$^{1}/_6$ 1943. *Sven Wilhelm Brix* (1937). Bestået.

Fag: Matematik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne dr. phil. J. F. Steffensen og dr. phil. Harald Bohr.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1940.

Store skriftlige opgave ($^{10}/_2$ — $^{10}/_3$ 1943): Der ønskes en kritisk fremstilling af invaliditetsforsikringens grundlag og teknik, idet såvel ældre som nyere metoder tages i betragtning.

Mindre skriftlige opgaver: 1) ($^{13}/_5$ 1943):

1. Vis, at potensrækken

$$f(z) = a_1 z + a_3 z^3 + a_5 z^5 + \dots,$$

hvor $a_{2n+1} = 2^{-(2n+1)^2}$, har følgende egenskab:

For $|z| = 2^{4n+2}$ er

$$|a_{2n+1} z^{2n+1}| > |f(z) - a_{2n+1} z^{2n+1}|.$$

Vis derefter, at $f(z)$ inden for enhver cirkelring $2^{4n-2} < |z| < 2^{4n+2}$ ($n \geq 1$) har netop to nulpunkter.

2. Beregn ved kompleks integration

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{e^{2ix}}{1+x^4} dx,$$

og beregn derefter

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{2 \cos^2 x}{1+x^4} dx.$$

2) (¹⁵/₅ 1943):

1. Bevis ved interpolationsformlen med dividerede differenser, at

$$\begin{aligned} \left(1 - \frac{x}{a_1}\right) \left(1 - \frac{x}{a_2}\right) \dots \left(1 - \frac{x}{a_n}\right) &= 1 - \frac{x}{a_1} + \frac{x(x-a_1)}{a_1 a_2} - \frac{x(x-a_1)(x-a_2)}{a_1 a_2 a_3} \\ &+ \dots + (-1)^n \frac{x(x-a_1) \dots (x-a_{n-1})}{a_1 a_2 \dots a_n} \end{aligned}$$

2. Der er opgivet følgende værdier:

$a_{60:69} = 5.782$	$l_{59} = 63788$
$a_{60:70} = 5.566$	$l_{60} = 62073$
$a_{60:71} = 5.347$	$l_{61} = 60281$
$a_{59:70} = 5.652$	$l_{69} = 43086$
$a_{61:70} = 5.474$	$l_{70} = 40615$
	$l_{71} = 38094$

Bestem så godt, det lader sig gøre, den i livrenteværdierne forudsatte rentefod.

3. Find de sande værdier af produkterne $s_1^2 s_3$ og $s_1 s_2^2$ udtrykt ved de sande værdier af de relative potenssummer.

Forelæsning (¹/₆ 1943): En oversigt over og en vurdering af de forskellige metoder til udjævning af dødelighedstavler.

$\frac{2}{6}$ 1943. *Thorbjørn Sigurgeirsson* (1937). Bestået.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Niels Bohr, dr. phil. J. C. Jacobsen og docent, dr. phil. C. Møller.

Skoleembedseksamens forprøve bestået sommeren 1940.

Store skriftlige opgave ($\frac{3}{3}$ — $\frac{14}{4}$ 1943): Der ønskes en oversigt over de foreliggende eksperimenter over sammenstød mellem nucleoner og en redegørelse for de slutninger, der af disse kan drages angående kernekrafternes beskaffenhed.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Om impuls-energitensoren i den specielle relativitetsteori ($\frac{17}{5}$ 1943), 2) Kontinuitetsligningen i Diracs teori for elektronen ($\frac{19}{5}$ 1943).

Forelæsning ($\frac{2}{6}$ 1943): Om de særlige forhold, der efter kvantemekanikken gælder for sammenstød mellem identiske partikler.

$\frac{4}{6}$ 1943. *Svend Aage Boisen Bennike* (1937). Bestået.

Fag: Zoologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Aug. Krogh, dr. phil. C. M. Steenberg og dr. phil. R. Spärck.

Skoleembedseksamens 1. del (kemi) bestået sommeren 1938, 2. del (botanik og geologi) 1940.

Store skriftlige opgave ($\frac{4}{1}$ — $\frac{15}{2}$ 1943): Der ønskes en oversigt over Hermafroditismens udbredelse i dyreriget i relation til de pågældende formers systematiske stilling og økologi.

Praktisk opgave: Kandidaten var fritaget for denne.

Mindre skriftlige opgaver: 1) De udleverede fire fisk (*Cottus gobio*, *C. scorpius*, *C. bubalis* og *C. quadricornis*) bestemmes, hvorefter der gøres rede for deres forekomster og hovedtrækkene i deres udbredelse ($\frac{4}{5}$ 1943), 2) Hvad forstås ved Pronephros, Mesonephros og Metanephros? Hvad er det karakteristiske for disse tre former af ekskretionsorganer, og hvilken relation står de i til hinanden? Hvor findes de tre former indenfor dyreriget? ($\frac{10}{5}$ 1943), 3) Medfølgende præparat viser 8 snit af en snitserie gennem hovedet af et svinefoster på 2,8 cm's længde. Der ønskes en beskrivelse af et af disse snit (vedføj et skitse deraf) samt en tydning af de organer og organdele, der ses på snittet; desuden angives, hvilke vævselementer, der forekommer deri ($\frac{17}{5}$ 1943).

Forelæsning ($\frac{4}{6}$ 1943): Tubificidernes økologi.

$\frac{9}{6}$ 1943. *Christian Overgaard Nielsen* (1938). Bestået.

Fag: Zoologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Aug. Krogh, dr. phil. C. M. Steenberg og dr. phil. R. Spärck.

Skoleembedseksamens 1. del (kemi) bestået sommeren 1939, 2. del (geologi og genetik) sommeren 1940.

Store skriftlige opgave: I tidens løb er der opstillet en række teorier vedrørende lemmernes opståen hos hvirveldyrene. Nogle af disse er baseret på gode iagttagelser og undersøgelser, andre er nærmest fantasi-produkter. Der ønskes en kritisk gennemgang af disse teorier, idet der særlig tages hensyn til de nyere palæontologiske fund og de vejledende oplysninger, som den eksperimentelle forskning kan give.

Praktisk opgave: Gennem tidligere undersøgelser kender man i grove træk de ejendommeligheder ved flyndernes hjerne, der er betinget af hovedets skævhed, men endnu mangler der grundigere undersøgelser på flere områder. Der ønskes derfor, at følgende spørgsmål besvares:

1. Har hovedets skævhed påvirket bygningen af hele hjernen eller kun af en del af denne, og har den sat spor i hjernens indre bygning?
2. Hvilke ændringer er der sket med hjernenerven med henblik på deres udspring, deres forløb inden for kraniet og deres passage gennem kranievæggen?

Undersøgelsen foretages på en enkelt eller nogle få repræsentanter for familien, hvoraf der kan skaffes friskt materiale, og der anvendes dels direkte præparation og dels snitmetoden, eventuelt også rekonstruktion, efter som tiden tillader det. Der afleveres foruden tekst også præparater og de nødvendige forklarende tegninger.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Samme opgave som mindre skriftlige opgave nr. 3 for Svend Aage Boisen Bennike (se ovenfor) ($17/5$ 1943), 2) Efter hvilke udviklingslinier sker ændringerne i hjerne-kassens bygning under hvirveldyrenes phylogenetiske udvikling? Der tænkes her særligt på forholdet mellem de bruske- og bindevævspræformede knogler, på de forandringer, der betinges af hjernens stadigt øgede rumfang samt på det antal knogler, der indgår i hjerne-kassens væg. De udleverede kranier kan bruges som eksempler ($20/5$ 1943), 3) De to udleverede snegle (*Viviparus* og *Crepidula*) beskrives i henseende til skallens og bløddelens ydre morfologi, herunder kappehulen. De bestemmes, og der gøres rede for forplantningsbiologien samt for hovedtræk i forekomst og udbredelse ($24/5$ 1943).

Forelæsning ($9/6$ 1943): Hvirveldyrenes lugtehjerne, dens ledningsbaner og dens tilpasning til dyrenes levevis.

$28/6$ 1943. *Olaf Pedersen* (1938). Bestået.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Niels Bohr, dr. phil. J. C. Jacobsen og docent, dr. phil. C. Møller.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1940, lærerprøven sommeren 1941.

Store skriftlige opgave: Der ønskes en oversigt over relativitetsteoriens belysning af de almindelige kosmologiske problemer.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Om de Hamiltonske mekaniske grundligninger og deres formulering ved hjælp af Poissonske parenteser ($16/6$ 1943), 2) Vis under benyttelse af tensorregningen, at de Maxwellske ligninger er irrelevante overfor Lorentz transformationer ($18/6$ 1943).

Forelæsning ($28/6$ 1943): Om ækvivalensprincippet i den almindelige relativitetsteori.

$2/7$ 1943. *Paul Brandt* (1938). Bestået.

Fag: Kemi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Einar Biilmann, dr. phil. J. N. Brønsted og dr. phil. J. A. Christiansen.

1. del bestået sommeren 1941.

Store skriftlige opgave: En oversigt over typer på organiske forbindelser med et letbevægeligt („aktivt“) brintatom bundet til kulstof og over sådanne forbindelsers typiske reaktioner samt disses præparative anvendelser.

Praktisk opgave: Kandidaten var fritaget for denne.

Forelæsning ($2/7$ 1943): Kumulener.

c. Almindelige bestemmelser og enkelte afgørelser.

1. Immatrifikation.

α. *Immatrifikation af studenter med udenlandsk eksamen* (j. nr. 72/42 og 72/43).

I henhold til kgl. anordning af 4. juni 1933, § 1, stk. 2, gav universitetets rektor 2 studerende, som tidligere havde været indskrevet ved fremmede universiteter, tilladelse til at blive immatrikuleret; af disse var den ene dansk statsborger, den anden udlænding; førstnævnte blev immatrikuleret uden noget forbehold, sidstnævnte blev immatrikuleret med forbehold af pladsvanskeligheder og fik kun adgang til at studere under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet med tilladelse til at aflægge magisterkonferens i biokemi.

I henhold til anordningens § 1, stk. 3, gav ministeriet efter indstilling fra universitetets rektor 3 studerende, af hvilke en var tysk statsborger og de øvrige danske statsborgere, og som havde aflagt studentereksamen i udlandet (to i Tyskland, een i Rumænien), men som ikke tidligere havde været immatrikuleret ved noget fremmed universitet, tilladelse til at blive immatrikuleret. Den tyske statsborger blev immatrikuleret med forbehold af pladsvanskeligheder og fik kun adgang til at studere under det filosofiske fakultet med tilladelse til at aflægge magisterkonferens i musikvidenskab; de danske statsborgere blev

immatrikuleret uden noget forbehold, og den ene blev endvidere af ministeriet fritaget for at aflægge den i anordningens § 3 b omhandlede prøve i dansk sprog og kultur.

β. *Immatrikulation uden studentereksamen* (j. nr. 71 a/42).

Ved kgl. resolution af 31. oktober 1942 blev der meddelt en person tilladelse til at blive immatrikuleret ved universitetet uden studentereksamen for at studere historie under hensyn til, at han ved tidligere uddannelse havde erhvervet sådanne kundskaber, som svarede til de ved studentereksamen erhvervede, dog at han skulle underkaste sig en tillægsprøve i fagene fransk og latin af samme omfang som ved nysproglig studentereksamen og herved opnå mindst mg ÷ ved begge prøver.

2. Den filosofiske prøve.

Under 12. januar 1943 meddelte ministeriet en stud. mag. fritagelse for at aflægge den almindelige filosofiske prøve under hensyn til, at han tidligere ved Oslos universitet havde aflagt den tilsvarende prøve (j. nr. 72 o/41).

Under 5. marts 1943 meddelte universitetets rektor en stud. theol. tilladelse til at indstille sig til den almindelige filosofiske prøve for 3. gang (j. nr. 82 d/43).

3. Det teologiske fakultet.

α. *Forhøjelse af undervisningsassistenternes honorar.*

Efter indstilling af universitetets rektor og kurator bifaldt ministeriet under 16. januar 1943, at der blev ydet undervisningsassistenterne under fakultetet en honorarforhøjelse på 10 pct. i lighed med den honorarforhøjelse, som allerede tidligere var blevet ydet undervisningsassistenterne under det filosofiske fakultet (jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 150) (j. nr. 175 c/42).

β. *Andre sager.*

Ved kgl. resolution af 4. december 1942 blev der efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor meddelt en cand. mag. tilladelse til at indstille sig til den teologiske embedseksamen med minimumspensum i såvel det gamle testamente som i kirkehistorie (j. nr. 82 ap/42).

Under 12. juli 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. theol. tilladelse til at indstille sig til den teologiske embedseksamen for 3. gang (j. nr. 82 af/43).

4. Det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

α. *Forøgelse af antallet af censorer ved juridisk embedseksamen* (j. nr. 83 d/43).

Under hensyn til det stærkt forøgede antal kandidater til juridisk embedseksamen og til de mange opgaver og eksaminationer, som eksamens deling i 3 dele havde medført, indstillede fakultetet under 1. april 1943 til ministeriet, at antallet af faste censorer ved juridisk embedseksamen, som lige siden den nuværende censorordnings etablering i 1871 havde været 8, blev forøget med 2, således at der fremtidig blev 10 faste censorer. Under 6. april 1943 bifaldt ministeriet fakultetets indstilling.

β. *Bevilling af medhjælpsbeløb til undervisningen af de statsvidenskabelige studerende* (j. nr. 177/42).

Som anført foran side 58 ansøgte fakultetet under 27. marts 1942 om forskellige bevillinger til forøgelse af lærerkræfterne under fakultetets statsvidenskabelige afdeling, derunder om to honorarer à 2700 kr. årlig + midlertidigt tillæg til ansættelse af to honorarlønnede videnskabelige assistenter. Denne del af andragendet blev imødekommet på den måde, at der på finanslovforslaget for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A, sp. 1851—52, under universitetets konto 15 c blev optaget en bevilling på 3000 kr. årlig til undervisningshjælp for lærerne under fakultetets statsvidenskabelige afdeling; i motiveringen for denne bevilling blev det anført, at det bevilgede beløb skulle danne supplement til en af de studerende for denne undervisning erlagt betaling, som blev anslået til 3000 kr., hvorved der ialt blev 6000 kr. til rådighed til lønning af de to assistenter.

I anledning af dette forslag tilskrev det rets- og statsvidenskabelige fakultet under 20. november 1942 universitetets rektor således:

Som påpeget i fakultetets fornævnte skrivelse, var det ganske vist et hovedformål med den foreslåede betydelige udvidelse af assistentundervisningen at dæmme op for det overhåndtagende private manuktionsvæsen. Men man ønskede ikke at erstatte den private manuktion med en universitetsmanuktion. Det var ikke en universitetsmanuktion, men netop en assistentundervisning, man ønskede at skabe. Som arbejdsområde for de to nye undervisningsassistenter fremhævede man derfor ikke alene det, der anføres i anmærkningerne til finansloven, nemlig at de skulle foretage »eksaminatorisk gennemgang (med mindre hold fortrinsvis i morgentimer og sene eftermiddagstimer) af dertil egnede dele af undervisningsstoffet«, men også — og først — at de skulle have til opgave »i intimt samarbejde med fakultetets faste lærere at bistå ved skriftlige og mundtlige øvelser«. Det vil selvsagt være meget vanskeligt at honorere arbejde af sidstnævnte art

med et bestemt beløb pr. præsteret undervisningstime, således som det formentlig forudsættes i det af ministeriet stillede forslag, og — endnu vanskeligere og vilkårligere vil det være overfor studenterne at gennemføre en ordning, hvorefter deltagelse i seminarer, diskussionskursus, skriftlige øvelser o. l. snart skal være betinget af erlagt gebyr og snart være gratis, alt efter om der i det enkelte tilfælde ved siden af en eller flere af de faste lærere medvirker en undervisningsassistent eller dette ikke er tilfældet. Overhovedet er man indenfor fakultetets statsvidenskabelige afdeling stærkt imod, at der afkræves de studerende betaling for deltagelse i universitetets undervisning, og denne opfattelse synes også at være rådende indenfor den siddende universitetskommission, jfr. dens betænkning, 4. del, s. 21, l. 7—2 f. n.

Under henvisning til ovenstående tillader fakultetet sig derfor at anmode rektor om at undersøge mulighederne for ved ændringsforslag til finanslovens 3. behandling at få erstattet det foreslåede beløb til undervisningshjælp med de af fakultetet ønskede 2 assistenthonorarer. Skulle dette ikke være muligt, tillader man sig at anmode rektor om at søge udvirket, at det foreslåede beløb på 3000 kr. til undervisningshjælp stilles til rådighed for afdelingen uden nogen klausul om, at de studerende skal løse adgangskort til den pågældende undervisning; man må da forbeholde sig senere at ansøge om forhøjelse af beløbet, idet man som ovenfor fremhævet må anse det foreslåede beløb for utilstrækkeligt til tilvejebringelse af forsvarlige undervisningsforhold.

Efter at sagen var gjort til genstand for ydeligere forhandling mellem fakultetet, rektor og kurator og derefter forelagt ministeriet med tilslutning til fakultetets i dets ovennævnte skrivelse af 20. november 1942 stillede subsidiære forslag, meddelte ministeriet i en skrivelse af 15. maj 1943, at man efter omstændighederne kunne tiltræde, at den på finansloven for finansåret 1943—44 under universitetets konto 15 c opførte bevilling på 3000 kr. til undervisningshjælp for lærerne ved fakultetets statsvidenskabelige afdeling blev anvendt som medhjælps-sum til assistenthjælp, uden at der afkrævedes de studerende noget bidrag, således at beløbet ved forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1943—44 blev overført til universitetets medhjælpskonto.

Y. Andre sager.

I universitetsåret 1942—43 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 15 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82/42 og 82/43).

Under 7. oktober 1942 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling 2 studerende tilladelse til at indstille sig for 4. gang til 1. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82 ad/42 og 82 ag/42).

Under 17. april og 20. juli 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling 2 studerende tilladelse til at indstille sig for

3. gang til 2. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82 b/43 og 82 ah/43).

Under 17. april 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 3. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 82o/43).

Under 1. december 1942 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den statsvidenskabelige eksamen (j. nr. 82 aq/42).

Under 20. juli 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til for 3. gang at indstille sig til det juridiske fag ved 2. del af den statsvidenskabelige eksamen (j. nr. 82 ai/43).

Under 24. oktober 1942 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at der blev indrømmet en blind studerende forlængelse af tiden for besvarelsen af den skriftlige opgave ved 1. del af den juridiske embedseksamen til 10 timer (j. nr. 314/42).

5. Det lægevidenskabelige fakultet.

Under hensyn til, at der i forårssemestret 1943 havde meldt sig et meget stort antal studerende til det obligatoriske kursus i epidemiske sygdomme, bifaldt ministeriet under 20. april 1943 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor og kurator, at det blev overdraget skoleoverlæge, dr. med. Knud Bojlén at deltage i undervisningen jævnsides med professoren i epidemiske sygdomme, og at der for dette hverv blev tillagt dr. Bojlén et vederlag på 600 kr. (j. nr. 156/43).

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor blev det ved kgl. resolution af 5. april 1943 tilladt en islandsk lægekandidat at indstille sig til den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet uden at have bestået den ved kgl. anordning af 11. april 1927 hjemlede almindelige filosofiske prøve, uden at have bestået de i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 § 2 og § 4 fastsatte prøver, nemlig forberedelseseksamen og 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen, uden at have gennemgået den i henhold til samme anordnings § 5, stk. 1—3 og § 8 obligatoriske undervisning samt uden at aflægge prøve i fagene almindelig patologi og patologisk anatomi, således at han kun blev eksamineret i fagene farmakologi og hygiejne ved 2. del A men i samtlige fag ved 2. del B af den lægevidenskabelige embedseksamen, dog at han desuden og forinden han indstillede sig til 2. del (A og B) måtte have gennemgået de i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 § 5, stk. 4 og 5 obligatoriske kursus og have bestået de til kurserne under stk. 5 hørende kliniske prøver, og således, at hans eksamensresultat blev beregnet efter reglerne i anordningens § 14 alene efter de fag, i hvilke han efter foranstående skulle aflægge prøve (j. nr. 360/42).

Ved kgl. resolution af 30. december 1942 blev der efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelt en studerende fritagelse for at gennemgå følgende i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 obligatoriske kurser: Medicinsk overlægeklinik, kirurgisk overlægeklinik, pædiatrisk overlægeklinik, kursus i hudsygdomme og veneriske sygdomme med dertil hørende prøve, kursus i øjensygdomme med dertil hørende prøve, kursus i øre-, næse- og halssygdomme med dertil hørende prøve, kursus i psykiatri og kursus i neurologi under hensyn til, at den pågældende ved et tysk universitet havde gennemgået tilsvarende kursus (j. nr. 347/42).

Under 9. februar 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til den lægevidenskabelige forberedelseseksamen (j. nr. 82 a/43).

I universitetsåret 1942—43 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 6 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen (j. nr. 82/42 og 82/43).

Under 29. april 1943 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 2. del af den lægevidenskabelige embedseksamen (j. nr. 82 t/43).

6. Det filosofiske fakultet.

a. Bevilling af honorar til direktøren for det kgl. danske musikkonservatorium for ledelsen af og tilsyn med undervisningen i instrumentbrug af universitetets studerende (j. nr. 319/41).

I den ordning, som ved indførelsen af musik som hovedfag ved skoleembedseksamen blev truffet med det kgl. danske musikkonservatorium angående undervisning i instrumentbrug (violin- og klaverspil) af universitetets studerende på konservatoriet, var truffet den aftale, at en repræsentant for konservatoriet skulle medvirke som censor ved prøverne i klaver- eller violinspil (jfr. universitetets årbog for 1938—39, side 178). I sommeren 1941 rejstes spørgsmålet om vederlag til denne repræsentant for medvirken ved eksaminerne. Da der af principielle grunde ikke kunne blive tale om at honorere mere end to censorer ved eksaminerne, foreslog man fra universitetets side, at der blev bevilget konservatoriets direktør (eller en repræsentant for ham) et årligt vederlag på 300 kr. for ledelsen af og tilsyn med de studerendes undervisning i instrumentbrug på konservatoriet, derunder medvirken ved eksaminerne. Hjemmel for bevilling af dette vederlag blev derefter tilvejebragt på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A, sp. 1851—54. Vederlaget blev bevilget under en ny underkonto g under universitetets konto 15. Kursusudgifter, hvortil endvidere blev flyttet de hidtil under universitetets konto 14, underkonto 32, det musikviden-

skabelige laboratorium opførte bevillinger, dels til undervisning i instrumentbrug, dels til andre kurser i musikvidenskab, ialt 4230 kr.

β. Andre sager.

Efter indstilling af universitetets rektor og kurator bifaldt ministeriet under 16. januar 1943, at der blev ydet undervisningsassistenterne i musikvidenskab en honorarforhøjelse på 10 pct. i lighed med den honorarforhøjelse, som allerede tidligere var blevet ydet de øvrige undervisningsassistenter under fakultetet (jfr. universitetets årbog for 1941—42, side 150) (j. nr. 175 c/42).

Under 11. november 1942 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til skoleembedseksamen med geografi som bifag uden at have aflagt prøve i kemi ved forberedelseksamen (j. nr. 82 am/42).

Under 15. april 1943 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at det blev tilladt en studerende at indstille sig til forprøven i historie ved skoleembedseksamen for 3. gang (j. nr. 82 i/43).

7. Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

a. Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 12. januar 1943 om ændring af bekendtgørelse af 20. august 1924 om den ved kgl. anordning af 13. august 1924 indrettede skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe (j. nr. 343/42).

Under 10. november 1942 fremsendte fakultetet med sin anbefaling følgende skrivelse af 15. oktober 1942 fra professorerne i matematik, dr. phil. N. E. Nørlund, dr. phil. Harald Bohr og dr. phil. Børge Jessen:

Undertegnede professorer i matematik stiller herved forslag om, at den skriftlige prøve i matematik til lærerprøven, bestående af et kursusarbejde, hvortil der tilstås en tid af indtil 14 dage, erstattes med en skriftlig 6-timers prøve med samme opgave for alle studerende. Grunden til, at vi anser denne ændring for ønskelig, er i første linie, at det med det store antal studerende er vanskeligt at variere emnerne for de enkelte kursusarbejder fra termin til termin.

Den foreslåede prøve vil formentlig være lige så effektiv som den nuværende, og ændringen vil desuden medføre den fordel, at undervisningen til lærerprøven i andre fag ikke forstyrres op imod eksamen ved, at de studerende er optaget af deres kursusarbejde i matematik.

Forslagets gennemførelse vil kræve, at § 7 i den ministerielle bekendtgørelse af 20. august 1924 om den ved kgl. anordning af 13. august 1924 indrettede skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ændres således, at første punktum, der nu lyder:

»I matematik afholdes en skriftlig prøve, til hvilken der tilstås en tid af indtil 14 dage.«

erstattes med følgende:

»I matematik afholdes en skriftlig 6-timers prøve.«

Efter at fakultetets forslag var blevet indsendt til ministeriet med konsistoriums tilslutning, blev der udstedt følgende *bekendtgørelse af 12. januar 1943 om ændring af bekendtgørelse af 20. august 1924 om den ved kgl. anordning af 13. august 1924 indrettede skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet*:

§ 7, første punktum i bekendtgørelse af 20. august 1924 om den ved kgl. anordning af 13. august 1924 indrettede skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet affattes således:

»I matematik afholdes en skriftlig 6-timers prøve«.

β. Nyordning af skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (j. nr. 368/42).

Under 14. december 1942 afgav fakultetet følgende indstilling:

Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet tillader sig herved at fremsende forslag til ny kgl. anordning og ny ministeriel bekendtgørelse om skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi. Fakultetet skal i den anledning tillade sig at fremkomme med følgende udtalelser: Man har i flere år beskæftiget sig med spørgsmålet om en nyordning af skoleembedseksamen indenfor fakultetets naturhistorisk-geografiske faggruppe. Når man har taget dette spørgsmål op, skyldes det i og for sig ikke utilfredshed ved selve formen for den skoleembedseksamen, der er indrettet i henhold til kgl. anordning af 5. april 1935 og undervisningsministeriets bekendtgørelse af 10. april 1935, tværtimod er man vist fra alle sider enig om, at der igennem denne eksamen gives kandidaterne en både fyldig og vel afrundet uddannelse. Når man ikke desto mindre har arbejdet for en ændring, skyldes det, at det har vist sig, at studietiden ved denne uddannelse er blevet betydelig længere end forudsat. Kun i enkelte tilfælde er skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi gennemført på $6\frac{1}{2}$ år, i almindelighed tager uddannelsen 7 til 8 år. Hertil kommer yderligere den ulempe, at 1. del i almindelighed først kan tages efter 3 til 4 års forløb. Under forsøget på at gennemføre en tilfredsstillende studieordning til skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi har der vist sig meget betydelige vanskeligheder, hvilket har sin årsag i, at denne eksamen omfatter betydeligt flere fag end andre skoleembedseksaminer (botanik, geografi, geologi, zoologi, hvortil slutter sig arvelighedslære samt de for gymnasie-

undervisningen særlig betydningsfulde discipliner fysiologi og kulturgeografi), hvortil endda kommer, at der har været en særlig forberedelseseksamen omfattende fagene kemi og fysik. Det er klart, at det må støde på meget store vanskeligheder at bevare en virkelig tilfredsstillende vel afrundet og naturlig opbygget uddannelse i så mange fag og samtidig gennemføre studiet på ca. 5 år. Allerede i efteråret 1939 var man indenfor fakultetet nået til et resultat, der havde samlet langt det største flertal af faggruppens lærere, idet man for at nå til en forkortet studietid og samtidig bevare uddannelsens standard havde grebet til den udvej at udskyde visse fag, idet man indenfor faggruppen ville opbygge to former for skoleembedseksamen, en med hovedvægten lagt på uddannelsen i de biologiske fag, en med hovedvægten lagt på uddannelsen i de geografiske fag, dog således, at begge eksaminers kandidater skulle kunne påtage sig undervisning i mellemskolen i hele faggruppens område. Da man i sin tid erfarede, at der formentlig fra skoleautoriteternes side ville rejse sig betydelige betænkeligheder, fordi der ved visse mindre gymnasier ikke ville være tilstrækkelig mange timer til 2 lærere i faggruppens område, undlod man at fremsætte forslag; men man må stadig fra fakultetets side fremhæve, at en sådan deling af skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi af mange grunde vil være ønskelig og formentlig før eller senere må gennemføres. For imidlertid at imødekomme det ønske om en nedsættelse af studietiden, som er fremsat fra mange sider og nu til sidst navnlig er kommet til orde gennem universitetskommissionens betænkning, har fakultetet udarbejdet det hermed fremsendte forslag, hvor man har bevaret uddannelsen i hele faggruppens område, og hvor lettelsen i forhold til den gældende ordning dels består i en nedsættelse af kravene ved og simplificering af de forberedende prøver, dels ved en forenkling af selve eksamensordningen samt navnlig derved, at fordringer til eksamen nedsættes således, at der til de enkelte eksaminer opgives varierende dele af det pensum, i hvilket de studerende har modtaget undervisning. Gennem disse nedskæringer og lettelser af eksamensordningen mener fakultetet at have opnået, så godt som det under omstændighederne kan lade sig gøre, at nedbringe studietiden til ca. 5 år — dette under forudsætning af, at det drejer sig om studerende med matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen —, uden at man iøvrigt har bragt undervisningen ned under det niveau, som en universitetsuddannelse nødvendigvis må forudsætte.

Under hensyn til de stærke ønsker, der — ikke mindst fra de studerendes side — har været fremsat om en nedsættelse af studietiden ved denne eksamen, skal man tillade sig at anmode om, at de nye forslag må blive sat i kraft så snart som gørligt, således at studerende af årgangene 1941 og 1942 vil kunne nyde godt af de fordele i henseende til forkortet studietid, som denne ordning frembyder. Man skal

herved navnlig pege på ønskeligheden af, at de nye bestemmelser for de forberedende prøver snarest muligt — senest inden forårssemestrets begyndelse — kommer til at gælde, eventuelt hvis det skulle være fornødent som en midlertidig ændring af den gældende bekendtgørelse, idet denne nyordning af prøverne i fysik og kemi iøvrigt er uafhængigt af ordningen af den egentlige embedseksamen.

Fakultetets udkast til kgl. anordning var sålydende:

§ 1.

Under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet kan der tages en skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (botanik, zoologi, geologi, geografi med særlige prøver i menneskets fysiologi og kulturgeografi).

For at indstille sig til denne skoleembedseksamen må man desuden have underkastet sig en forberedende prøve i kemi (eventuelt tillige fysik).

§ 2.

Eksamen består af 3 dele. 1. del omfatter et af de i § 1 nævnte 4 fag som hovedfag samt endnu et fag. Vælges botanik eller zoologi til hovedfag, skal henholdsvis geografi eller geologi tages som 2. fag. Vælges geografi eller geologi til hovedfag, skal botanik eller zoologi tages som 2. fag.

2. del omfatter de 2 fag, der ikke er taget til 1. del, samt prøverne i kulturgeografi og menneskets fysiologi.

3. del omfatter en prøve i et indenfor hovedfaget valgt speciale med dettes tilgrænsende discipliner.

Studerende, der har taget zoologi eller botanik til hovedfag, kan til 3. del tage speciale i arvelighedslære og limnologi. Studerende, der har taget botanik til hovedfag, kan til 3. del tage speciale i plante-fysiologi. Studerende, der har taget zoologi til hovedfag, kan tage zoofysiologi eller menneskets fysiologi som speciale ved 3. del.

§ 3.

Gymnastik kan indgå som fag ved denne skoleembedseksamen. Faget træder da i stedet for eksamens 3. del, og de pågældende studenter fritages for menneskets fysiologi til 2. del af eksamen, samt for menneskets morfologi ved eksamen i zoologi. Til 1. og 2. del fordeles de i § 1 nævnte 4 fag således, at botanik og geografi resp. zoologi og geologi altid tages samtidig.

De, der indstiller sig til skoleembedseksamen i gymnastik, skal have gennemgået det eet-årige kursus for gymnastiklærere på Danmarks højskole for legemsøvelser, dog med undtagelse af fagene anatomi og fysiologi.

§ 4.

Eksamen består af skriftlige (eventuelt praktiske) og mundtlige prøver. Af de karakterer, der gives for de enkelte prøver, uddrages en gennemsnitskarakter for hver af de 3 dele. Hovedkarakteren for eksamen beregnes som gennemsnit af samtlige ved de enkelte dele opnåede karakterer.

§ 5.

Regler vedrørende eksamensfordringer og eksamenskarakterer, herunder også regler for eventuelt overførelse af karakterer fra andre eksaminer, fastsættes af ministeriet efter indstilling af fakultetet.

§ 6.

Dispensationer fra anordningens regler kan i særlige tilfælde gives af undervisningsministeriet efter indstilling af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

§ 7.

Hermed ophæves kgl. anordning af 5. april 1935 om skoleembeds-eksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet. Undervisningsministeriet bemyndiges til at træffe de nærmere bestemmelser, derunder overgangsbestemmelser til anordningens gennemførelse.

Fakultetets udkast til ministeriel bekendtgørelse var sålydende:

Med hensyn til den ved kgl. anordning af indrettede skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet fastsættes herved følgende bestemmelser:

A. De forberedende prøver.

De forberedende prøver omfatter dels en prøve i kemi, dels en prøve i fysik. De to prøver kan tages uafhængigt af hinanden, og der gives kun karakteren bestået eller ikke bestået. Prøven i kemi omfatter for studenter af den matematisk-naturvidenskabelige linie, der har opnået $mg \div$ i kemi som gennemsnit af års- og eksamenskarakterer ved studentereksamen, en prøve i organisk kemi, såfremt hovedfag vælges i botanik eller zoologi, eller såfremt den studerende vælger gymnastik som fag, en prøve i uorganisk kemi, såfremt hovedfag vælges i geologi og geografi. For at indstille sig til den sidstnævnte prøve må de studerende forud have gennemgået et kursus i kvalitativ uorganisk analyse. Studenter af de sproglige retninger samt studenter, der ikke har opnået $mg \div$ i kemi til studentereksamen, skal underkaste sig prøve såvel i uorganisk som i organisk kemi. Prøven omfatter i begge tilfælde et pensum af et noget mindre omfang end det, der kræves til lægevidenskabelig forberedelseksamen.

Prøven i fysik er af samme omfang som ved den lægevidenskabelige forberedelseksamen. Kun studenter af de sproglige retninger samt studenter af den matematisk-naturvidenskabelige retning, der ikke har opnået $mg \div$ i fysik som gennemsnit af års- og eksamenskarakterer ved studentereksamen, skal underkaste sig denne prøve. Studenter af de sproglige retninger skal, forinden de indstiller sig til prøven, have gennemgået et kursus i fysiske eksperimentalarbejder, der tilendebringes i 3 ugentlige timer i et halvår.

B. Eksamens 1. del og 2. del.

Fordringerne i de forskellige fag er følgende:

Botanik. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i planternes systematik, morfologi og anatomi. Nærmere kendskab kræves til de vigtigste kulturplanter og til dansk flora. Endvidere kendskab til hovedtrækkene i planternes fysiologi og genetik. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et kursus i planteanatomi og kryptogamer, der tilendebringes i 4 ugentlige timer i $2\frac{1}{2}$ semester, et øvelseskursus i plantefysiologi på 2×3 ugentlige timer i $\frac{1}{2}$ semester samt et algologisk marin-biologisk kursus, der afholdes i en sommerferie.

Zoologi. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i dyrerigets systematik samt til dyrenes og menneskets morfologi. Der kræves et noget nærmere kendskab til den nordiske fauna, væsentlig hvirveldyrene. Endvidere kendskab til hovedtrækkene i dyrenes histologi, embryologi og genetik samt til hovedpunkter i almindelig zoologi. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et øvelseskursus i zootomi, der tilendebringes i 4 ugentlige timer i 2 semestre, et øvelseskursus i embryologi og histologi, der tilendebringes på 2 ugentlige timer i 2 semestre, samt et marin-biologisk kursus, der afholdes i en sommerferie.

Geografi. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i den almindelige geografi og regionalgeografi samt plantegeografi. Der kræves et særligt kendskab til Danmarks og de andre nordiske landes geografi. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et øvelseskursus i kartografi, der tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester, samt have deltaget i geografiske øvelser i 2 ugentlige timer i 2 semestre.

Geologi. Der fordres kendskab til de vigtigste mineraler og bjergarter, til hovedtrækkene af den dynamiske og den stratigrafiske geologi samt til grundtrækkene af palæontologien. Der kræves et nærmere kendskab til Danmarks, de nordiske landes og Grønlands geologi. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået

et øvelseskursus i mineralbestemmelse, der normalt tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester, samt et kursus i palæontologi, der normalt tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester. Kandidaten må have deltaget i et praktisk geografisk-geologisk kursus, der normalt afholdes i en sommerferie.

Prøven i kulturgeografi. Der kræves kendskab til hovedtrækkene i kulturgeografi, særlig erhvervsgeografi. Endelig kræves der et indgående kendskab til enkelte mindre afsnit af regionalgeografien, der udvælges af professoren i Faget.

Prøven i menneskets fysiologi. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i pattedyrenes almindelige fysiologi og særlig til sådanne afsnit af menneskets specielle fysiologi, der finder anvendelse ved undervisningen i gymnasiet. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et kursus i fysiologiske undervisningsforsøg, der tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester.

Hvad der af de ovennævnte fordringer skal opgives til den enkelte eksamen, bestemmes af vedkommende professorer og meddeles de studerende ved opslag.

Eksamensordningen. Ved begge dele afholdes der i hvert af fagene en skriftlig (eller delvis praktisk) prøve, hvortil normalt tilstås 4 timer, og en mundtlig prøve; for hver prøve gives een karakter, således at der ved 1. del gives 2 mundtlige og 2 skriftlige, ved 2. del 4 skriftlige og 4 mundtlige karakterer.

C. Fordringerne til 3. del.

3. del omfatter de dele af hovedfaget, der slutter sig til specialet, der i botanik også kan falde i arvelighedslære, limnologi og plante-fysiologi, i zoologi også i arvelighedslære, limnologi, zoofysiologi og menneskets fysiologi. De studerende, der har botanik til hovedfag, må have gennemgået et kursus i mikrobiologi i 3×2 ugentlige timer i $\frac{1}{2}$ semester samt et kursus i cytologi efter aftale. Studerende, der har botanik eller zoologi til hovedfag, må have gennemgået kursus for viderekomne i marin biologi og kursus i ferskvandsbiologi med terrestrisk økologi, hvilke kurser afholdes i sommerferien. De studerende, der har geografi til hovedfag, må, inden de tager 3. del, gennemgå et kursus i stedsbestemmelse på det astronomiske observatorium. De studerende, der har geologi til hovedfag, må, alt eftersom de har speciale i den mineralogisk-petrografiske retning eller den palæontologisk-stratigrafiske retning, inden de indstiller sig til tredje del, have gennemgået et kursus i mikroskopisk mineralbestemmelse eller et kursus for viderekomne i palæontologi.

Eksamensfordringerne: Der kræves et grundigere kendskab til de dele af hovedfaget, der knytter sig nærmere til specialet, hvilket sidste må være tilegnet gennem selvstændigt arbejde.

Eksamensordningen: Der afholdes i specialet en stor skriftlig eller praktisk prøve, hvortil tilstås en tid af højst 4 uger. Prøven kan dog erstattes af et i studietiden udført videnskabeligt arbejde. Der gives for denne prøve een karakter, som gælder dobbelt. Iøvrigt afholdes i specialet og tilgrænsende dele af hovedfaget en mindre skriftlig (eller delvis praktisk) prøve (4 timer) og en mundtlig prøve. For hver af disse to prøver gives een karakter.

D. Gymnastik som fag ved denne eksamen.

For studerende, der har gymnastik som fag, træder dette i stedet for eksamens 3. del, og disse studenter fritages for menneskets fysiologi til 2. del af eksamen samt for menneskets morfologi ved eksamen i zoologi. Til 1. og 2. del fordeles fagene således, at botanik og geografi resp. zoologi og geologi altid tages samtidig.

Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen i gymnastik, skal han forelægge bevis for på Danmarks højskole for legemsøvelser at have gennemgået det etårige kursus for gymnastiklærere, dog med undtagelse af fagene anatomi og fysiologi.

Eksamensfordringerne er følgende:

a. *Anatomi:* Kendskab til grundtrækkene af menneskets anatomi.

b. *Gymnastikteori:* Kendskab til samtlige hovedafsnit indenfor fysiologien, idet der dog særlig lægges vægt på sådanne, der har direkte berøring med musklernes og muskelarbejdets fysiologi, samt den fysiologiske bevægelseslære. Noget kendskab til de vigtigste fysiologiske metoder og elementær fysiologisk teknik.

Eksamensordningen: I et speciale, der kun kan vælges indenfor gymnastikteorien, gives en større skriftlig eller eksperimentel opgave, til hvis besvarelse der tilstås en tid af indtil 4 uger. Prøven kan dog erstattes af et i studietiden udført videnskabeligt arbejde. For denne prøve gives 1 dobbeltkarakter.

I gymnastikteori gives desuden 1 mindre (4 timers) skriftlig opgave, for hvilken gives 1 karakter.

Den ene af de nævnte opgaver skal normalt falde indenfor den fysiologiske bevægelseslære.

Der prøves mundtlig i anatomi samt i gymnastikteori. For hver af disse prøver gives 1 karakter.

E. Almindelige bestemmelser.

Ved eksamen benyttes følgende karakterskala: $ug = 8$, $ug \div = 7\frac{2}{3}$, $mg + = 7\frac{1}{3}$, $mg = 7$, $mg \div = 6\frac{1}{3}$, $g + = 5\frac{2}{3}$, $g = 5$, $g \div = 3\frac{2}{3}$, $tg + = 2\frac{1}{3}$, $tg = 1$, $tg \div = \div 1\frac{2}{3}$, $mdl + = \div 4\frac{1}{3}$, $mdl = \div 7$, $mdl \div = \div 12\frac{1}{3}$, $slet + = \div 17\frac{2}{3}$, $slet = \div 23$.

For at bestå eksamen må kandidaten efter ovenstående skala have opnået mindst 5 som gennemsnitskarakter ved hver af eksamens 3 dele.

Hovedkarakteren beregnes som gennemsnit af samtlige ved de tre dele opnåede karakterer.

$7\frac{1}{2}$ eller mere giver 1. karakter med udmærkelse.

6 indtil $7\frac{1}{2}$ giver 1. karakter.

5 indtil 6 giver 2. karakter.

En bestået lægevidenskabelig forberedelseksamen med karakteren $11\frac{1}{3}$ i henholdsvis fysik og kemi kan erstatte de forberedende prøver i disse fag.

Indtegning til 1. del af eksamen efter denne ordning foregår første gang i vinteren 1943—44, efter anordning af 5. april 1935 sidste gang i sommeren 1945. De studerende, som har taget første del af skoleembedseksamen efter den gamle ordning, kan afslutte studiet efter denne. Fakultetet bemyndiges til at træffe særlige bestemmelser for studerende, der har påbegyndt studiet efter anordning af 5. april 1935, og som ønsker at afslutte det efter den nye ordning.

Ved indtegning til skoleembedseksamen betales en afgift på 24 kr.

Fakultetets indstilling var ledsaget af følgende mindretalsudtalelse af professor, dr. phil. P. Boysen Jensen:

Den ved kgl. anordning af 13. august 1924 indrettede skoleembedseksamen bestod som bekendt foruden af forberedelseksamen af 2 dele, af hvilke den ene omfattede botanik og zoologi, den anden geologi, geografi og fysiologi; der læstes ikke noget speciale. Studietiden, der var beregnet til $4\frac{1}{2}$ år, kan anslås til $5\frac{1}{2}$ år. Da der i den ved kgl. anordning af 5. april 1935 indrettede skoleembedseksamen på ny indførtes speciale til skoleembedseksamen, nøjedes man imidlertid ikke med at foretage denne ændring, men udvidede tillige på forskellig måde den bestående eksamen meget stærkt, dels ved at kræve, at der skulle aflægges eksamen to gange i botanik, zoologi, geografi og geologi, dels ved at forøge det normerede antal undervisningstimer og endelig ved at udvide eksamensfordringerne. I et særvotum til forslaget om ændringen af skoleembedseksamen (se universitetets årbog 1934—35, s. 193) fremhævede jeg derfor stærkt, at den nye ordning måtte medføre en betydelig forlængelse af studietiden. Denne antagelse er i høj grad blevet bekræftet, idet studietiden ved indførelsen af den ændrede skoleembedseksamen er vokset til 7—8 år.

Under bestræbelsen for at tilvejebringe en ordening, hvorved studietiden kunne bringes ned på 5 år, således som det er foreslået i 4de del af universitetskommissionens betænkning, havde medlemmerne af den naturhistorisk-geografiske faggruppe samlet sig om et forslag, som blev vedtaget i et møde efter sommerferien. Dette gik i korthed ud på, at eksamen skulle bestå af en forberedelseseksamen i organisk kemi (eventuelt tillige uorganisk kemi og fysik) samt 3 dele. 1ste del skulle omfatte et hovedfag, der kunne være botanik, zoologi, geologi eller geografi, samt et bifag. Hvis hovedfaget var et biologisk fag, skulle bifaget være et ikke biologisk fag og omvendt. 2den del skulle omfatte de to af de ovennævnte fag, som ikke var taget til 1ste del, samt menneskets fysiologi. 3die del skulle omfatte et hovedfag med speciale. Ved senere forhandlinger er der imidlertid i dette forslag blevet indført ændringer af så væsentlig art, at jeg ikke er i stand til at tiltræde dem, og jeg ønsker derfor at opretholde det ovennævnte forslag, dog med visse mindre ændringer. Jeg skal i det følgende gøre nærmere rede for dette forslag og knytte nogle bemærkninger dertil, idet jeg dog bemærker, at forslaget, som det er udformet, udelukkende tager sigte på studerende af den matematisk-naturvidenskabelige linie.

Hvis man vil udarbejde en plan til en skoleembedseksamen, hvis 1ste del skal kunne tages efter 2 års forløb, som kan gennemføres i 5 år, som indeholder speciale, og som er således indrettet, at alle kandidater kan undervise i alle naturfag i skolen, må man efter min opfattelse begynde med at nedskære ordningen af 1924 (28) således, at studietiden for denne bliver 4 år, og dertil knytte et speciale på 1 år.

Forberedelseseksamen i ordningen 1924 (28) omfattede en prøve i kemi af samme omfang som ved den lægevidenskabelige embedseksamen samt forskellige øvelser. Nu er imidlertid undervisningen i uorganisk kemi i gymnasiet så omfattende, at man må kunne lade denne del af kemien samt øvelserne falde bort til forberedelseseksamen. Derimod giver undervisningen i organisk kemi i gymnasiet ikke et tilstrækkeligt grundlag for undervisningen i de fysiologiske fag til skoleembedseksamen, og det foreslås derfor, at forberedelseseksamen kommer til at omfatte en prøve i organisk kemi. Denne eksamen tages sammen med filosofikum et år efter studietidens begyndelse.

De fire første år af studietiden anvendes iøvrigt til tilegnelse af det stof, som er nødvendigt for undervisningen i skolen. Fagene er botanik (inkl. plantefysiologi og arvelighedslære), zoologi, geologi og geografi samt menneskets fysiologi. For at få stoffet nedskåret i tilstrækkelig grad vil det være hensigtsmæssigt, at et af de fire første fag læses som hovedfag og de andre som bifag. Denne ordening vil også sikre en grundig uddannelse i hvert fald i eet fag. Fagene skal nu fordeles på 2 dele, som hver kan tages på 2 år. I det ovennævnte forslag fra faggruppen

var kombinationen af fagene fri, dog således at hovedfaget skulle læses til 1ste del, at et biologisk fag skulle kombineres med et ikke biologisk fag, og at menneskets fysiologi altid skulle læses til 2den del. Det vil dog formentlig være en fordel, at fagene grupperes fast med hinanden, og den mest praktiske ordning vil da vistnok være den, at fagene botanik og zoologi udgør den ene gruppe, og fagene geologi og geografi den anden gruppe. Faget menneskets fysiologi læses altid til 2den del. Fordelingen bliver altså den samme som i skoleembedseksamen af 1924 (28). Når botanik eller zoologi er hovedfag, kommer 1ste del til at omfatte disse to fag, medens anden del omfatter geologi, geografi og menneskets fysiologi; når geologi eller geografi er hovedfag, læses disse to fag til første del, de andre 3 fag til 2den del. Dette er en fuldt retfærdig ordning, fordi fagene botanik-zoologi og geologi-geografi bliver fuldkommen ligestillede; at faget menneskets fysiologi ganske som i ordningen af 1924 må have en særstilling, er begrundet på den ganske særlige vægt, der lægges på dette fag i skolen. Der opnås tillige ved denne ordning, at de to dele bliver omtrent lige store, idet faget menneskets fysiologi til 2den del kommer til at modsvare fagene filosofi og organisk kemi til 1ste del.

3die del skal omfatte specialet, som skal ligge indenfor hovedfaget. Undervisningen til denne del må være kvalitativ forskellig fra undervisningen til 1ste del og 2den del. Det er ikke formålet med specialestudiet at forøge studenternes kundskabsforråd, men at lære dem videnskabelig vurdering og kritik. Forudsætningen herfor er igen kendskab til videnskabelig metode og speciallitteratur. Når dette skal nås på 1 år, må specialeområdet være meget begrænset, f. eks. må zoologien deles i en række specialeområder, f. eks. systematiske grupper, histologi, embryologi, limnologi etc. og på tilsvarende måde i de andre fag.

Gymnastik kan indgå som fag ved denne eksamen og træder da i stedet for 3die del.

Det ovenfor skitserede forslag afviger hovedsagelig fra flertallets forslag i følgende 4 punkter:

1. I modsætning til flertallet indenfor faggruppen mener jeg, at der bør afholdes en prøve i organisk kemi for alle studerende. Grundene hertil er følgende:

Biologiundervisningen i gymnasiet står efter min opfattelse på et højt trin, fordi man har gjort et virkeligt forsøg på at sammenfatte alle biologiens enkelte grene til et helhedsbillede, således at eleverne skulle kunne få en forståelse af, hvad en levende organisme er. Selv om dette mål måske endnu ikke er nået, er det meget prisværdigt, at man stræber hen derimod. Det må da være universitetets sag at indrette en biologiundervisning, der kan danne grundlaget for denne skole-

undervisning, og indenfor universitetets biologiundervisning må fysiologien — både plantefysiologien og den menneskelige fysiologi — nødvendigvis indtage en fremtrædende plads. En undervisning i fysiologi må imidlertid være baseret på kendskab til fysik og kemi; medens undervisningen i fysik og i uorganisk kemi i gymnasiet må siges at give et tilstrækkeligt grundlag for fysiologiundervisningen, er dette derimod ikke tilfældet med undervisningen i organisk kemi, og denne må derfor nødvendigvis suppleres med en prøve ved universitetet; da alle studerende skal undervises i fysiologi, må denne prøve nødvendigvis også tages af alle studerende. Jeg kan kun udtale, at det er mig ganske uforståeligt, at man kan mene, at det skulle være muligt at undervise studenter, der ikke har kendskab til den organiske kemis elementære grundbegreber, i fysiologi; så vidt mig bekendt, finder dette ikke sted ved nogen af de højere læreanstalter, hvor der undervises i fysiologi. Det vil efter min opfattelse være ganske utilstrækkeligt, at lærerne i fysiologi anvender nogle timer til at gennemgå organisk kemi. En sådan undervisning, som jeg iøvrigt selv altid har praktiseret, er meget formålstjenlig, når studenterne i forvejen kender den elementære organiske kemi; ellers vil den være ganske ufyldstgørende.

2. Et tidligere forslag fra faggruppen til en ændring af skoleembedseksamen gik ud på, at der skulle indrettes to forskellige eksaminer, en biologisk og en geologisk-geografisk skoleembedseksamen. Forslaget kunne af praktiske grunde ikke gennemføres; imidlertid er undervisningen indenfor biologi på den ene side og geografi-geologi på den anden side så væsensforskellig, at det formentlig vil være mest formålstjenligt at henlægge de to grupper til hver sin del, således at de så vidt muligt bliver uafhængige af hinanden, og ikke, som det er gjort i flertallets forslag, at kombinere biologiske fag med ikke biologiske fag til samme del. Den indbyrdes afstemning af fagenes omfang vil langt lettere nås, hvis de biologiske fag adskilles fra de ikke biologiske, og hver af de to faggrupper får lige lang tid til sin rådighed.

3. Ifølge flertallets forslag skal fagene botanik, zoologi og geologi (bortset fra specialundervisningen) kun have een prøve, medens geografien skal have to, idet dette fag deles i geografi (der omfatter almindelig geografi, regionalgeografi og plantegeografi) og kulturgeografi (inclusive regionalgeografi). Da faget geografi alene ækvivalerer med et af fagene botanik, zoologi eller geologi, er det klart, at den samlede geografi får et langt større omfang end de nævnte fag; karaktermæssigt kommer geografi til at veje dobbelt så meget som et af disse fag. Der kan ikke være tvivl om, at af de fire fag er de biologiske fag, botanik og zoologi, de vanskeligste, både med hensyn til forskning og undervisning, fordi de objekter, de beskæftiger sig med, de levende organismer, er så uhyre komplicerede; jeg kan derfor ikke se nogen rimelig grund

til, at geografien skal have denne særstilling, og jeg mener, at det i høj grad vil vanskeliggøre studiet til 2den del. Når f. eks. zoologi eller geologi er hovedfag, kommer anden del til at bestå af menneskets fysiologi, botanik, geografi samt kulturgeografi. Alle disse fag kan næppe tages på 2 år.

4. Ifølge flertallets forslag skal 3die del omfatte en prøve i et indenfor hovedfaget valgt speciale med dettes tilgrænsende discipliner. Desuden er der i de biologiske fag henlagt flere obligatoriske kurser til 3die del. Efter min opfattelse må alle obligatoriske kurser være gennemgået senest, når 2den del tages, og prøven til 3die del må være begrænset til selve den disciplin, indenfor hvilket specialet falder (eller eventuelt til en del af denne disciplin). Dette er, hvis 3die del skal gennemføres på et år, efter min opfattelse en betingelse for, at der kan komme noget ud af specialeundervisningen.

Hvis det skal være muligt at gennemføre den skitserede eksamen på 5 år, vil det være nødvendigt at foretage en stærk nedskæring af de nuværende eksamensfordringer, navnlig for bifagenes vedkommende. Der er efter min opfattelse navnlig to ting, der må lægges stærk vægt på: 1. I de fag, der gennemgås i 4 semestre, må undervisningen indrettes således, at der hvert år kan begyndes på studiet. 2. Det må for 1ste og 2den dels vedkommende i studieplanen under henvisning til bestemte bøger nøje præciseres, hvad der skal opgives til eksamen, således at studenterne ved, hvad de skal kunne.

Herefter anmodede universitetets rektor under 23. december 1942 fakultetet dels om en udtalelse om de i professor Boysen Jensens mindretalsvotum berørte forhold dels om oplysning om, hvorvidt sagen havde været forhandlet med studenterrådet, og om hvilken stilling dette havde indtaget til forslagene.

Herefter tilskrev fakultetet under 30. december 1942 universitetets rektor således:

Når fakultetet ikke har kunnet tiltræde de i professor Boysen Jensens mindretalsindstilling fremførte synspunkter, tiltrods for, at adskillige af faggruppens lærere er enig med ham på visse punkter, skyldes det, at man fra fakultetets side mener det påtrængende nødvendigt, at en ny ordning af skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi gennemføres så hurtigt som gør sig, og det overvejende flertal er derfor blevet stående ved det foreliggende forslag som det i øjeblikket gennemførlige, idet det i videst udstrækning imødekommer såvel skolens ønsker som kravet om en nedsat studietid. Den særstilling, man har givet kulturgeografien, er i overensstemmelse med denne disciplins særlige stilling i gymnasiet og imødekommer derfor et ønske fra skolens side.

Iøvrigt skal man bemærke, at professor Boysen Jensens forslag ikke principielt afviger fra flertallets, samt at der yderligere ved forslaget endelige formulering er taget hensyn til det af professor Boysen Jensen under pkt. 4 fremførte.

Man skal yderligere bemærke, at der under sagens behandling ved fakultetet til stadighed har været ført forhandlinger med det matematisk-naturvidenskabelige studenterråd, der i skrivelse til fakultetet af 30. juni d. å. anerkender, at forslaget betyder en lettelse af studiet, men at man iøvrigt ligesom fakultetets flertal betragter en deling af skoleembedseksamen i to linier som den mest ønskelige løsning. I denne forbindelse skal man gøre opmærksom på, at flertallets forslag i højere grad end professor Boysen Jensens kan betragtes som en forberedelse til en sådan løsning.

Endelig skal man pege på, at studenterrådet i en skrivelse af 29. september 1942 meget indtrængende har henstillet, at sagen fremmes det mest mulige.

Efter at fakultetets indstilling med konsistoriums tilslutning under 15. januar 1943 var blevet indsendt til ministeriet, udbad dette sig under 20. april 1943 en udtalelse fra universitetet om en fra undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne indhentet erklæring af 6. s. m., bilagt med en fra undervisningsinspektørens faglige medhjælper, lektor Johannes Reumert indhentet udtalelse af 13. marts 1943. Denne udtalelse var sålydende:

I anledning af de fra Københavns universitet den 15. januar 1943 til undervisningsministeriet fremsendte forslag til kongelig anordning og ministeriel bekendtgørelse om skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet til afløsning af kgl. anordning af 5. april 1935 og ministeriel bekendtgørelse af 10. s. m. (journal nr. 1344/43; diverse aktstykker, modtaget af mig den 5. marts 1943) — skal jeg — efter konference med bestyrelsen for »Foreningen for gymnasiets og seminariets lærere i naturfag«, således, at de synspunkter, der her fremsættes, også er udtryk for bestyrelsens synspunkter, — bemærke følgende:

Ved en undersøgelse af de foreliggende forslag ud fra skolemæssige synspunkter må rettesnoren være den, at man fra skolens side må ønske, at universitetsuddannelsen så godt, som det er muligt inden for de givne rammer, skal kunne kvalificere kandidaterne til at varetage skolens undervisning i naturhistorie og geografi i mellemskole, realklasse og gymnasium, samt i naturlære i det sproglige gymnasium.

Undersøgelsen skal først beskæftige sig med formuleringen og omfanget af eksamenskravene, dernæst med eksamensordning og karakterberegning og endelig tage stilling til den deling af studiet, som flertallet inden for det matematisk-naturvidenskabelige fakultet er stemt for, og som flertalsforslaget siges at være en forberedelse til.

Formulering og omfang af eksamenskrav.

1) De forberedende prøver.

Det vil ikke være i skolens interesse, at de forberedende prøver gøres mere fyldige end højst nødvendigt; men man vil mene, at en prøve i organisk kemi med et pensum af noget mindre omfang end det, der kræves til lægevidenskabelig forberedelseksamen, bør være obligatorisk for studenter af alle linier, uanset hvilken karakter, der er opnået i kemi ved studentereksamen, og uanset hvilket fag, der senere vælges til hovedfag.

Både ved mellemskolens og gymnasiets naturhistorieundervisning og ved undervisningen i naturlære i det sproglige gymnasium har læreren brug for et grundlag i organisk kemi af noget større omfang end det, der kræves til matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen. Af professor Boysen Jensens forslag af 21. november 1942 fremgår det, at han mener, at et sådant grundlag i organisk kemi også er uundværligt for de påfølgende studier ved universitetet, uanset hvilket hovedfag der vælges.

En prøve i uorganisk kemi må for de studerende, der har opnået mg ÷ og derover i kemi ved matematisk studentereksamen, anses for overflødig, når det betænkes, hvilket undervisningsarbejde en cand. mag. med naturhistorie og geografi som fag skal kunne udføre i skolen. Det er ikke skolens sag at udtale sig om nødvendigheden af en prøve i uorganisk kemi af hensyn til det videre studium med geografi eller geologi som hovedfag. Blot må det være tilladt at pege på det uheldige i, at de studerende, hvis en sådan prøve forlanges til nogle af hovedfagene, men ikke til andre, tvinges til at vælge hovedfag ved begyndelsen af studietiden, inden de endnu kan have rigtigt kendskab til universitetsstudiets karakter. Dette forhold kan bidrage til at fremme den specialisering af studiet på et for tidligt tidspunkt, som skolen må sætte sig imod.

Eksamens 1. og 2. del.

Det må være i skolens interesse, at alle de dele af fagene naturhistorie og geografi med geologi, der betyder noget i skolearbejdet, nævnes i den ministerielle bekendtgørelse som eksamenskrav, selv om det må antages, at disse discipliner er, og også i fremtiden vil være, genstand for undervisning ved universitetet.

Medens man således i det foreliggende forslag til ministeriel bekendtgørelse kræver kendskab i hovedtrækkene til planternes systematik, morfologi, anatomi, fysiologi og genetik, nævnes der ikke noget om planternes økologi og om plantesamfund, der dog spiller en stor rolle på forskellige trin af skoleundervisningen.

Det forlanges, at kandidaten, før han indstiller sig til eksamen, skal have gennemgået kursus i planteanatomi, kryptogamer, plantefysiologi,

algologi og marin biologi, men der forlanges ikke kursus i ferskvandsbiologi, som skolens undervisning kræver kendskab til, undtagen af kandidater med botanik eller zoologi som hovedfag.

Det er heller ikke noget sted under kravene til botanik og zoologi til 1. del og 2. del præciseret, at kandidaten skal have kendskab til de mikroskopiske organismer, der udgør overordentlig vigtige emner for gymnasiets og realklassens biologiundervisning; kun kandidater med hovedfag i botanik skal have gennemgået et kursus i mikrobiologi.

Efter den nu gældende ministerielle bekendtgørelse af 10. april 1935 forlanges det af kandidater, der indstiller sig til eksamens 2. del, at de forinden har underkastet sig en prøve i elementær astronomi. Dette krav er efter det nye forslag bortfaldet, og der nævnes overhovedet ikke noget om krav i astronomi. Men da astronomi nu udgør et vigtigt led i det sproglige gymnasiums undervisning i geografi, burde kravet dog præciseres i den ministerielle bekendtgørelse, således at det f. eks. blev nævnt som en integrerende del af den almindelige geografi.

Man må endvidere gøre opmærksom på, at den del af geologien, der har størst interesse for undervisningen fra mellemskolen og op i gymnasiet (i gymnasiet sideordnet med mineralogi, petrografi, Danmarks geologi og palæontologi) er den dynamiske geologi, som hidtil næppe har haft den fremskudte plads i universitetsundervisningen, som den efter sin betydning for skoleundervisningen kunne gøre krav på.

Af de i forslaget nævnte øvelser kan nogle siges at være af mindre interesse for uddannelsen til skolevirksomhed. Dette gælder navnlig, som det også ved tidligere lejligheder har været fremhævet, øvelserne i kryptogamer. Fra skolens synspunkt ville det være til gavn for læreruddannelsen, om nogle af disse øvelser blev erstattet af øvelser i mikrobiologi og ferskvandsbiologi.

Efter det foreliggende forslag til ministeriel bekendtgørelse fordres der nu i modsætning til tidligere et nærmere kendskab til de nordiske landes og Grønlands geologi. Selv om disse krav nok er rimelige ud fra andre synspunkter, må man hævde, at de ikke støttes af de fordringer, der må stilles til skoleundervisningen på disse felter.

I modsætning til tidligere forlanges det i det fremsendte forslag, at kandidater, der indstiller sig til eksamen i geologi, skal have gennemgået et kursus i palæontologi. Dette nye krav kan ikke siges at svare til en ændring i kravene til skolearbejdet, idet palæontologien i gymnasiet læses i samme omfang som tidligere, blot med den forskel, at den nu hører ind under faget biologi, medens den tidligere læstes under geologien.

På alle de her på s. 2—s. 4 nævnte punkter af forslaget til ministeriel bekendtgørelse vedrørende fordringerne til eksamens 1. og 2. del kunne skolen ønske en revision, der både med hensyn til udvidelser og indskrænkninger bragte kravene i større overensstemmelse med det, der vil være nyttigt for uddannelsen til skolegerningen.

Fagene kulturgeografi og menneskets fysiologi har i forslaget netop det omfang, som passer for de vordende læreres tarv.

I sit mindretalsforslag af 21. november 1942 går professor Boysen Jensen imod dette, at der både skal eksamineres i geografi og kulturgeografi, med den begrundelse, at geografien dermed får en særstilling, der ikke skulle være berettiget, forsåvidt som de biologiske fag skulle rumme større vanskeligheder. Fra skolens side kan der imidlertid ikke indvendes noget mod det forhold i flertallets forslag, at geografis omfang får den størrelse, der betinges af, at der eksamineres både i geografi og kulturgeografi. I skolen råder den geografiske faggruppe (geografi, geologi og naturlære i spr. gymnasium) over nøjagtigt samme timetal som den biologiske faggruppe (botanik, zoologi, fysiologi, biologi). Der er for øjeblikket absolut intet, der tyder på, at undervisningen i geografi-geologi efter endt universitetsuddannelse skulle falde lærerne lettere end undervisningen i de biologiske fag; snarere er det omvendte tilfældet. Faget erhvervsgeografi i gymnasiet er rimeligvis i øjeblikket det af naturfagene, der stiller de fleste uopfyldte krav til lærerne. Det falder derfor godt i tråd med skolens ønsker, at den geografiske faggruppe ved skoleembedseksamen får samme valens som den biologiske faggruppe, og det vil den få efter flertallets forslag.

Det samlede omfang af studiet og eksamensfordringerne har også interesse for skolen, forsåvidt som dette omfang bestemmer studiets varighed og dermed i det lange løb tilgangen til det. Derfor skal også dette forhold her berøres.

Det vil være indlysende, at selv om visse indskrænkninger i forslaget skulle kunne gennemføres, f. eks. med hensyn til kryptogamer og palæontologi, vil pensum alligevel forekomme meget omfattende. Forskellen mellem det foreliggende forslag og den ministerielle bekendtgørelse af 10. april 1935 beror med hensyn til fagenes omfang væsentlig derpå, at der i det foreliggende forslag forlanges kendskab til hovedtrækkene af de forskellige discipliner, medens der i den ministerielle bekendtgørelse af 10. april 1935 forlanges kundskaber i et omfang, der svarer til fremstillingen i større lærebøger. Dette gælder botanik, zoologi, geografi og fysiologi. Øvelsernes antal og omfang er i virkeligheden noget større efter den foreslåede ordning end efter den nugældende, idet sommerferiekursus i algologi og marin biologi er gjort obligatorisk, og idet der forlanges kursus i palæontologi. Det samlede timetal for øvelser i planteanatomi og kryptogamer er ens efter de to forslag, idet de tidligere adskilte øvelser i thallofyter og archegoniate kryptogamer er slået sammen. Det bør også nævnes, at medens de obligatoriske øvelser til 3. del efter ordningen af 1935 er ganske få, forlanges der efter det nye forslag yderligere øvelser i cytologi, mikroskopisk mineralbestemmelse, videregående palæontologi, geografisk-geologisk feriekursus, feriekursus i ferskvandsbiologi og terrestrisk økologi og videregående marin biologi.

Kursus i mikrobiologi for botanikere er flyttet fra 2. til 3. del. En indskrænkning i kravene betegnes ved, at indsamling af herbarier ikke mere gøres obligatorisk.

Hvis forslaget, som ønsket af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og studenterråd, skal betyde en indskrænkning af studietiden, står og falder dette med gennemførelsen af de to fordringer, professor Boysen Jensen fremsætter allersidst i sin skrivelse af 21. november 1942: 1) at undervisningen i de fag, der gennemgås på 4 semestre, indrettes således, at der hvert år kan begyndes på studiet, og, 2) at det i studieplanen nøje præciseres under henvisning til bestemte bøger, hvad der skal opgives til eksamens 1. og 2. del.

Endvidere er der en passus i forslaget til ministeriel bekendtgørelse, der i denne forbindelse må skænkes særlig opmærksomhed. Der står: »Hvad der af ovennævnte fordringer skal opgives til den enkelte eksamen, bestemmes af vedkommende professorer og meddeles de studerende ved opslag«. Meget ville være vundet, hvis denne passus fik en mere bestemt formulering, f. eks.: »Af hvert enkelt fags samlede pensum, bestemt ved ovenstående fordringer, opgives fra halvdelen til to trediedele til den enkelte eksamen. Vedkommende professorer bestemmer, hvilke dele af stoffet, der til den enkelte eksamen kan udgå, og dette meddeles de studerende ved opslag tre måneder før eksamens begyndelse og efter, at fristen for indlevering af eksamensansøgninger er udløbet«.

Eksamens 3. del.

Det er i skolens interesse, at kandidaterne under deres forberedelse til 3. del lærer »videnskabelig vurdering og kritik« og får kendskab til »videnskabelig metode og speciallitteratur«, og det er rimeligt, at man for at opnå dette formål udstykker de enkelte fag i endog ret små specialområder, som man i det sidste studieår skal have den bedst mulige lejlighed til at fordybe sig i.

Men det er betydningsfuldt at påpege, at det foreliggende forslag henlægger mange, — for de biologiske fags vedkommende overordentlig mange, obligatoriske kursus netop til dette sidste studieår. Herved står forslaget i stærk modsætning til ordningen af 1935, og det er ikke muligt at se, hvorledes der er sket nogen imødekommen af professor Boysen Jensens ønsker under punkt 4, hvorefter alle obligatoriske kursus skal være gennemgået, senest når 2. del tages. Også efter flertallets opfattelse må dette vel være en betingelse for, at der kan komme noget ud af specialeundervisningen.

Eksamensordning og karakterberegning

Det, der må ønskes fra skolens side, er en eksamensordning, der giver sikkerhed for, at de enkelte fag eller faggrupper behandles på ligelig måde. Det vil være uheldigt, set fra skolens synspunkt, om kandi-

dater, der er ensidigt interesserede enten i de geografisk-geologiske eller i de biologiske fag, skal kunne få lejlighed til at forsømme den anden faggruppe og endda bestå eksamen.

Under den nuværende ordning (af april 1935) omfatter 1. del fagene botanik, zoologi, geografi og geologi og anden del de samme fag samt fagene »plantefysiologi med genetik« og »zoofysiologi«. 3. del omfatter speciale eller gymnastik. Efter det nye forslag til kgl. anordning omfatter 1. del enten botanik-geografi eller zoologi-geologi, og eet af fagene, der tages til 1. del, skal være hovedfag; 2. del består af de to fag, der ikke er taget til 1. del, samt prøver i kulturgeografi og menneskets fysiologi; 3. del omfatter speciale eller gymnastik.

I een retning betegner det nye forslag et fremskridt, idet eksamen simplificeres. I stedet for 23 forskellige prøver efter den nugældende ordning kan man efter forslaget nøjes med 15 (med gymnastik som fag: 17). I en anden retning betegner forslaget set fra skolens synspunkt et tilbageskridt, idet den nye ordning indebærer, at valget af hovedfag sker på et tidligt trin af studiet. En tidlig specialisering er ikke i skolens interesse. I en tredje henseende bringer forslaget ikke en forbedring, der ellers var ønskelig. Man har under ordningen af 1935 set eksempler på, at et ringe standpunkt i een af faggrupperne ikke har været nogen hindring for at bestå eksamens enkelte dele og oven i købet opnå et pænt samlet eksamensresultat. Den fagkombination, der nu er foreslået ved eksamens 1. og 2. del, byder ikke på væsentlig større sikkerhed, idet et geografisk-geologisk fag ved hver af delene kan hjælpe på resultatet af et biologisk og omvendt.

Det skal her anføres, at ved studieordningen af august 1924 har fagkombinationen været således, at der eksamineredes i zoologi og botanik til 2. del (1. del svarede til den nuværende forprøve), og i geografi, geologi og fysiologi til 3. del. Efter ordningen af december 1916 var fagene kombineret således, at den ene af eksamens dele altid omfattede geografi-geologi, medens de biologiske fag (botanik, zoologi og fysiologi) kombineredes til den anden af eksamens dele. Der har altså ikke tidligere været noget i vejen for en kombination af de biologiske fag til den ene og de geografiske fag til den anden af eksamens to dele.

Fra et skolesynspunkt må man anbefale denne kombination af de mest beslægtede fag som den, der giver den største sikkerhed for en ligelig uddannelse, når der til hver af eksamens dele, som tilfældet er både ved den bestående og den foreslåede ordning, kræves en vis gennemsnitskarakter (5) for at bestå. Det anføres i denne forbindelse, at professor Boysen Jensen i sit forslag betoner, at kombinationen også er praktisk af hensyn til tilrettelæggelsen af universitetsundervisningen. Man kan altså fra skolens side ønske, at 1. del efter det nye forslag kommer til at omfatte enten geologi-geografi eller botanik-zoologi, og at 2. del kommer til at omfatte fysiologi, kulturgeografi samt de to fag,

der ikke er taget ved 1. del; rækkefølgen, hvori fagene tages til 1. og 2. del, skulle ikke behøve at være afhængig af, hvilket af fagene der vælges til hovedfag.

En 3. del, ved hvilken kandidaterne får lejlighed til at dokumentere, at de på et enkelt begrænset felt kan arbejde videnskabeligt, er i skolens interesse; men skolen er ikke interesseret i, at skoleembeds-eksamen nærmer sig magisterkonferens ved den vægt, der både efter den gældende og den foreslåede ordning tillægges hovedfaget ved udregningen af det samlede eksamensresultat. Efter begge ordninger kræves, for at kandidaten kan bestå, en gennemsnitskarakter på mindst 5 ved hver af eksamens tre dele. Ved den gældende ordning beregnes hovedkarakteren som gennemsnit af de tre ved 1., 2. og 3. del opnåede gennemsnitskarakterer. Ved den foreslåede ordning skal hovedkarakteren beregnes som gennemsnit af samtlige ved de tre dele opnåede karakterer. I begge tilfælde har hovedfaget en meget stor karaktermæssig vægt; i første tilfælde, fordi specialet vejer med $\frac{1}{3}$ i det samlede eksamensresultat, samtidig med, at karaktererne i hovedfaget spiller en rolle for bestemmelsen af gennemsnittet ved 1. og 2. del; i det andet tilfælde, fordi karaktererne i hovedfag og speciale udgør mere end $\frac{1}{3}$ af det samlede antal karakterer (16) i de seks fag.

Dette forhold kunne afhjælpes, hvis hovedkarakteren udregnedes således, at gennemsnitskaraktererne ved 1. og 2. del, men ikke ved 3. del, regnedes dobbelt ved den sluttelige sammentælling. Gennemsnitskarakterernes samlede sum skulle så divideres med 5, og specialet ville i det endelige resultat veje med en femtedel, hvilket må forekomme rimeligt.

For kandidater med gymnastik som fag kan hovedkarakteren i lighed med, hvad der er tilfældet nu, beregnes som gennemsnit af de ved 1., 2. og 3. del opnåede gennemsnitskarakterer.

Fremtidig deling af studiet?

Af skrivelsen til undervisningsministeriet af 14. december 1942 fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet fremgår det, at man af hensyn til skolen er blevet stående ved de foreliggende forslag til kgl. anordning og ministeriel bekendtgørelse, skønt flertallet af faggruppens lærere har været stemt for en opbygning af to former for skoleembeds-eksamen, en med hovedvægten lagt på uddannelsen i de geografiske fag og en med hovedvægten lagt på uddannelsen i de biologiske fag, dog således, at begge eksaminers kandidater skulle kunne påtage sig undervisning i mellemskolen i hele faggruppens område. Endvidere fremgår det af skrivelsen, at man fra fakultetets side fremhæver, at en sådan deling af skoleembeds-eksamen i naturhistorie og geografi af mange grunde vil være ønskelig og formentlig før eller senere må gennemføres. Yderligere er der i skrivelsen fra fakultetet af 30. december 1942 nævnt

en skrivelse (af 30. juni 1942), hvorefter det matematisk-naturvidenskabelige studenterråd ligesom fakultetets flertal betragter en deling af skoleembedseksamen i to linier som den mest ønskelige løsning, og i samme skrivelse af 30. december nævnes det, at flertallets forslag i langt højere grad end professor Boysen Jensens kan betragtes som en forberedelse til en sådan løsning.

Foranlediget herved skal det stærkt betones, at man, så længe skolen har den nuværende fag- og timefordeling, fra dens synspunkt må anse en tvedeling af skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi for teknisk ubrugbar, ja, rent ud sagt ikke mulig, og ikke blot af den grund, der anføres i skrivelsen fra fakultetet af 14. december, nemlig, at der ved visse mindre gymnasier ikke ville være tilstrækkelig mange timer til to lærere i faggruppens område. Det er i øjeblikket kun ved ganske få af gymnasieskolerne med flere naturfaglærere, man kan se eksempler på, at lærerne har specialiseret sig til den ene af faggrupperne; som regel er forklaringen da den, at de pågældende lærere kun har eksamen i gymnastik og den ene faggruppe efter en eksamensordning, der nu heldigvis ikke mere består.

I 1941 forelå som bekendt et forslag om en deling, der imidlertid ikke blev gennemført. I anledning af dette forslag sendte undervisningsinspektør, dr. phil. Højberg Christensen et brev af december 1941 til professor Spärck, hvor han med henvisning til redegørelse fra lektor P. A. Andersen af 5. oktober 1941 og til skrivelse af april 1940 fra »Foreningen for gymnasiets og seminariets lærere i naturfag« fremfører de grunde, der afgjort taler imod, at skolen kan gå med til en deling af eksamen. Blandt grundene skal foruden de allerede nævnte anføres:

Det timetal, gymnasiets læseplan råder over til naturfagene, afgiver en meget snæver basis for et hovedfag, specialiseret på den i forslaget angivne måde. I andre faggrupper, der råder over betydeligt større timetal i gymnasiet end geografi og naturhistorie, er universitetsuddannelsen i hovedfag og bifag lagt således til rette, at kandidaterne enten er direkte kvalificerede til undervisning i gymnasiet i bifaget eller dog således (engelsk, tysk), at de uden større besvær ved fortsat arbejde med faget kan påtage sig undervisning i gymnasiet. Skolen har netop i sin tid udtalt sig stærkt for indførelsen af trefagsordningen ved det filosofiske fakultet til afløsning af tofagsordningen, fordi skolen ønsker et samarbejde mellem fagene, der ikke hindres ved for stærk fagspecialisering af lærerne. Skolen kan derfor ikke gå med til en »Enfagsordning«. En sådan vil nødvendigvis gøre lærerskifte i naturfag i gymnasiet. Hvis geografilæreren har haft naturlære med eleverne i I. Gns., kan han ikke være med til at udnytte de erhvervede kundskaber i III. gns. Hvis undervisningen i I. gns. er besørget af en fysiklærer, kommer eleverne til at skifte lærer både ved overgangen til II. g. og til III. g. Kandidaternes ansættelsesmuligheder bliver nedsat med halvdelen i forhold til,

hvad der gælder nu, og ligeledes bliver chancerne for cand. mag.ers ansættelse som seminarielærere væsentligt forringet. Der henvises til, at studiet til skoleembedseksamen med fysik-kemi som hovedfag kan tilendebringes på kortere tid end med geografi-naturhistorie, skønt det også her drejer sig om fag i stærk udvikling.

I samklang med denne af undervisningsinspektøren fremførte argumentation skal det her udtrykkeligt understreges, at de naturhistorisk-geografiske fag i skolen danner en organisk helhed, som det vil være af største værdi at bevare.

Efter at denne udtalelse havde været forelagt fakultetet, afgav dette i en erklæring af 11. maj 1943 følgende udtalelse, der var bilagt med nye udkast til anordning og bekendtgørelse (identiske med formuleringen ved sagens gennemførelse, jfr. nedenfor aftrykte anordning og bekendtgørelse):

Fakultetet skal indledningsvis pege på, at selve undervisningen efter den af fakultetet foreslåede nyordning af skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi på alle væsentlige punkter vil forblive uændret, således at de studerende også efter den nye ordning vil modtage en uddannelse af væsentlig lignende indhold som den, de nu modtager. Den nedsættelse af studietiden fra ca. 7 til 5 år, som forslaget skulle medføre, er søgt opnået hovedsagelig gennem følgende 3 ændringer, 1) den forberedende prøve i kemi indskrænkes væsentligt, 2) eksamen simplificeres, navnlig således, at der kun afholdes een skriftlig og en mundtlig prøve i hvert fag, bortset fra hovedfaget, mod nu to, 3) eksamenskravet nedsættes, navnlig derved, at der ved den enkelte eksamen ikke eksamineres i hele det pensum, i hvilket der er givet undervisning, men kun i ca. 50 pct.; hvilke afsnit meddeles forud de studerende umiddelbart efter, at eksamensindtegningen er afsluttet. Det fremgår af undervisningsinspektionens skrivelse, at der fra skolens side er fuld tilslutning til princippet og tendensen i de ovennævnte ændringer i den gældende ordning af skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi. Dog ønsker man, at den forberedende prøve i kemi for alle studerende kommer til at omfatte organisk kemi, medens man set fra skolens synspunkt ikke har noget ønske om, at visse studerende, således som af fakultetet foreslået, i stedet for skal underkaste sig en prøve i uorganisk kemi. Når fakultetet har stillet forslag om, at den forberedende prøve i kemi for studerende med hovedfag indenfor faggruppens biologiske område skal underkaste sig en forberedende prøve i organisk kemi, medens studerende med hovedfag indenfor faggruppens geografisk-geologiske område skal underkaste sig forberedende prøve i uorganisk kemi, skyldes dette, at professor mineralogiæ har ment at måtte kræve, at studerende, der ønsker at tage geologi til hovedfag, har underkastet sig en sådan prøve i uorganisk kemi. Man må fra fakultetets side

lægge den allerstørste vægt på, at den forberedende prøve i kemi indskrænkes det mest mulige, thi kun derved bliver det muligt at tilrettelægge undervisningen således, at allerede det første studieår i større udstrækning kan anvendes til det egentlige fagstudium. En væsentlig årsag til den lange studietid ved skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi har nemlig været, at de fleste studerende i hele det første år kun har haft tid til at beskæftige sig med de forberedende prøver. Det er nu fakultetets hensigt at tilrettelægge undervisningen således, at en række elementære kurser (planteanatomi, zootomi) for fremtiden skal gennemgås allerede i rusåret, men dette forudsætter en væsentlig indskrænkning af de forberedende kemiprøver. Dette er årsagen til, at fakultetet til trods for, at man af hensyn til fysiologiuddannelsen i og for sig gerne så, at alle studerende underkastedes en forberedende prøve i organisk kemi, har stillet forslag om prøvens deling. Efter at være gjort bekendt med lektor Reumerts synspunkter skal faggruppen dog være villig til at ændre sit forslag således, at prøven i kemi for alle studerende kommer til at omfatte en prøve i organisk kemi. Den prøve i uorganisk kemi, som professor mineralogiæ stadig må fastholde som nødvendig for studerende med geologi som hovedfag, vil man gøre uafhængig af prøven i organisk kemi og søge den forøget, som dette vil medføre for studerende med geologi som hovedfag, kompenseret ved visse lettelser på andre områder.

Udover det ovennævnte ønske om en ændring af den forberedende prøve i kemi er der endnu kun et punkt i lektor Reumerts bemærkninger, som i højere grad berører fakultetets ændringsforslag, nemlig bemærkningerne vedrørende spørgsmålet om fagkombinationen. Når fakultetet har stillet forslag om, at eksamens 1ste del skal omfatte enten zoologi og geologi eller botanik og geografi, medens 2den del skal omfatte de fag, der ikke er taget til 1ste del samt prøverne i fysiologi og kulturgeografi, skyldes dette den stærke vægt, man fra flere sider lægger på, at 1ste del skal fungere som en stoppeprøve. Det vil være naturligt, at en sådan stoppeprøve omfatter såvel et fag af faggruppens biologiske område som et fag fra det geografisk-geologiske område. Hertil kommer, at det ligeledes vil være ønskeligt, at de studerende igennem hele deres studietid beskæftiger sig med såvel den biologiske som den geologisk-geografiske side af studiet. Fakultetet må lægge så megen vægt på disse argumenter, at man ikke mener at kunne imødekomme de af undervisningsinspektionen på dette punkt fremsatte ønsker. Man har forstået, at årsagen til undervisningsinspektionens ønske er en frygt for, at studerende med ensidige interesser lettere vil kunne bestå en eksamen med en fagkombination som den af fakultetet foreslåede fremfor en kombination, hvor den ene eksamen omfatter de biologiske fag, den anden de geologisk-geografiske. Man skal her pege på, at fakultetets forslag udfra dette synspunkt repræsenterer et betydeligt fremskridt i forhold til den gæl-

dende ordning, hvor der eksamineres i fire fag til 1ste del og i seks til 2den del, hvilket indebærer en langt større fare for at enkelte fag kan forsømmes og eksamen dog bestås, end efter fakultetets forslag til nyordning. Fakultetet skal foreslå, at der ved 1. del indføres minimumskaraktøren 5 i hvert af de to fag, hvorved opnås, at risikoen for, at et enkelt fag forsømmes, formindskes.

Et tredje punkt af større rækkevidde, som berøres i lektor Reumerts skrivelse, er bemærkningerne om karakterberegningen, idet man finder, at hovedfaget og specialet ved udregningen af eksamens hovedkarakter får for stor vægt. Efter den i øjeblikket gældende eksamensordning udgør hovedfaget næsten halvdelen ($\frac{17}{36}$) af hovedkarakteren, heraf specialet alene $\frac{1}{3}$. Efter fakultetets forslag til nyordning omfatter eksamen ialt 16 karakterer, af disse udgør specialet 4, altså en fjerdedel, og speciale og hovedfag tilsammen $\frac{3}{8}$. Selvom fakultetets forslag således betyder en formindskelse af hovedfagets og specialets indflydelse på eksamens hovedkarakter, skal man fra fakultetets side være villig til at ændre forslaget således, at hovedfagets og specialets indflydelse bliver endnu ringere, idet man vil foreslå, at der til trediedelen kun gives 3 karakterer, nemlig en for den store opgave, hvilken karakter i betragtning af den betydelige arbejdspræstation, som besvarelsen af en sådan opgave er, bør regnes dobbelt, medens der kun gives een karakter for den lille skriftlige prøve og den mundtlige prøve tilsammen. Karakterantallet ved hele eksamen bliver da 15, af hvilke specialet beslaglægger 3, hvilket er $\frac{1}{5}$ af hele eksamen, hovedfag og speciale tilsammen 5, hvilket er $\frac{1}{3}$ af hele eksamen. Herved er der formentlig givet såvel hovedfag som speciale en naturlig og passende indflydelse på beregningen af hovedkarakteren.

De øvrige bemærkninger i lektor Reumerts skrivelse berører i det væsentlige enkeltheder, og for de flestes vedkommende gælder det, at de ikke har nogen særlig relation til fakultetets ændringsforslag, men at de lige såvel — i adskillige tilfælde endog med større føje — vil kunne rettes mod den i øjeblikket gældende ordning.

Med hensyn til den nærmere udformning af kravene i de enkelte fag må fakultetet mene, at den i den ministerielle bekendtgørelse ikke bør være altfor detailleret, idet en nøjere udformning af kravenes omfang rettelig hører hjemme i studieplanen. Man har ved udformningen af kravene i forslaget til den ministerielle bekendtgørelse indenfor de enkelte fag hovedsagelig opregnet de dele, i hvilke der gaves særlige kurser, specielle lærebøger o. l. Fakultetet mener det derfor ikke fornuddent i udformning af kravene for botaniks og zoologis vedkommende særlig at pointere, at der stilles krav vedrørende kendskab til plante-samfund, planternes økologi, mikroorganismer, ferskvandsdyr og ferskvandsplanter. Der gives nu og vil også i fremtiden blive givet undervisning i de pågældende dele af botanikken og zoologien. Men man mener

ikke, at det vil være rigtigt at gå altfor detaljeret ind herpå i den ministerielle bekendtgørelse. Hvad specielt angår ønskerne om undervisning i mikroorganismer skal man henlede opmærksomheden på, at disse 1) i fuldt omfang indgår i den zoologiske undervisning såvel ved gennemgangen af dyregrupperne som ved de zootomiske øvelser, således at der ikke for protozoernes vedkommende vil være nogen anledning til at give yderligere undervisning, der i så fald kun ville betyde en gentagelse, 2) at der under undervisningen i kryptogamer behandles de vigtigste typer af sådanne mikroorganismer, nemlig bakterier, encellede og flercellede grønalger, diatomer, gærsvampe o. l., ligesom der anvendes en del tid på undervisning i marint phytoplankton ved det havbiologiske kursus. Der skulle således ikke være nogen grund til at arrangere noget særligt mikrobiologisk kursus for alle studerende, men man skal dog gerne ændre udtrykket i forslaget til ministeriel bekendtgørelse således, at der efter ordet kryptogamer tilføjes »navnlig mikroorganismer«. Hvad angår specielt kursus i ferskvandsbiologi, skal det bemærkes, at der heller ikke under den nuværende ordning haves et sådant kursus for studerende til skoleembedseksamen, men at der af professoren i ferskvandsbiologi afholdes et ikke ringe antal ekskursioner, således at disse i forbindelse med den behandling, ferskvandsorganismene får ved den almindelige gennemgang af dyre- og planteriget, giver de studerende anledning til en sådan beskæftigelse med ferskvandsorganismer, at der næppe skulle være anledning til at arrangere et særligt, større kursus i ferskvandsbiologi under hensyn til de mange andre feriekursus, som det har været nødvendigt at arrangere. Når man har ment at burde bibeholde et elementært kursus i marinbiologi for alle studerende, skyldes det, at kendskabet til de marine organismer ikke i samme grad som kendskabet til land- og ferskvandsfaunaen kan støttes af ekskursioner og de studerendes selvstudium i naturen. Man skal dog være villig til at udvide det marinbiologiske kursus, inddrage ferskvandsbiologi, således at det bliver et hydrobiologisk kursus. Man skal bemærke, at videregående kursus i marinbiologi for studerende med hovedfag i botanik og zoologi ikke betegner en udvidelse af studiet, idet et sådant kursus også findes under den nuværende ordning, hvor det gennemgås af alle studerende; det betegner således tværtimod en indskrænkning. At man har gjort kursus i marinbiologi obligatorisk, er kun en fæstelse af en mere end tyveårig praksis. Kursus i palæontologi er heller ikke nogen forøgelse, idet der herved blot forstås de bestemmelsesøvelser over almindelige fossiler, som har været gennemført i mange år, og som man nu blot har fundet det rimeligt at betegne som et kursus i palæontologi. Når man har gjort dette og enkelte andre kurser obligatoriske, skyldes det, at man har ment det rigtigt, nu da de studerende ikke skal eksamineres i hele det gennemgåede pensum, i højere grad end tidligere at sikre sig, at de virkelig følger undervisningen. I anledning af de øvrige

bemærkninger angående undervisningen i geologi skal man udtale, at ønskerne om at give undervisningen i dynamisk geologi større vægt ganske deles af fakultetet; bemærkningerne om særlige fordringer i de nordiske landes og Grønlands geologi er indsat i analogi med tilsvarende bemærkninger for geografiens vedkommende, hvorfor man helst ser dem opretholdt. Når man ikke har indført noget om særlig prøve i astronomi for sproglige studenter, skyldes det, at man har forstået under tidligere mundtlige forhandlinger med undervisningsinspektørens faglige medhjælper, at man ikke fra skolens side nærede nogen interesse for opretholdelsen af denne prøve. Der skal fra fakultetets side ikke erindres noget imod, at geografiens astronomiske side nævnes under det pensum, der skal gennemgås i geografi.

Undervisningsinspektørens faglige medhjælper har i sin skrivelse foreslået en noget ændret og mere detaljeret udformning af den bestemmelse, der går ud på, at de studerende ved den enkelte eksamen kun skal eksamineres i en begrænset forud opgivet del af det gennemgæede pensum. Når fakultetet ikke har ønsket at gøre denne bestemmelse altfor detaljeret, navnlig ikke med fastsættelse af noget bestemt tidspunkt forud for eksamen, inden hvilket de nævnte overspringelser skal meddeles, eller med nogen nøjagtig angivelse af, hvor stor en del af pensum der kan udelades ved den enkelte eksamen, skyldes dette bl. a., at man her indfører noget helt nyt, hvis virkning med hensyn til nedsættelse af studietiden man endnu ikke helt kan bedømme, hvorfor man mener, at de nærmere bestemmelser bør forefindes i studieplanen. Man skal pointere, at fakultetet er ganske enig i, at bestemmelsen skal udføres således, som det er angivet i den af undervisningsinspektørens faglige medhjælper foreslåede formulering. Fakultetet skal også meddele, at man er ganske enig i, at det i størst mulig udstrækning vil være nødvendigt at opgive nøje fastsatte pensum med henvisning til bestemte lærebøger eller studiesamlinger, ligesom man er enig i, at studiet bør tilrettelægges således, at der kan begyndes forfra hvert år. Man skal endelig pege på, at det beror på en misforståelse af bestemmelsen, når lektor Reumert mener, at de forskellige særlige hovedfagskurser skal tages mellem 2. og 3. del. Meningen er blot, at de skal tages, inden man indstiller sig til 3. del, men det er tværtimod hensigten, at de såvidt muligt skal tages på et tidligere tidspunkt af studiet. Når der et par gange i lektor Reumerts skrivelse ytres betænkelighed ved, at de studerende såvidt muligt ved studiets begyndelse bør vælge hovedfag, da kan man ikke fra fakultetets side dele disse betænkeligheder. Når studietiden skal nedskæres til 5 år og stadig omfatte samtlige fag, vil det betyde, at de studerende i almindelighed kun kan beskæftige sig med de enkelte fag i 2 år. Dette er i og for sig en beklagelig kort tid, og man må derfor fra fakultetets side lægge vægt på, at hovedfaget vælges så tidligt som muligt, således at de studerende dog beskæftiger sig med et af fagene

i en længere årrække. Man skal dog — under hensyn til, at det kan være ønskeligt, at der nogenlunde let kan skiftes hovedfag — foreslå formuleringen af § 2 i forslaget til kgl. anordning ændret.

Man skal fra fakultetets side ikke komme nærmere ind på lektor Reumerts bemærkninger angående en eventuel fremtidig deling af studiet, da dette ikke ligger for. Man skal indskrænke sig til at pege på, at skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet kun omfatter 3 fag (i adskillige år endda kun 2), at skoleembedseksamen under den matematisk-fysiske faggruppe kun omfatter 4 fag (af hvilke det ene, kemi, ikke læses i større omfang end til den nuværende forberedende prøve ved den naturhistorisk-geografiske faggruppe), medens der til skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi læses 4, til dels 6 fag hvortil kommer forberedende prøver i endnu 1 à 2 fag, altså ialt 6—8 fag; at dette ikke i længden vil kunne fortsætte, såfremt studietiden skal nedbringes til en rimelig længde, må fakultetet fastholde. Man skal yderligere pege på, at de tilsvarende eksaminer i Norge og Sverige også omfatter færre fag. Man skal også fremhæve, at fakultetets ønske deles fuldstændig enstemmigt af de studerende i de senere år, ligesom det også er fakultetet bekendt, at betydelige kredse blandt gymnasielærerne gerne ser fagenes antal indskrænket.

Fakultetet mener således på de fleste punkter at kunne imødekomme de af undervisningsinspektørens faglige medhjælper fremsatte ønsker og skal nu indtrængende anmode om, at sagen må nyde den hurtigst mulige fremme, idet de studerende af årgang 1942 med føje har ventet at kunne underkaste sig den forberedende prøve i kemi i juni 1943 efter de nye regler. Det er ligeledes af væsentlig betydning, at en ny studievejledning kan foreligge ved det nye semesters begyndelse, hvilket forudsætter, at den kan udarbejdes inden sommerferien. Et i overensstemmelse med ovenstående rettet forslag til ministeriel bekendtgørelse vedlægges.

Fakultetets udtalelse var bilagt følgende særvotum af professor, dr. phil. P. Boysen Jensen:

I anledning af de fra Københavns universitet den 15. januar 1943 til undervisningsministeriet fremsendte forslag vedrørende en ændring af skoleembedseksamen under den naturhistorisk-geografiske faggruppe, har lektor Johannes Reumert — efter konference med bestyrelsen for foreningen for gymnasiets og seminariets lærere i naturfag — fremsendt en skrivelse under 13. marts 1943. Undertegnede, der har indgivet et særvotum til ovennævnte forslag, skal i anledning af lektor Reumerts skrivelse udtale følgende:

1. Forslaget om, at en prøve i organisk kemi skal være obligatorisk for alle studerende, og at undervisningen i de fag, der gennemgås

i 4 semestre, skal indrettes således, at der hvert år kan begyndes på studiet, falder sammen med ønsker fra skolens side. Da de nu er tiltrådt af faggruppens flertal, skal jeg ikke komme nærmere ind på dette punkt.

2. Forslaget om, at det ville være mest hensigtsmæssigt at henlægge botanik-zoologi til den ene del og geologi-geografi til den anden del, falder ligeledes sammen med skolens ønsker, men er ikke tiltrådt af flertallet indenfor faggruppen. Jeg må vedblivende hævde, at den indbyrdes afstemning mellem fagene lettest vil nås, når beslægtede fag er kombinerede indbyrdes.

3. Mod lektor Reumerts bemærkning om, at det er ønskeligt, at den biologiske og den geologisk-geografiske faggruppe får samme valens, har jeg intet at indvende; men det er stadig min opfattelse, at de biologiske fag stiller større krav ved universitetsundervisningen, og at det derfor også vil være rimeligt at give dem noget længere studietid. Jeg synes, at denne opfattelse dokumenteres af det forhold, at der er et langt større antal øvelser indenfor de biologiske fag end indenfor de geologisk-geografiske fag (efter den nugældende ordning ca. 28 timer biologiske øvelser mod ca. 8 timer geografisk-geologiske øvelser, beregnet på 1 semester). Disse øvelser er nødvendige for forståelsen af fagene, men selve tilegnelsen af stoffet må i alt væsentligt ske udenfor øvelses-tiden. Jeg forstår i hvert fald lektor Reumerts udtalelser således, at det er skolens tanke, at faget kulturgeografi skal have et lignende omfang som det tilsvarende fag menneskets fysiologi.

4. Jeg har ment, at det var nødvendigt, at det under henvisning til bestemte bøger nøje præciseres, hvad der skal opgives til eksamens 1ste og 2den del; denne fordring tiltrædes fra skolens side. Da gennemførelse af dette forslag efter min opfattelse er af afgørende betydning for indskrænkning af studietiden, finder jeg, at det ville være rimeligt at optage nøjagtig bestemte eksamensfordringer i den ministerielle bekendtgørelse. Selv om det skulle nødvendiggøre, at der måtte udstedes nye bekendtgørelser med nogle års mellemrum, ville dette være et mindre onde end at arbejde videre med ubestemte eksamensfordringer, som man har gjort det hidtil.

Efter at sagen påny var blevet forelagt ministeriet med konsistoriums tilslutning, udstedtes følgende kgl. anordning og ministeriel bekendtgørelse om nyordningen:

Kgl. anordning af 16. juli 1943 om en forandret indretning af skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

§ 1.

Under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet kan der tages en skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe (botanik, zoologi, geologi, geografi med særlige prøver i menneskets fysiologi og kulturgeografi).

For at indstille sig til denne skoleembedseksamen må man desuden have underkastet sig en forberedende prøve i kemi (evt. tillige fysik).

§ 2.

Eksamen består af 3 dele. 1. del omfatter enten fagene botanik og geografi eller fagene geologi og zoologi. 2. del omfatter de 2 fag, der ikke er taget til 1. del, samt prøverne i kulturgeografi og menneskets fysiologi. Et af de nævnte 4 fag tages som hovedfag. 3. del omfatter en prøve i det indenfor hovedfaget valgte speciale med dettes tilgrænsende discipliner.

Studerende, der har taget zoologi eller botanik til hovedfag, kan til 3. del tage speciale i arvelighedslære og limnologi. Studerende, der har taget botanik til hovedfag, kan til 3. del tage speciale i plante-fysiologi. Studerende, der har taget zoologi til hovedfag, kan tage zoofysiologi eller menneskets fysiologi som speciale ved 3. del.

§ 3.

Gymnastik kan indgå som fag ved denne skoleembedseksamen. Faget træder da i stedet for eksamens 3. del, og de pågældende studenter fritages for menneskets fysiologi til 2. del af eksamen samt for menneskets morfologi ved eksamen i zoologi. Til 1. og 2. del fordeles de i § 1 nævnte 4 fag således, at botanik og geografi resp. zoologi og geologi altid tages samtidig.

De, der indstiller sig til skoleembedseksamen i gymnastik, skal have gennemgået det 1-årige kursus for gymnastiklærere på Danmarks højskole for legemsøvelser, dog med undtagelse af fagene anatomi og fysiologi.

§ 4.

Eksamen består af skriftlige (evt. praktiske) og mundtlige prøver. Af de karakterer, der gives for de enkelte prøver, uddrages en gennemsnitskarakter for hver af de 3 dele. Hovedkarakteren for eksamen beregnes som gennemsnit af samtlige ved de enkelte dele opnåede karakterer.

§ 5.

Regler vedrørende eksamensfordringer og eksamenskarakterer, herunder også regler for evt. overførelse af karakterer fra andre eksaminer, fastsættes af ministeriet efter indstilling af fakultetet.

§ 6.

Dispensationer fra anordningens regler kan i særlige tilfælde gives af undervisningsministeriet efter indstilling af det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

§ 7.

Hermed ophæves kgl. anordning af 5. april 1935 om skoleembeds-eksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet. Undervisningsministeriet bemyndiges til at træffe de nærmere bestemmelser, derunder overgangsbestemmelser, til anordningens gennemførelse.

Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 20. juli 1943 om den ved kgl. anordning af 16. juli 1943 indrettede skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Med hensyn til den ved kgl. anordning af 16. juli 1943 indrettede skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet fastsættes herved følgende bestemmelser.

A. De forberedende prøver.

De forberedende prøver omfatter dels en prøve i kemi, dels eventuelt en prøve i fysik. De to prøver kan tages uafhængigt af hinanden, og der gives kun karakteren bestået eller ikke bestået. Prøven i kemi omfatter dels en prøve i organisk kemi, dels en prøve i uorganisk kemi, begge af noget mindre omfang end det, der kræves til lægevidenskabelig forberedelseksamen. Studenter af matematisk-naturvidenskabelig retning, der har opnået mindst mg ÷ i gennemsnit af års- og eksamens-karakter til studentereksamen, fritages for prøven i uorganisk kemi.

Studenter af de sproglige retninger skal desuden have gennemgået et kursus i kvalitativ uorganisk analyse.

Prøven i fysik er af samme omfang som ved den lægevidenskabelige forberedelseksamen. Kun studenter af de sproglige retninger samt studenter af den matematisk-naturvidenskabelige retning, der ikke har opnået mg ÷ i fysik som gennemsnit af års- og eksamens-karakter ved studentereksamen, skal underkaste sig denne prøve. Studenter af de sproglige retninger skal, forinden de indstiller sig til prøven, have gennemgået et kursus i fysiske eksperimentalarbejder, der tilendbringes i 3 ugentlige timer i et halvår.

B. Eksamens 1. del og 2. del.

Fordringerne i de forskellige fag er følgende:

Botanik. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i planternes systematik, morfologi og anatomi. Nærmere kendskab kræves til de vigtigste kulturplanter og til dansk flora og vegetation. Endvidere kendskab til

hovedtrækkene i planternes fysiologi og genetik. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et kursus i planteanatomi og kryptogamer, navnlig mikroorganismer, der tilendebringes i 4 ugentlige timer i 2½ semester, et øvelseskursus i plantefysiologi på 2×3 ugentlige timer i ½ semester samt et elementært hydrobiologisk kursus, der afholdes i en sommerferie.

Zoologi. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i dyrerigets systematik samt til dyrenes og menneskets morfologi. Der kræves et noget nærmere kendskab til den nordiske fauna, væsentlig hvirveldyrene. Endvidere kendskab til hovedtrækkene i dyrenes histologi, embryologi og genetik samt til hovedpunkter i almindelig zoologi. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et øvelseskursus i zoologi og zootomi, der tilendebringes i 4 ugentlige timer i 2 semestre, et øvelseskursus i embryologi og histologi, der tilendebringes på 2 ugentlige timer i 2 semestre, samt et elementært hydrobiologisk kursus, der afholdes i en sommerferie.

Geografi. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i den almindelige geografi, herunder geografens astronomiske grundlag samt plantegeografi og regionalgeografi. Der kræves et særligt kendskab til Danmarks og de andre nordiske landes geografi. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et øvelseskursus i kartografi, der tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester, samt have deltaget i geografiske øvelser i 2 ugentlige timer i 2 semestre.

Geologi. Der fordres kendskab til de vigtigste mineraler og bjergarter, til hovedtrækkene af den dynamiske og den stratigrafiske geologi samt til grundtrækkene af palæontologien. Der kræves et nærmere kendskab til Danmarks, nordiske landes og Grønlands geologi. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et øvelseskursus i mineralbestemmelse, der normalt tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester, samt et kursus i palæontologi, der normalt tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester. Kandidaten må have deltaget i et praktisk geografisk-geologisk kursus, der normalt afholdes i en sommerferie.

Prøven i kulturgeografi. Der kræves kendskab til hovedtrækkene i kulturgeografi, særlig erhvervsgeografi. Endelig kræves der et indgående kendskab til enkelte mindre afsnit af regionalgeografien, der udvælges af professoren i faget.

Prøven i menneskets fysiologi. Der fordres kendskab til hovedtrækkene i pattedyrenes almindelige fysiologi og særlig til sådanne afsnit af menneskets specielle fysiologi, der finder anvendelse ved undervisningen i gymnasiet. Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen, må han have gennemgået et kursus i fysiologiske undervisningsforsøg, der tilendebringes i 2 ugentlige timer i 1 semester.

Hvad der af de ovennævnte fordringer skal opgives til den enkelte eksamen, bestemmes af vedkommende professorer og meddeles de studerende ved opslag.

Eksamensordningen. Ved begge dele afholdes der i hvert af fagene en skriftlig (eller delvis praktisk) prøve, hvortil normalt tilstås 4 timer, og en mundtlig prøve; for hver prøve gives een karakter, således at der ved 1. del gives 2 mundtlige og 2 skriftlige, ved 2. del 4 skriftlige og 4 mundtlige karakterer.

C. Eksamens 3. del.

3. del omfatter de dele af hovedfaget, der slutter sig til specialet, der i botanik også kan falde i arvelighedslære, limnologi og plante-fysiologi, i zoologi også i arvelighedslære, limnologi, zoofysiologi og menneskets fysiologi. De studerende, der har botanik til hovedfag, må i studietidens løb have gennemgået et kursus i mikrobiologi i 3×2 ugentlige timer i $\frac{1}{2}$ semester samt et kursus i cytologi efter aftale. Studerende, der har botanik eller zoologi til hovedfag, må have gennemgået kursus for viderekomne i marin biologi og kursus i ferskvandsbiologi og terrestrisk økologi. Disse kurser afholdes i sommerferien. De studerende, der har geografi til hovedfag, må, inden de tager 3. del, gennemgå et kursus i stedsbestemmelse på det astronomiske observatorium. De studerende, der har geologi til hovedfag, må have underkastet sig en prøve i uorganisk kemi samt, alt eftersom de har speciale i den mineralogisk-petrografiske retning eller den palæontologisk-stratigrafiske retning, i studietidens løb have gennemgået et kursus i mikroskopisk mineralbestemmelse eller et kursus for viderekomne i palæontologi.

Eksamensfordringerne. Der kræves et grundigere kendskab til de dele af hovedfaget, der knytter sig nærmere til specialet, hvilket sidste må være tilegnet gennem selvstændigt arbejde.

Eksamensordningen. Der afholdes i specialet en stor skriftlig eller praktisk prøve, hvortil tilstås en tid af højst 4 uger. Prøven kan dog erstattes af et i studietiden udført videnskabeligt arbejde. Der gives for denne prøve een karakter, som gælder dobbelt. Iøvrigt afholdes i specialet og tilgrænsende dele af hovedfaget en mindre skriftlig (eller delvis praktisk) prøve (4 timer) og en mundtlig prøve. For disse to prøver gives tilsammen een karakter.

D. Gymnastik som fag ved denne eksamen.

For studerende, der har gymnastik som fag, træder dette i stedet for eksamens 3. del, og disse studenter fritages for menneskets fysiologi til 2. del af eksamen samt for menneskets morfologi ved eksamen i zoologi. Til 1. og 2. del fordeles fagene således, at botanik og geografi respektive zoologi og geologi altid tages samtidig.

Forinden kandidaten indstiller sig til eksamen i gymnastik, skal han forelægge bevis for på Danmarks højskole for legemsøvelser at have gennemgået det etårige kursus for gymnastiklærere, dog med undtagelse af fagene anatomi og fysiologi.

Eksamensfordringerne er følgende:

a. *Anatomi*: Kendskab til grundtrækkene af menneskets anatomi.

b. *Gymnastikteori*: Kendskab til samtlige hovedafsnit indenfor fysiologien, idet der dog særlig lægges vægt på sådanne, der har direkte berøring med musklernes og muskelarbejdets fysiologi, samt den fysiologiske bevægelseslære. Noget kendskab til de vigtigste fysiologiske metoder og elementær fysiologisk teknik.

Eksamensordningen: I et speciale, der kun kan vælges indenfor gymnastikteorien, gives en større skriftlig eller eksperimentel opgave, til hvis besvarelse der tilstås en tid af indtil 4 uger. Prøven kan dog erstattes af et i studietiden udført videnskabeligt arbejde. For denne prøve gives 1 dobbeltkarakter.

I gymnastikteori gives desuden 1 mindre (4 timers) skriftlig opgave, for hvilken gives 1 karakter.

Den ene af de nævnte opgaver skal normalt falde indenfor den fysiologiske bevægelseslære.

Der prøves mundtlig i anatomi samt i gymnastikteori. For hver af disse prøver gives 1 karakter.

E. Almindelige bestemmelser.

Ved eksamen benyttes følgende karakterskala: ug = 8, ug ÷ = $7\frac{2}{3}$, mg+ = $7\frac{1}{3}$, mg = 7, mg ÷ = $6\frac{1}{3}$, g+ = $5\frac{2}{3}$, g = 5, g ÷ = $3\frac{2}{3}$, tg+ = $2\frac{1}{3}$, tg = 1, tg ÷ = $\div 1\frac{2}{3}$, mdl+ = $\div 4\frac{1}{3}$, mdl = $\div 7$, mdl ÷ = $\div 12\frac{1}{3}$, slet+ = $\div 17\frac{2}{3}$, slet = $\div 23$.

For at bestå eksamen må kandidaten efter ovenstående skala have opnået mindst 5 som gennemsnitskarakter ved hver af eksamens 3 dele. Dog ved 1. del 5 i hvert af de to fags skriftlige og mundtlige karakterer tilsammen.

Hovedkarakteren beregnes som gennemsnit af samtlige ved de tre dele opnåede karakterer.

$7\frac{1}{2}$ eller mere giver 1. karakter med udmærkelse.

6 indtil $7\frac{1}{2}$ giver 1. karakter.

5 indtil 6 giver 2. karakter.

En bestået lægevidenskabelig forberedelseseksamen med karakteren $11\frac{1}{3}$ henholdsvis i fysik og kemi kan erstatte de forberedende prøver i disse fag.

Indtegning til 1. del af eksamen efter denne ordning foregår første gang i vinteren 1943—44, efter anordning af 5. april 1935 sidste gang i sommeren 1945. De studerende, som har taget første del af skoleembedseksamen efter den gamle ordning, kan afslutte studiet efter denne. Fakultetet bemyndiges til at træffe særlige bestemmelser for studerende, der har påbegyndt studiet efter anordning af 5. april 1935, og som ønsker at afslutte det efter den nye ordning.

Ved indtegning til skoleembedseksamen betales en afgift på 24 kr.

Y. Bevillinger til en midlertidig indretning af undervisning i biokemi for studerende til magisterkonferens i dette fag (j. nr. 350/42).

Under 14. september 1942 tilskrev professor i biokemi under det lægevidenskabelige fakultet, dr. phil. Rich. Ege det matematisk-naturvidenskabelige fakultet således:

Idet jeg tillader mig at henvise til tidligere forhandlinger og skrivelser vedrørende undervisningen i biokemi til magisterkonferenser i biokemi, tillader jeg mig at gøre opmærksom på, at jeg har taget forbehold overfor muligheden af at skaffe plads etc. på universitetets biokemiske institut for de pågældende studerende.

Den egentlige årsag til, at jeg nu henvender mig til fakultetet, er den, at der i det sidste årstid er sket henvendelser hertil i et forholdsvis betydeligt antal tilfælde fra studerende, der påtænker at gennemføre dette studium. Der synes således at være megen interesse — og muligvis også behov — for denne eksamen.

Men er dette tilfældet, kan jeg ikke se rettere, end at det matematisk-naturvidenskabelige fakultet nødes til at organisere undervisningen (laboratoriarbejdet, forelæsninger og eksaminatorier) af de pågældende studerende, idet denne ikke vil kunne gennemføres på biokemisk institut under de værende forhold. Undervisningen her er udelukkende baseret på de medicinske studerende.

Dersom der bliver tale om en regelmæssig tilgang af studerende til den nævnte magisterkonferens, vil det — medmindre det matematisk-naturvidenskabelige fakultet helt ønsker at overtage undervisningen — være nødvendigt at indlede forhandlinger med det lægevidenskabelige fakultet om muligheden for, at en del af undervisningen kan foregaa på det lægevidenskabelige fakultets instituter.

Under 13. november 1942 afgav fakultetet i tilslutning hertil følgende indstilling:

Fra bestyreren af universitetets biokemiske institut, professor, dr. Rich Ege har fakultetet modtaget den vedlagte skrivelse af 14. september d. å., hvori professor Ege meddeler, at han ikke mener fortsat at kunne påtage sig undervisningen i biokemi for studiosi magisterii. Da den betydningsfulde udvikling, som biokemien er undergået i de senere

år, har medført, at man også fra fakultetets side nærer ønske om bedre betingelser for studiet af denne videnskab ved universitetet, har man benyttet den således givne lejlighed til at tage spørgsmålet op til behandling og skal i den anledning udtale følgende:

Uagtet faget biokemi ikke er repræsenteret ved nogen lærer indenfor det matematisk-naturvidenskabelige fakultet, har man dog fundet det ønskeligt at give biokemisk interesserede studerende mulighed for at afslutte deres studier med en magisterkonferens i hovedfaget biokemi, der har så stor tilknytning til andre fag under fakultetet, og man har derfor tidligere i hvert enkelt tilfælde truffet aftale med professor Ege, som velvilligst har påtaget sig undervisningen i dette fag.

Med den voksende betydning biokemien har fået indenfor de biologiske fag, er antallet af studerende med dette fag som hovedfag imidlertid steget betydeligt. Fra en enkelt studerende i 1938—39 er det foreløbig steget til 7 i indeværende universitetsår. Når faste regler for magisterkonferensen i biokemi, således som man påtænker, optages i fakultetets studieplan, vil der formentlig også af den grund ske en yderligere stigning i de studerendes antal.

En tilfredsstillende ordning af det biokemiske studium ved universitetet vil efter fakultetets mening kun være mulig gennem oprettelsen af et professorat i faget med dertil knyttet særskilt laboratorium, og det er fakultetets hensigt til sin tid at fremsætte forslag desangående. Under hensyn til den foreliggende situation og det af professor Ege anførte om nødvendigheden af en snarlig omordning af undervisningen i biokemi har fakultetet imidlertid anset det for påkrævet, at der allerede nu træffes foranstaltninger til at skabe et foreløbigt grundlag for en nyordning af undervisningen i dette fag, og man har derfor henvendt sig til bestyreren af universitetets zoofysiologiske laboratorium, professor, dr. August Krogh, der har indvilliget i foreløbig at stille laboratoriet til rådighed, således at de studerende kan blive undervist i biokemi på zoofysiologisk laboratorium i et semester af en lærer, som laboratoriets bestyrer stiller til rådighed, og som tænkes lønnet af en til laboratoriet henlagt rådighedssum. Da det skulle være en forudsætning for at indstille sig til den afsluttende del af konferensen, at den pågældende har haft 1 à 2 semestres praktisk biokemisk laboratoriearbejde, og da zoofysiologisk laboratorium hertil kun kan rumme et meget begrænset antal studerende, må lederen af undervisningen i biokemi søge at skaffe de studerende plads på et andet laboratorium, f. eks. Carlsberg laboratoriet eller Carlsberg fondets biologiske institut efter aftale med disses forstandere.

Fakultetet skal herefter indstille, at der indtil videre stilles et beløb på 3600 kr. årlig til rådighed for bestyreren af universitetets zoofysiologiske laboratorium til honorering af en lærer i biokemi for fakultetets studerende, og at der allerede på den kommende finanslov søges tilveje-

bragt hjemmel for afholdelsen af det nævnte beløb samt et beløb på 2000 kr. en gang for alle til anskaffelse af undervisningsmateriel og 500 kr. årlig til afholdelsen af de nødvendige biokemiske øvelser.

Efter at denne indstilling af universitetets kurator var blevet indsendt til ministeriet med rektors tilslutning blev der på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg B, sp. 651—54, optaget følgende bevillinger: Under universitetets konto 5, medhjælp, 3600 kr. til assistance for universitetets zoofysiologiske laboratorium ved undervisningen af studiosi magisterii i biokemi, under universitetets konto 14, underkonto 26, Det zoofysiologiske laboratorium 500 kr. som annuum for den pågældende undervisning og under universitetets konto 24, overordentlige udgifter 2000 kr. til anskaffelse af undervisningsmateriale. De to førstnævnte bevillinger blev for finansåret 1943—44 bevilget med $\frac{7}{12}$, da undervisningen først begyndte den 1. september 1943.

Undervisningen i biokemi blev overdraget fast videnskabelig assistent ved universitetets zoofysiologiske laboratorium, dr. phil. H. H. Ussing.

8. *Andre sager.*

Under 20. maj 1943 bifaldt ministeriet efter indstilling af professor i zoologi, dr. phil. R. Spärck, hvortil universitetets rektor og kurator sluttede sig, at der under universitetets konto 5, medhjælp blev stillet et beløb af 1000 kr. til rådighed til honorering af ekstraassistance ved de obligatoriske øvelser i zootomi i forårssemestret 1943 og efterårssemestret 1943. Bevillingen var nødvendiggjort derved, at det nævnte obligatoriske kursus var rykket frem til 1. og 2. semester fra 4. og 5. semester, hvorfor der i forårssemestret 1943 skulle deltage 2 årgange og i efterårssemestret 1943 3 årgange (j. nr. 178/43).

Efter fakultetets og rektors indstilling bifaldt ministeriet under 10. marts 1943, at det tillodes en studerende at overføre de af ham ved 1. del af polyteknisk eksamen for elektroingeniører opnåede karakterer i fysik og matematisk analyse til forprøven ved skoleembedseksamen i fakultetets matematisk-fysiske faggruppe (j. nr. 82 e/43).